

ROMÂNIA

**MINISTERUL AGRICULTURII, PĂDURILOR
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE**

**RAPORT ANUAL DE PROGRESE
PRIVIND IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI NAȚIONAL
DE DEZVOLTARE RURALĂ ÎN ROMÂNIA
ÎN ANUL 2008**

România

Versiune consolidată, noiembrie 2009

CUPRINS

Introducere	6
Capitolul 1 Modificări ale condițiilor generale.....	9
1.1 Cadrul instituțional și politic din România	9
1.2 Schimbări ale politicilor comunitare și naționale.....	9
1.2.1 Impactul bilanțului de sănătate al Politicii Agricole Comune și al Planului European de Redresare Economică asupra Planului Național Strategic și Programului Național de Dezvoltare Rurală	9
1.3 Caracteristicile structurale ale economiei din România și evoluția macro economică	10
1.4 Cadrul legislativ	15
Capitolul 2 Progresul programului în raport cu obiectivele stabilite pe baza indicatorilor de realizare și de rezultat.....	19
2.1 Introducere	19
2.2 Stadiul măsurilor implementate de Autoritatea de Management pentru PNDR (AM PNDR).....	20
2.2.1 Măsura 111 „Formare profesională (training), informare și difuzare de cunoștințe”	20
2.2.2 Măsura 141 „Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență”	21
2.2.3 Măsura 142 „Înființarea grupurilor de producători”	21
2.2.4 Măsura 511 „Asistență tehnică”	21
2.3 Stadiul măsurilor implementate de Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDRP)	22
2.3.1 Măsura 112 „Instalarea tinerilor fermieri”	22
2.3.2 Măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”	23
2.3.3 Măsura 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”.....	27
2.3.4 Măsura 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi”	33
2.3.5 Măsura 313 „Încurajarea activităților turistice”	34
2.3.6 Măsura 322 „Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”	35
2.4 Controale efectuate de către Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit	38
2.5 Stadiul măsurilor implementate de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură.....	38
2.5.1 Condițiile ce trebuie îndeplinite pentru a putea aplica pentru măsurile Axei 2 „Îmbunătățirea mediului înconjurător”	38
2.5.2 Stadiul cererilor depuse pentru măsura 211 „Sprijin pentru zona montană defavorizată” în anul 2007	42

2.6 Plăți Naționale Directe Complementare – finanțate din FEADR.....	43
Capitolul 3 Execuția financiară a programului	46
Capitolul 4 Rezumat al acțiunilor de evaluare in itinere	55
4.1. Îmbunătățirea capacității administrative în ceea ce privește sistemul de evaluare in itinere	55
4. 2. Colectarea datelor.....	57
4. 3. Elaborarea metodologiei de monitorizare și evaluare a pajiștilor HNV din România.....	60
4.4. Dificultăți întâmpinate în realizarea activităților de evaluare in itinere	60
4.5. Planificarea activităților de evaluare in itinere pentru anul 2009.....	61
Capitolul 5 Dispozițiile adoptate de autoritatea de management și de comitetul de monitorizare pentru a asigura calitatea și eficiența punerii în aplicare a programului	62
5.1 Activitățile desfășurate de instituțiile implicate în managementul și implementarea PNDR	62
<i>5.1.1 Autoritatea de Management pentru PNDR</i>	<i>62</i>
<i>5.1.2 Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit</i>	<i>72</i>
<i>5.1.3 Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură.....</i>	<i>84</i>
<i>5.1.4 Comitetul de Monitorizare pentru PNDR</i>	<i>88</i>
5.2 Acțiuni de monitorizare și evaluare efectuate în cursul anului 2008.....	90
5.3 Principalele probleme întâlnite în implementarea PNDR.....	92
5.4 Utilizarea asistenței tehnice	95
5.5 Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală	98
5.6 Activități de informare și promovare a PNDR.....	103
Capitolul 6 Declarație privind respectarea politicilor comunitare în cadrul ajutorului, inclusiv evidențierea problemelor întâlnite și măsurile adoptate pentru soluționarea acestora.....	109
Capitolul 7 Reutilizarea ajutoarelor recuperate.....	111

Acronime

AM - Autoritatea de Management pentru PNDR
ANPA – Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură
ANPM – Agenția Națională pentru Protecția Mediului
ANSVSA - Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
APDRP – Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit
APIA – Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură
buc – bucăți
CCIR – Camera de Comerț și Industrie a României
CE – Comisia Europeană
CEFIDEC Vatra Dornei - Centrul de Formare și Inovație pentru Dezvoltare în Carpați Vatra Dornei
CM – Comitetul de Monitorizare
CMEF – Cadrul Comun de Monitorizare și Evaluare
CNC RNDR – Comitetul Național de Coordonare al RNDR
CRPDRP – Centrul Regional de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit
DADR – Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
DG Agri - Direcția Generală pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală – Comisia Europeană
DGDFCP – Direcția Generală de Dezvoltare Forestieră și Consolidarea Proprietății
DGDR-AM PNDR – Direcția Generală Dezvoltare Rurală – Autoritate de Management pentru PNDR
FEADR - Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEGA – Fondul European pentru Garantare în Agricultură
FEP – Fondul European pentru Pescuit
GAEC – Bune practici agricole și de mediu
GAL – Grupuri de Acțiune Locală
GNM – Garda Națională de Mediu
GTL – Grupuri Tematice de Lucru
ha – hectar
HG – Hotărârea Guvernului
IACS – Sistemul Integrat de Administrare și Control
ITRSV - Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și de Vânătoare
lit – litera
LFA – Zone defavorizate
MAPDR – Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale
mil. – milion
mld. – miliard
MSP – Ministerul Sănătății Publice
MM – Ministerul Mediului
MO – Monitorul Oficial
MT – Ministerul Transporturilor
NA - Neaplicabil
nr. – număr
OJPDRP – Oficiul Județean de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit
ONG – Organizații non-guvernamentale
OUG – Ordonanța de Urgență a Guvernului
pct. – punct
PHARE – Polonia și Ungaria, Asistență pentru Dezvoltare Economică

PIB – Produsul Intern Brut
PNS – Planul Național Strategic pentru Dezvoltare Rurală
PNDC – Plăți Naționale Directe Complementare
RNDR – Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală
SAPARD – Programul Special de Pre-aderare pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
SAPS – Schema Unică de Plată pe Suprafață
UAT – Unitate Administrativ - Teritorială
UE – Uniunea Europeană
VAB – Valoare Adăugată Brută

Introducere

În temeiul prevederilor art. 82 din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1698/2005, România are obligația de a întocmi și prezenta Comisiei Europene, în termen de 6 luni de la sfârșitul fiecărui an calendaristic, Raportul anual de progrese privind implementarea Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) pentru anul anterior. În acest sens, Autoritatea de Management pentru PNDR, în strânsă colaborare cu instituțiile implicate în implementarea Programului, elaborează raportul mai sus menționat și îl supune, pentru analiză și aprobare, membrilor Comitetului de Monitorizare pentru PNDR, anterior înaintării acestuia Comisiei Europene.

Prezentul Raport acoperă perioada de implementare 1 ianuarie 2008 – 31 decembrie 2008.

Implementarea Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 în România are la bază Planul Național Strategic pentru Dezvoltare Rurală, elaborat de către Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Direcția Generală Dezvoltare Rurală – Autoritate de Management pentru PNDR.

Planul Național Strategic (PNS) pentru Dezvoltare Rurală al României acoperă perioada de programare 2007-2013 și a fost elaborat cu respectarea Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1698/2005, din 20 septembrie 2005, privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR). Totodată, la elaborarea documentului mai sus menționat au fost luate în considerare Liniile Directoare Strategice Comunitare ce fac referire la mediul rural.

Planul prezintă, în funcție de analiza situației socio-economice și de mediu, obținută pe baza datelor statistice disponibile, prioritățile și direcțiile naționale de dezvoltare pentru perioada 2007 – 2013 în domeniile agricol, non-agricol, silvic, precum și cele legate de activități de investiții în infrastructură, dezvoltare și renovare a satelor românești, în strânsă legătură cu prioritățile comunitare.

Planul Național Strategic a făcut obiectul procesului de consultare inter-ministerială, respectiv al consultării cu partenerii socio-economici, reprezentanții administrației locale, sindicatelor și patronatelor, ONG-urilor și ai organizațiilor profesionale.

Planul Național Strategic a fost transmis, spre avizare, Comisiei Europene în data de 12 martie 2007, documentul fiind considerat admisibil de către serviciile Comisiei Europene (scrisoarea DG Agri nr. 8239/27.03.2008). În urma analizării documentului, serviciile Comisiei Europene au transmis o serie de observații și recomandări.

În cursul anului 2008, Autoritatea de Management pentru PNDR a revizuit Planul Național Strategic pentru Dezvoltare Rurală în vederea includerii observațiilor și recomandărilor transmise de serviciile CE, precum și în vederea asigurării concordanței între PNS și PNDR.

Prioritățile și direcțiile de dezvoltare rurală stabilite pentru perioada de programare 2007-2013 sunt detaliate în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală, documentul programatic în baza căruia sunt accesate sumele alocate României pentru perioada 2007-2013. Programul vine în continuarea Programului SAPARD, care a reprezentat sprijinul Comunității pentru măsurile de pre-aderare în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale, în țările candidate din centrul și estul Europei, în perioada de pre-aderare.

Dacă rolul Programului SAPARD a fost acela de a crea cadrul necesar implementării unei agriculturi performante și unei dezvoltări durabile a zonelor rurale în statele candidate și de a favoriza preluarea acquis-ului comunitar și adaptarea progresivă a mecanismelor de piață la principiile care guvernează Politică Agricolă Comună, filozofia noului program de dezvoltare rurală este mult diferită față de cea a Programului SAPARD, având în vedere o targetare mult mai precisă, mai clară. În acest sens s-a realizat o selecție a obiectivelor de finanțare de natură structurală și teritorială în vederea unei dirijări cât mai eficiente a banilor.

Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR), negociat cu serviciile Comisiei Europene în perioada iunie 2007 – februarie 2008, a primit avizul din partea celor 27 de state membre în cadrul Comitetului de Dezvoltare Rurală din data de 20 februarie 2008, Decizia Comisiei Europene de aprobare a PNDR fiind emisă în data de 16 iulie 2008 (C/2008/3831).

În cadrul PNDR, programarea operațiunilor de sprijin este concentrată în jurul a patru axe prioritare:

- Axa 1: „Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier”;
- Axa 2: „Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural”;
- Axa 3: „Calitatea vieții în zonele rurale”;
- Axa 4: „LEADER”.

În cadrul fiecărei axe, în funcție de tipul investiției și domeniile vizate, sunt stabilite măsurile concrete ce vor fi implementate prin program.

Măsurile Axei 1 vizează îmbunătățirea eficienței sectoarelor agricol și forestier în vederea pregătirii acestora pentru a face față concurenței specifice unui mediu comercial deschis. Rezultatele așteptate în urma implementării acestor măsuri sunt o mână de lucru mai bine pregătită, cu o structură de vârstă îmbunătățită, o mai bună structură a terenului, pătrunderea pe piață a fermelor de subzistență și semi-subzistență, o agricultură comercială modernă, ridicarea valorii adăugate și produse de calitate, care vor ridica productivitatea și competitivitatea sectoarelor agricol și silvic. Sprijinul va fi direcționat către întreprinderile mici și mijlocii, considerate a fi mai capabile decât întreprinderile mari să dezvolte produse noi, să valorifice mai bine resursele locale prin inovare și adaptare. Prioritățile alese din cadrul acestei axe iau în considerare atât nevoile de dezvoltare, cât și necesitatea de a continua anumite măsuri din perioada de pre-aderare.

Obiectivul general al măsurilor din Axa 2 este de a îmbunătăți mediul în spațiul rural și de a conserva biodiversitatea printr-un management durabil al terenurilor agricole și forestiere. Tot prin măsurile acestei axe se încurajează adoptarea unor măsuri de protejare a solului împotriva proceselor erozionale (ex: înființarea de culturi verzi).

Îmbunătățirea calității vieții în mediul rural, diversificarea economiei rurale, promovarea cunoașterii și îmbunătățirea potențialului uman reprezintă obiectivele strategice ale Axei 3.

Măsurile acestei axe vizează comunitatea rurală în general și anume dezvoltarea întreprinderilor din mediul rural în baza resurselor naturale, a turismului, dezvoltării satelor și a inițiativelor de mediu în vederea completării măsurilor din cadrul fermei și pentru a furniza oportunități alternative de angajare pentru populația din mediul rural. Aceste măsuri au fost alese în concordanță cu punctele slabe ale mediului rural (venituri scăzute, dependența excesivă de agricultura de subsistență, abilitățile de antreprenoriat reduse, infrastructura neadecvată) și punctelor tari identificate la nivelul României (resurse de valoare naturală ridicată, patrimoniu cultural bogat, etc.).

Măsurile din Axa 4 vizează sprijinirea dezvoltării rurale prin îmbunătățirea guvernării locale și promovarea potențialului endogen. Abordarea Leader va contribui la realizarea obiectivelor din Axa 1 și Axa 3 prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală integrată și prin acțiuni inovative.

Deși în anul 2007 Programul Național de Dezvoltare Rurală nu era încă aprobat, elaborarea și depunerea raportului anual de progrese privind implementarea PNDR în România în anul 2007 a fost necesară având în vedere faptul că, începând cu anul 2007, a fost implementată măsura 211 „Sprijin pentru zona montană defavorizată” din cadrul axei 2 a PNDR și a fost pregătită implementarea celorlalte măsuri ale PNDR.

Raportul anual de progrese privind implementarea PNDR aferent anului 2007 a fost elaborat de către Direcția Generală Dezvoltare Rurală și transmis, spre analiză și observații, membrilor CM PNDR în data de 11 iunie 2008. Proiectul raportului PNDR 2007 a fost aprobat în cadrul celei de-a doua reuniuni a Comitetului de Monitorizare pentru PNDR din 24 iunie 2008 și ulterior, transmis serviciilor Comisiei Europene.

Prin adresa nr. AGRI D/25674/23.10.2008, Comisia Europeană a transmis Autorității de Management pentru PNDR acordul pentru Raportul anual de progrese privind implementarea PNDR în România în anul 2007, subliniind totodată câteva aspecte ce trebuie avute în vedere pentru raportul PNDR 2008.

Capitolul 1

Modificări ale condițiilor generale

1.1 Cadrul instituțional și politic din România

La sfârșitul anului 2008 s-au produs anumite schimbări la nivelul instituțiilor publice. Astfel, prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 221/2008 pentru stabilirea unor măsuri de reorganizare în cadrul administrației publice centrale (M.O. nr. 882/24.12.2008) a fost modificată structura și componența Guvernului României, modificarea fiind determinată de alegerile parlamentare din data de 30 noiembrie 2008.

Modificarea structurii și componenței Guvernului a presupus, după caz, reorganizarea, comasarea, preluarea activității și a structurilor specializate pe diverse domenii sau încetarea activității anumitor structuri.

În acest sens, la începutul anului 2009, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale a fost supus unei reorganizări, în baza prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 8/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, publicată în Monitorul Oficial nr. 38/21.01.2009.

Reorganizarea Ministerului Agriculturii a presupus comasarea sau desființarea anumitor direcții din cadrul Ministerului, însă modificările intervenite în structura MAPDR nu au avut impact asupra structurii organizatorice a Autorității de Management pentru PNDR.

1.2 Schimbări ale politicilor comunitare și naționale

1.2.1 Impactul bilanțului de sănătate al Politicii Agricole Comune și al Planului European de Redresare Economică asupra Planului Național Strategic și Programului Național de Dezvoltare Rurală

Bilanțul de sănătate al PAC prevede obligativitatea introducerii noilor provocări (schimbări climatice, energie regenerabilă, biodiversitate, gestiunea resurselor de apă, inovație și restructurarea sectorului produse lactate) în cele două documente programatice (PNS și respectiv PNDR) ale fiecărui stat membru al UE-25. Aceste obligații nu se aplică, însă, României și Bulgariei.

Bilanțul de sănătate al PAC a echivalat cu o simplificare a cerințelor de eco-condiționalitate, cu posibilitatea pentru statele membre de a nu aplica reduceri sau excluderi de la sprijin pentru sumele sub 100 de euro/beneficiar/an, precum și cu stabilirea de reguli detaliate pentru neconcordanțele constatate în urma controalelor. Au fost stabilite, de asemenea, praguri de reducere a sprijinului în funcție de gravitate și de caracterul repetitiv (până la 5% pentru neglijență, până la 15% pentru caracter repetitiv și respectiv peste 20% pentru abatere voită). Totodată, statele membre pot decide neaplicarea de reduceri pentru abaterile minore constatate în urma controlului.

Ca urmare a bilanțului de sănătate al PAC, fermierii români urmează să respecte în totalitate standardele de management nu mai devreme de anul în care aceștia urmează să primească 100% din plățile directe, după cum urmează:

- Anexa III, punctul A din Regulamentul CE nr. 1782/2003 începând cu 1 ianuarie 2012,
- Anexa III, punctul B din Regulamentul CE nr. 1782/2003 începând cu 1 ianuarie 2014,
- Anexa III, punctul C din Regulamentul CE nr.1782/2003 începând cu 1 ianuarie 2016.

În ceea ce privește plafonul sprijinului acordat tinerilor fermieri pentru instalare acesta este mărit la 70.000 Euro.

Conform *Planului European de Redresare Economică*, agreat în cadrul Consiliului European din perioada 11-12 decembrie 2008, urmează a se oferi un stimulent pentru economia europeană prin alocarea a 5 miliarde Euro pentru proiecte din domeniul energetic, infrastructură în bandă largă de Internet și proiecte care să se adreseze noilor provocări (schimbări climatice, energie regenerabilă, biodiversitate, gestiunea resurselor de apă, inovație și restructurarea sectorului produse lactate).

Propunerea Comisiei Europene vizează transferarea unor resurse neutilizate în vederea finanțării proiectelor energetice - 3,98 miliarde Euro, pe de o parte, și în vederea finanțării infrastructurii pentru serviciile în bandă largă și a noilor provocări (obiective majore) - 1,02 miliarde Euro.

Suma aferentă dezvoltării rurale se dorește a fi o completare a sumelor deja disponibile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală. Din această alocare financiară, România urmează să primească un procent de 9,98%.

Ca urmare a discuțiilor purtate la Bruxelles, PNS și PNDR trebuie amendate în acest sens până în data de 15 iulie 2009. Este la latitudinea statelor membre luarea unei decizii în ceea ce privește alocarea fondurilor între noile provocări și infrastructura în bandă largă.

În ceea ce privește schimbările în politica națională cu potențial impact asupra implementării PNDR, menționăm că în cursul anului 2008 nu au existat modificări care să influențeze în vreun fel implementarea PNDR.

1.3 Caracteristicile structurale ale economiei din România și evoluția macroeconomică

Cu o suprafață totală de 238 mii km² și o populație de peste 21 milioane de locuitori, România, este ca mărime, cel de-al doilea nou stat-membru al Uniunii Europene, după Polonia. Ea reprezintă 6% din suprafața totală a Uniunii Europene și 4% din populația acesteia. Investițiile și competitivitatea din România constituie încă elemente care trebuie îmbunătățite, pentru a se reuși o accelerare a creșterii economice și asigurarea unei convergențe a veniturilor cu cele din UE. În anul 2005, România deținea mai puțin de 1% din PIB-ul Comunității Europene, înregistrând o creștere rapidă a PIB-ului pe cap de locuitor, dar rămânând la 34% din media Uniunii celor 25 (*INS – Anuarul Statistic al României, 2006*).

Conform definiției¹ din legislația națională, zonele rurale din România acoperă 87,1% din teritoriul țării, cuprinzând 44,9% din populație (la 1 iulie 2008, conform indicatorilor Institutului Național de Statistică²), și anume, 9,67 milioane de locuitori în anul 2008, comparativ cu 9,66 milioane locuitori în anul 2007.

Densitatea medie a populației din zonele rurale a crescut în anul 2008 la 46,6 km² față de 46,5 locuitori/km² în anul 2007.

Populația activă reprezintă 46,3% din totalul locuitorilor din spațiul rural și poate contribui la susținerea creșterii economice din zonele rurale, dacă vor exista mijloace de stimulare adecvate.

Structura pe vârste a populației confirmă continuarea lentă, dar sigură a procesului de îmbătrânire demografică, cu valori mai accentuate în mediul rural. Populația feminină este mai îmbătrânită decât cea masculină, îndeosebi în mediul rural. Vârsta medie a populației, cu valori mai mari la populația feminină, a crescut comparativ cu anul 2007, în ambele medii (Tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Populația și densitatea	Populația la 1 Iulie ¹⁾ (număr)					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
România	21.733.556	21.673.328	21.623.849	21.584.365	21.537.563	21.504.442
Rural - date absolute	10.133.399	9.777.730	9.743.952	9.670.427	9.659.904	9.669.114
- %	46,6	45,1	45,1	44,8	44,8	44,9
Densitatea (loc/Km²)	2003	2004	2005	2006	2007	2008
România	91,2	90,9	90,7	90,5	90,3	90,4
Rural - date absolute	47,7	47,1	47,0	46,6	46,5	46,6

¹⁾Date calculate pe baza Recensământului Populației și Locuințelor din 18 martie 2002.

Structura populației pe grupe de vârstă	România			din care: Rural		
	0-14 ani	15-64 ani	65 ani și peste	0-14 ani	15-64 ani	65 ani și peste
2003	16,7	69,0	14,3	18,7	63,0	18,3
2004	16,1	69,4	14,5	18,3	63,2	18,5
2005	15,6	69,6	14,8	17,8	63,4	18,8
2006	15,4	69,8	14,8	17,7	63,6	18,7
2007	15,3	69,9	14,8	17,4	63,9	18,7
2008	15,2	69,9	14,9	17,4	64,0	18,6

Vârsta medie a populației	2003			2004			2005		
	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin

¹ Din punct de vedere administrativ, teritoriul României este organizat, la nivel NUTS 5, în 319 localități (dintre care 103 municipii – cele mai importante orașe), care formează zona urbană, și 2.851 comune, care constituie zona rurală (la 31 decembrie 2005), conform Legii 350/2001 privind amenajarea teritorială și urbanismul și Legii 351/2001 referitoare la aprobarea Planului Național de Amenajare Teritorială. La rândul lor, comunele sunt, în majoritatea lor, formate din mai multe sate (existând, în total, 12.946 sate), care nu au responsabilități administrative. Pentru ca o comună să devină oraș, trebuie aprobată o lege specifică. Orașele și comunele sunt grupate în județe (nivel NUTS3), care au funcții administrative. Cele 42 județe sunt grupate în 8 regiuni de dezvoltare (NUTS2), care nu au funcții administrative.

² În prezent, România dispune de o bază de date care cuprinde indicatorii relevanți ai zonelor rurale, definiți conform legislației naționale. Analiza din Planul Național Strategic se bazează pe acești indicatori.

România	38,1	36,7	39,4	38,3	36,9	39,7	38,6	37,1	39,9
Rural	39,0	37,4	40,7	39,3	37,6	40,9	39,4	37,7	41,0
Vârsta medie a populației	2006			2007			2008		
	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin
România	38,8	37,3	40,1	39,0	37,6	40,4	39,2	37,8	40,7
Rural	39,6	37,9	41,2	39,8	38,1	41,4	39,9	38,3	41,6

*Sursa: Institutul Național de Statistică al României

Există diferențe semnificative din punct de vedere al densității populației, pe tot teritoriul României. Majoritatea comunelor cu mai puțin de 50 locuitori/km² sunt grupate în partea de vest a țării, comparativ cu zonele din est și din sud, unde predomină comunele, cu densități ale populației de 50-100 locuitori/km². Cele mai populate zone rurale sunt cele din nord-estul țării, unde rata natalității este ridicată, și în regiunile din sud, puternic industrializate în perioada comunistă. Există mari disparități, determinate în special de influența reliefului la nivel regional și județean. În acest context, se remarcă cele 24 de comune și orașe care se suprapun în totalitate sau parțial cu Rezervația Biosferei Delta Dunării unde densitatea medie a populației este de 28,7 locuitori/km².

Între anii 2002-2008, economia românească a înregistrat o importantă creștere economică, dezinflația și scăderea ratei șomajului înregistrată la Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă confirmând progresele realizate spre o dezvoltare economică durabilă.

Produsul intern brut (PIB) a crescut în 2008, atingând valoarea de 503.958,7 milioane lei, de la 412.761,5 milioane lei în 2007. Rata anuală de creștere a PIB-ului a fost de 7,1% în 2008 față de 6,2% în 2007.

Ponderea sectorului privat în PIB a avut o involuție, acest indicator reprezentând 70,8% din total, față de 72,2%, în anul 2007.

Rata medie anuală a inflației a înregistrat o creștere în anul 2008, ajungând la 7,85%, față de 4,8% cât s-a înregistrat în 2007.

Rata șomajului în anul 2008 a fost în creștere față de anul precedent, ajungând la sfârșitul anului 2008 la 4,4%, față de 4,1% în anul 2007. În perioada 2002-2007 s-a observat o scădere a ratei șomajului înregistrată la agențiile de ocupare a forței de muncă.

Contribuția agriculturii la PIB a fost întotdeauna ridicată. Valoarea adăugată brută (VAB) a agriculturii a reprezentat 6,5% din PIB în anul 2008, comparativ cu 5,7% în anul 2007 (*INS, 2008 – date provizorii*). Cu toate acestea, ea rămâne scăzută, având în vedere resursele neutilizate. Restructurarea agriculturii va avea un impact deosebit asupra economiei rurale în general, având în vedere că agricultura continuă să rămână cea mai importantă activitate din spațiul rural și o sursă esențială de venit pentru gospodării.

Restructurarea activităților la nivelul fermelor și intensificarea capitalului pentru fermele comerciale va duce inevitabil la utilizarea unei forțe de muncă mai scăzute, pentru îmbunătățirea competitivității. Experiența din alte sisteme agricole, din statele membre sau din alte țări, reprezintă o dovadă importantă în acest sens.

Pentru anul 2008 se poate observa o creștere a producției ramurii agricole cu aproximativ 22% față de anul 2007.

Evoluția pozitivă a agriculturii în 2008 a fost determinată și de efectul de bază favorabil dat de rezultatele slabe ale agriculturii în 2007. Valoarea adăugată brută din agricultură a urmat tendința producției ramurii agricole, crescând cu 23,8% în primele nouă luni față de aceeași perioadă din 2007. Estimările pe tot anul 2008 arată o creștere a valorii adăugate brute cu 19,9% față de anul 2007.

Singura creștere s-a înregistrat pe componenta producției vegetale, care a crescut cu aproape 33% în intervalul ianuarie - septembrie 2008 față de intervalul echivalent din 2007, creșterea estimată pe tot anul fiind de 32,2%.

Totodată, creșterea economică record de 8,9% din primele nouă luni ale acestui an a fost generată de toate sectoarele economice, dar serviciile și construcțiile au contribuit în proporție de peste jumătate, conform datelor Institutului Național de Statistică.

Astfel, la creșterea produsului intern brut (PIB) din primele nouă luni, de 8,9%, serviciile au contribuit cu 2,7%, construcțiile au cântărit 2,4%, în timp ce anul agricol bun a generat o contribuție din partea agriculturii de 1,6%. Industria a contribuit la creșterea PIB cu 1,2%, iar impozitele nete pe produs cu 1%.

Agricultura și-a mărit volumul de activitate într-un ritm accelerat, de aproximativ 22%, în timp ce industria a marcat o creștere ceva mai redusă în primele trei trimestre, de aproximativ 5%.

În Tabelul nr. 2 sunt prezentate principalele informații privind evoluția agriculturii în perioada 2002-2008.

Tabelul nr. 2

Agricultura și dezvoltarea rurală: datele de bază (anii 2002-2008)

Indicatori	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008²⁾
Pondere sectorului privat din agricultură, silvicultură, exploatare forestieră și economia vânatului în VAB a ramurii (%)	98,3	98,0	97,7	96,9	96,7	94,1 ¹⁾	94,2 ²⁾
Producția ramurii agricole – milioane lei prețuri curente							
Total	31.585	40.412	55.314	46.540	50.650	47.700	67.389
- Vegetală	18.084	25.919	38.097	27.959	31.327	28.723	45.626
- Animală	13.139	14.118	16.825	18.186	18.849	18.292	21.056
- Servicii agricole	362	375	392	395	474	685	707
Indicii producției ramurii agricole (anul precedent = 100) - %							
Total	96,5	107,5	118,1	86,9	102,4	82,3	121,7
- Vegetală	88,7	110,0	126,8	82,5	102,2	71,3	139,6
- Animală	110,2	104,6	102,9	96,9	102,4	99,4	94,8
- Servicii agricole	91,1	84,7	86,4	86,0	107,0	132,5	91,9
Evoluția efectivelor de animale - mii capete³⁾							

Bovine – total	2.877,8	2.897,1	2.808,1	2.861,7	2.933,5	2.818,9	2.698,7
- vaci, juninci și bivolițe	1.759,3	1.756,7	1.755,5	1.812,0	1.809,8	1.732,2	1.519,7
Porcine – total	5.058,2	5.145,5	6.494,7	6.622,3	6.814,6	6.564,9	6.149,2
- scroafe de prăsilă	361,6	334,8	425,7	494,5	520,4	442,4	397,8
Ovine și caprine – total	7.945,4	8.124,9	8.086,0	8.297,7	8.405,6	9.334,3	10.497,2
Cabaline – total	879,4	896,9	839,6	834,0	804,8	862,4	810,4
Păsări – total	77.378,9	76.616,3	87.014,4	86.552,2	84.990,6	82.035,6	84.568,0
- păsări ouătoare	44.666,5	44.121,8	51.888,9	49.724,5	50.278,2	45.207,9	40.766,0
Familii de albine - mii familii	781,2	840,0	888,2	888,2	891,0	982,4	1.003,5

*Sursa: Institutul Național de Statistică al României

1) Date semidefinitive.

2) Date provizorii.

3) Efectivele de animale sunt la 1 decembrie în anii 2004, 2005, 2006, 2007 și 2008 și la 31 decembrie pentru perioada 2002 - 2003.

La sfârșitul anului 2008, prețurile produselor agricole au fost mult sub nivelul prețurilor înregistrate la sfârșitul anului 2007 (grâu ușor – scădere cu 46% față de anul 2007; orz – scădere cu 47%; mazăre – scădere cu 48%, lapte praf – scădere cu 35%; unt – scădere cu 23%).

În 2008, producția mondială de cereale a depășit 2,2 miliarde tone, fiind cu aproape 90 milioane tone mai mare decât în 2007. Aportul României la realizarea acestei producții este de 15 milioane tone, el fiind diminuat de recolta scăzută la porumb, afectată drastic de seceta din a doua parte a sezonului agricol din vara anului 2007.

În urma analizei datelor aferente anului 2008 se poate observa că acesta a fost un an al grâului, la nivel mondial producându-se peste 682 milioane tone, cu aproximativ 72 milioane tone mai mult decât în vara 2007.

Cu o producție totală la grâu de 7,5 milioane tone, România este al cincilea grânar al UE, deși din punctul de vedere al randamentelor în spatele nostru se află doar Spania.

Având în vedere faptul că indicatorii prezentați sunt de natură macroeconomică și, astfel, modificări semnificative în implementarea PNDR ca urmare a unor factori externi de natură socio-economică pot fi identificate în timp și corelând acest aspect cu durata scurtă de implementare a PNDR de la momentul lansării și până la sfârșitul anului 2008, în momentul de față, impactul schimbărilor socio-economice asupra implementării Programului, precum și efectele implementării PNDR asupra condițiilor socio-economice nu se pot stabili.

Însă, în cadrul evaluării intermediare acest aspect va fi vizat, urmând a se stabili atât contribuția Programului la realizarea obiectivelor strategice prin intermediul indicatorilor macroeconomici (rata de ocupare, PIB, densitatea populație, etc.), cât și impactul condițiilor macro-economice asupra implementării Programului.

1.4 Cadrul legislativ

În vederea asigurării cadrului legal corespunzător implementării Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, precum și pentru accelerarea gradului de absorbție a fondurilor derulate, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale a emis o serie de acte normative cu impact asupra sectorului de dezvoltare rurală, acte pe care le prezentăm mai jos.

Actele normative pe care le prezentăm mai jos au fost elaborate în scopul aplicării tuturor prevederilor comunitare în coroborare cu cele naționale și respectiv pentru completarea legislației naționale în vederea asigurării cadrului legislativ, administrativ și instituțional necesar unei bune implementări a Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Astfel, au fost reglementate înființarea, organizarea și funcționarea autorității de management și a agenților de plăți, a fost stabilit cadrul general de implementare a PNDR și de asemenea, progresiv, pe măsura implementării măsurilor din cadrul PNDR, au fost elaborate fluxurile procedurale și manualele de procedură aferente acestora.

De asemenea, având în vedere că în procesul de implementare au intervenit situații noi care implică actualizarea manualelor de procedură, atât pentru măsurile implementate de APDRP, cât și pentru cele implementate direct de AM - PNDR, acestea sunt supuse consolidării prin instrucțiuni de modificare și completare, aprobate prin ordin de ministru.

În completarea măsurilor de sprijin din PNDR au fost promovate și o serie de scheme de ajutor de stat, avându-se astfel în vedere și susținerea altor sectoare decât agricultura, respectiv cele de procesare a produselor agricole și forestiere în scopul obținerii de produse neagricole.

De asemenea, au fost încheiate o serie de protocoale interinstituționale pentru o bună implementare și monitorizare a măsurilor PNDR și pentru asigurarea respectării demarcărilor între diferitele programe susținute de fonduri comunitare.

Față de cele menționate, procesul legislativ este în continuă armonizare, scopul fiind reprezentat de apărarea intereselor financiare comunitare și naționale în gestionarea fondurilor publice, printr-un cadru optim de măsuri ce privesc domeniile legislativ, administrativ și instituțional.

Actele normative elaborate în decursul anului 2008, cu impact asupra sectorului de dezvoltare rurală sunt:

- Hotărârea Guvernului nr. 224 din 5 martie 2008 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 - publicată în Monitorul Oficial cu numărul 176 din data de 7 martie 2008, cu modificările și completările ulterioare - Obiectul prezentei hotărâri îl constituie stabilirea cadrului general pentru aplicarea procedurilor de evaluare, selecție, contractare, achiziții, plată, control și monitorizare, aferente proiectelor cofinanțate din Fondul European Agricol

pentru Dezvoltare Rurală, denumit în continuare FEADR, prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, denumit în continuare PNDR, pe întreaga perioadă de derulare a programului, în regiunile eligibile în cadrul Obiectivului de convergență;

- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 21/2008 pentru modificarea Legii muntelui nr. 347/2004, publicată în MOF.nr.173/06.03.2008, cu modificările sic completările ulterioare;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 65 din 21 mai 2008 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2006 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, prin reorganizarea Agenției SAPARD, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru eficientizarea activității Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – publicată în Monitorul Oficial nr. 418 din data de 4 iunie 2008;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.72/2008 privind autorizarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru încheierea de angajamente legale interne în anul 2008, în vederea asigurării unor măsuri financiare pentru aplicarea prevederilor Legii nr.231/2005 privind stimularea investițiilor în agricultură, industrie alimentară, silvicultură, piscicultură, precum și în activități non-agricole - publicată în MOF.nr.433/10.06.2008;
- H.G. nr.1284/2008 pentru completarea Hotărârii Guvernului nr. 224/2008 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 - publicată în MOF.nr.722/24.10.2008;
- Ordinul M.A.D.R. nr. 138/22.02.2008/408/27.02.2008 pentru completarea Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale și al ministrului administrației și internelor nr. 143/610/2005 privind definirea și caracterizarea spațiului rural - publicat în MOF.nr.170/05.03.2008, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul M.A.D.R. nr. 141/29.02.2008 privind aprobarea manualelor de proceduri elaborate în baza fluxurilor procedurale de către Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, pentru proiectele de investiții care beneficiază de cofinanțare din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 - nu se publică în Monitorul Oficial, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul M.A.D.R. nr. 211/25.03.2008 privind aprobarea schemelor de ajutor de stat "Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în anexa 1 la Tratatul CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor" și "Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase" - publicat în MOF.nr.267/04.04.2008;
- Ordinul M.A.D.R. nr. 349/02.06.2008 privind organizarea evidenței contabile separate a cheltuielilor directe și a plăților aferente, efectuate de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în cadrul măsurii de asistență tehnică din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 - nu se publică în Monitorul Oficial;
- Ordinul M.A.D.R. nr. 359/11.06.2008 privind constituirea Comitetului de Selecție și a Comisiei de Contestații, pentru proiectele aferente măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 (PNDR), precum și

- aprobarea Regulamentului de Organizare și Funcționare a acestora - nu se publică în Monitorul Oficial – care stabilește componența Comitetului de selecție și a Comisiei de contestații pentru proiectele aferente măsurilor PNDR, atribuțiile membrilor acestor două comisii, precum și regulile în baza cărora se realizează selecția proiectelor depuse în cadrul PNDR ;
- Ordinul M.A.D.R. nr. 361/13.06.2008 privind constituirea Comitetului Național de Coordonare al Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală - nu se publică în Monitorul Oficial;
 - Ordinul M.A.D.R. nr. 410/18.06.2008 pentru prorogarea, până la Notificarea României cu privire la Decizia Comisiei Europene de aprobarea a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, a termenului procedural de 15 zile privitor la semnarea contractelor de finanțare, prevăzut în manualul M01-03 de proceduri pentru contractare, aprobat conform Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 141/2008 privind aprobarea manualelor de proceduri elaborate în baza fluxurilor procedurale de către Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, pentru proiectele de investiții care beneficiază de cofinanțare din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013, cu modificările și completările ulterioare (nu se publică în Monitorul Oficial) – având în vedere faptul că la momentul lansării primelor sesiuni de depunere a proiectelor nu fusese primită Decizia CE de aprobare a PNDR, a fost necesară elaborarea unui act normativ care să permită prorogarea termenului procedural de 15 zile privitor la semnarea contractului de finanțare până la notificarea României cu privire la aprobarea PNDR 2007-2013 prin Decizia Comisiei Europene;
 - Ordinul M.A.D.R. nr. 430/2008 pentru aprobarea tipurilor de investiții și a plafoanelor maxime ale creditelor ce se acordă în anul 2008, în condițiile Legii nr. 231/2005 privind stimularea investițiilor în agricultură, industrie alimentară, silvicultură, piscicultură, precum și în activități nonagricole - publicat în MOf.nr.507/07.07.2008, cu modificările și completările ulterioare;
 - Ordinul M.A.D.R. nr. 492/07.08.2008 pentru aprobarea Manualului de procedură pentru implementarea proiectelor finanțate prin măsura de Asistență Tehnică din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală - nu se publică în Monitorul Oficial, cu modificările și completările ulterioare;
 - Ordinul M.A.D.R. nr. 493/07.08.2008 pentru aprobarea Manualului de procedură pentru implementarea proiectelor finanțate prin măsura „Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori” din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală - nu se publică în Monitorul Oficial;
 - Ordinul M.A.D.R. nr. 494/07.08.2008 pentru aprobarea Manualului de procedură pentru implementarea proiectelor finanțate prin măsura de „Formare profesională (training) informare și difuzare de cunoștințe” din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală - nu se publică în Monitorul Oficial, cu modificările și completările ulterioare;
 - Ordinul M.A.D.R. nr. 567/02.09.2008 pentru aprobarea Schemei de ajutor de minimis „Sprijinirea activităților economice în vederea diversificării economiei rurale și a creșterii calității vieții în spațiul rural” - publicat în MOf.nr.656/17.09.2008, cu modificările și completările ulterioare;
 - Ordinul M.A.D.R. nr. 577/12.09.2008 pentru aprobarea Manualului de procedură pentru implementarea proiectelor finanțate în cadrul fazelor 1 și 2 ale sub-măsurii 431.1 „Construcție parteneriate public-private” din cadrul

Programului Național de Dezvoltare Rurală - nu se publică în Monitorul Oficial;

- Ordinul M.A.D.R. nr. 643/24.10.2008 pentru aprobarea manualelor de proceduri consolidate ale Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, precum și Ordinele pentru modificarea și completarea acestuia, nu se publică în Monitorul Oficial, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 293 din 12 martie 2008 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 67/2006 privind gestionarea fondurilor nerambursabile destinate finanțării politicii agricole comune alocate de la Comunitatea Europeană, precum și a fondurilor de cofinanțare și prefinanțare alocate de la bugetul de stat - Publicată în Monitorul Oficial cu numărul 234 din data de 26 martie 2008;
- Hotărârea nr. 1449/2008 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 67/2006 privind gestionarea fondurilor nerambursabile destinate finanțării politicii agricole comune alocate de la Comunitatea Europeană, precum și a fondurilor de cofinanțare și prefinanțare alocate de la bugetul de stat, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 293/2008 – publicată în Monitorul Oficial nr. 775/19.11.2008;
- Ordonanța Guvernului nr. 20 din 13 august 2008 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 79/2003 privind controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente utilizate necorespunzător – publicată în Monitorul Oficial nr. 613/20.08.2008;
- Ordinul nr. 64/B din 31 ianuarie 2008 privind aprobarea formularului de cerere de plată pentru schemele de sprijin pe suprafață pentru anul 2008;
- Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 246/2008 privind stabilirea modului de implementare, a condițiilor specifice și a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăți directe și plăți naționale directe complementare în sectorul vegetal, pentru acordarea sprijinului aferent măsurilor de Agro-mediu și zone defavorizate, modificat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 653 din 28 octombrie 2008.

Capitolul 2

Progresul programului în raport cu obiectivele stabilite pe baza indicatorilor de realizare și de rezultat

2.1 Introducere

Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2007-2013 a fost aprobat prin Decizia Comisiei Europene nr. C (2008) 3831 din data de 16 iulie 2008.

O politică de dezvoltare rurală echilibrată nu este o opțiune pentru viitor, ci o necesitate, cu atât mai mult având în vedere faptul că problema dezvoltării agriculturii și spațiului rural are conotații naționale importante și reprezintă o problemă extrem de complexă și de actualitate în România. Tocmai în vederea unei dezvoltări economice, sociale și de mediu durabile a zonelor rurale, și pornind totodată de la diagnoza socio-economică a spațiului rural, primele măsuri din cadrul PNDR au fost lansate în luna **martie** 2008. Măsurile lansate în prima etapă și enumerate mai jos au venit să răspundă nevoilor imediate de dezvoltare a spațiului rural:

- 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”,
- 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”,
- 211 „Sprijin pentru zona montană defavorizată”,
- 212 „Sprijin pentru zone defavorizate – altele decât zona montană”,
- 214 „Plăți de agro-mediu” ,
- 322 „Renovarea, dezvoltarea satelor, conservarea și îmbunătățirea moștenirii rurale”.

Totodată, în luna mai 2008 au fost lansate și cele două scheme de ajutor de stat aferente măsurii 123, respectiv schema XS 13/2008 „Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa I la Tratatul CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor ” și schema XS 28/2008 „Stimularea micro-întreprinderilor în domeniul prelucrării primare a produselor forestiere, lemnoase și nelemnoase”.

În toamna anului 2008 a fost lansat un alt set de măsuri PNDR, respectiv măsurile 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi” și 313 „Încurajarea activităților turistice” în luna septembrie și măsurile 112 „Instalarea tinerilor fermieri”, 141 „Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistență” și 142 „Înființarea grupurilor de producători” în luna decembrie.

Scopul lansării acestora a fost de a veni în sprijinul măsurilor deja lansate din cadrul Axei 1 „Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier” și Axei 3 „Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale” în atingerea obiectivelor stabilite, și anume îmbunătățirea eficienței sectoarelor agricol și forestier și pregătirea acestora pentru a face față concurenței specifice unui mediu

comercial Comunitar deschis și îmbunătățirea calității vieții în mediul rural, diversificarea economiei rurale, promovarea cunoașterii și îmbunătățirea potențialului uman.

2.2 Stadiul măsurilor implementate de Autoritatea de Management pentru PNDR (AM PNDR)

2.2.1 Măsura 111 „Formare profesională (training), informare și difuzare de cunoștințe”

Obiectivul general al măsurii este reprezentat de îmbunătățirea competitivității sectoarelor agricol, silvic și alimentar, utilizarea durabilă a terenurilor agricole și protecția mediului, prin acțiuni de formare, informare și difuzare de cunoștințe inovative adresate persoanelor adulte care activează în sectoarele menționate.

În cursul anului 2008, după aprobarea PNDR, a fost elaborat Manualul de proceduri pentru implementarea proiectelor finanțate prin măsura de formare profesională (training), informare și difuzare de cunoștințe.

Manualul de proceduri a fost aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 494/2008 și modificat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 672/06.11.2008.

În data de 3 noiembrie 2008 a fost semnat Planul de acțiune al proiectelor implementate prin măsura de formare profesională (training), informare și difuzare de cunoștințe pentru anul 2008, plan ce cuprinde 6 proiecte, respectiv:

1. Pregătire profesională în domeniul mecanizării agriculturii – cu o valoare estimată a proiectului de 305.000 Euro (fără TVA);
2. Ateliere de lucru privind înființarea grupurilor de producători – cu o valoare estimată a proiectului de 650.000 Euro (fără TVA);
3. Instruirea și diseminarea informațiilor către fermieri, întreprinderi agricole și cele de procesare a produselor agro-alimentare pentru îmbunătățirea cunoștințelor specifice în vederea dezvoltării tehnice, financiare a afacerilor – cu o valoare estimată a proiectului de 966.000 Euro (fără TVA);
4. Pregătire profesională pentru producătorii de lapte – cu o valoare estimată a proiectului de 305.000 Euro (fără TVA);
5. Formare profesională în industria de prelucrare a cărnii – cu o valoare estimată a proiectului de 1.000.000 Euro (fără TVA);
6. Pregătire profesională a personalului din industria de morărit, panificație și paste făinoase – cu o valoare estimată a proiectului de 1.000.000 Euro (fără TVA).

În data de 19 noiembrie 2008 a fost publicat Anunțul de participare pentru proiectul „Pregătire profesională în domeniul mecanizării agriculturii”, anunț în urma căruia au fost depuse 7 oferte.

În urma evaluării ofertelor de către Comisia de selecție, nicio ofertă nu a îndeplinit criteriile menționate în documentația de selecție.

Celelalte 5 proiecte vor fi propuse să fie implementate în cursul anului 2009.

2.2.2 Măsura 141 „Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistență”

Obiectivul general al măsurii 141 este de a crește competitivitatea exploatațiilor agricole în curs de restructurare pentru facilitarea rezolvării problemelor legate de tranziție, având în vedere faptul că sectorul agricol și economia rurală sunt expuse presiunii concurențiale a pieței unice.

Beneficiarii măsurii 141 sunt persoane fizice în vârstă de până la 62 de ani (*neîmpliniți la data depunerii Cererii de finanțare*), care desfășoară activități economice, în principal activități agricole, a căror exploatație agricolă are o dimensiune economică cuprinsă între 2 și 8 UDE, este situată pe teritoriul țării, este înregistrată în Registrul fermelor/Registrul agricol, comercializează o parte din producția agricolă obținută și întocmește un Plan de afaceri.

Prima sesiune de depunere a proiectelor a fost organizată în perioada 3 decembrie 2008 – 27 februarie 2009, sesiunea beneficiind de o alocare de 47.607.740 Euro, respectiv 10% din alocarea financiară publică stabilită pentru perioada 2007-2013.

Până la 31 decembrie 2008, au fost depuse 5 cereri de finanțare conforme.

2.2.3 Măsura 142 „Înființarea grupurilor de producători”

Obiectivul general al măsurii 142 îl constituie încurajarea înființării grupurilor de producători din sectorul agricol și silvic în vederea obținerii de produse de calitate care îndeplinesc standardele comunitare, prin aplicarea unor tehnologii de producție unitare și sprijinirea accesului la piață a propriilor membri.

Beneficiarii măsurii 142 sunt grupurile de producători recunoscute oficial începând cu data de 1 ianuarie 2007 până la 31 decembrie 2013, conform legislației în vigoare.

Prima sesiune de depunere a proiectelor a fost organizată începând cu data 3 decembrie 2008, având o alocare de 6.942.795 euro (5% din alocarea financiară publică stabilită pentru perioada 2007-2013).

Pentru această măsură sesiunea de depunere a proiectelor este continuă, până la data de 31 decembrie 2008 nefiind depusă nicio cerere de finanțare.

2.2.4 Măsura 511 „Asistență tehnică”

Obiectivul general al măsurii este de a asigura sprijin pentru coordonarea și implementarea politicii de dezvoltare rurală în România, stabilită prin PNDR, într-un mod cât mai eficient, corect și transparent.

În cursul anului 2008, după aprobarea PNDR, a fost elaborat Manualul de proceduri pentru implementarea proiectelor finanțate prin măsura 511 „Asistență tehnică”, acesta fiind aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 492/2008 și modificat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 678 / 06.11.2008.

În data de 28 octombrie 2008 a fost semnată Anexa nr. 6 la Programul anual al achizițiilor publice pentru proiectele/acțiunile finanțate din măsura 511 “Asistență tehnică” inclusiv cheltuieli pentru Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală (RNDR) pentru anul 2008, anexă ce cuprinde 9 proiecte.

2.3 Stadiul măsurilor implementate de Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDRP)

Până la data de 31.12.2008, pentru măsurile 112, 121, 123, schemele de ajutor de stat aferente măsurii 123 și măsurile 312, 313 și 322 din PNDR, au fost depuse 6.233 de proiecte cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 4.999,25 mil. Euro, s-au contractat 1.207 proiecte cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 660,86 mil. Euro și s-au efectuat plăți în valoare de 1,75 mil. Euro.

În cele ce urmează se vor prezenta detaliat informațiile privind stadiul implementării măsurilor la data de 31.12.2008, defalcate pe fiecare măsură în parte.

2.3.1 Măsura 112 „Instalarea tinerilor fermieri”

Obiectivele generale ale acestei măsuri vizează îmbunătățirea și creșterea competitivității sectorului agricol prin promovarea instalării tinerilor fermieri și sprijinirea procesului de modernizare și conformitate cu cerințele pentru protecția mediului, igiena și bunăstarea animalelor, siguranța la locul de muncă, precum și îmbunătățirea managementului exploatațiilor agricole prin reînnoirea generației șefilor acestora, fără creșterea populației active ocupate în agricultură.

Sprijinul acordat în cadrul măsurii, are ca scop îmbunătățirea managementului exploatației agricole, îmbunătățirea performanțelor generale ale exploatației agricole, adaptarea producției la cerințele pieței, respectarea normelor comunitare, în special, cerințele de eco-condiționalitate, de protecție a muncii, de protecție a mediului și cerințele sanitar-veterinare.

Sesiunea de depunere de proiecte în cadrul acestei măsuri a fost deschisă în data de 3 decembrie 2008 urmând a se încheia în data de 27 martie 2009.

În perioada 3 – 31 decembrie 2008 a fost depus un singur (1) proiect în cadrul acestei măsuri cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 12.000 Euro.

2.3.2 Măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”

Obiectivul general al acestei măsuri vizează creșterea competitivității sectorului agricol printr-o utilizare mai bună a resurselor umane și a factorilor de producție. În cadrul acestei măsuri vor fi sprijinite investițiile orientate spre dotarea cu utilaje și echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, precum și investițiile privind adaptarea construcțiilor agricole pentru respectarea standardelor comunitare și creșterea competitivității exploatațiilor agricole.

Până la sfârșitul anului 2008 s-au desfășurat 4 sesiuni de depunere a proiectelor în cadrul acestei măsuri, pe parcursul cărora au fost depuse 3.581 de proiecte.

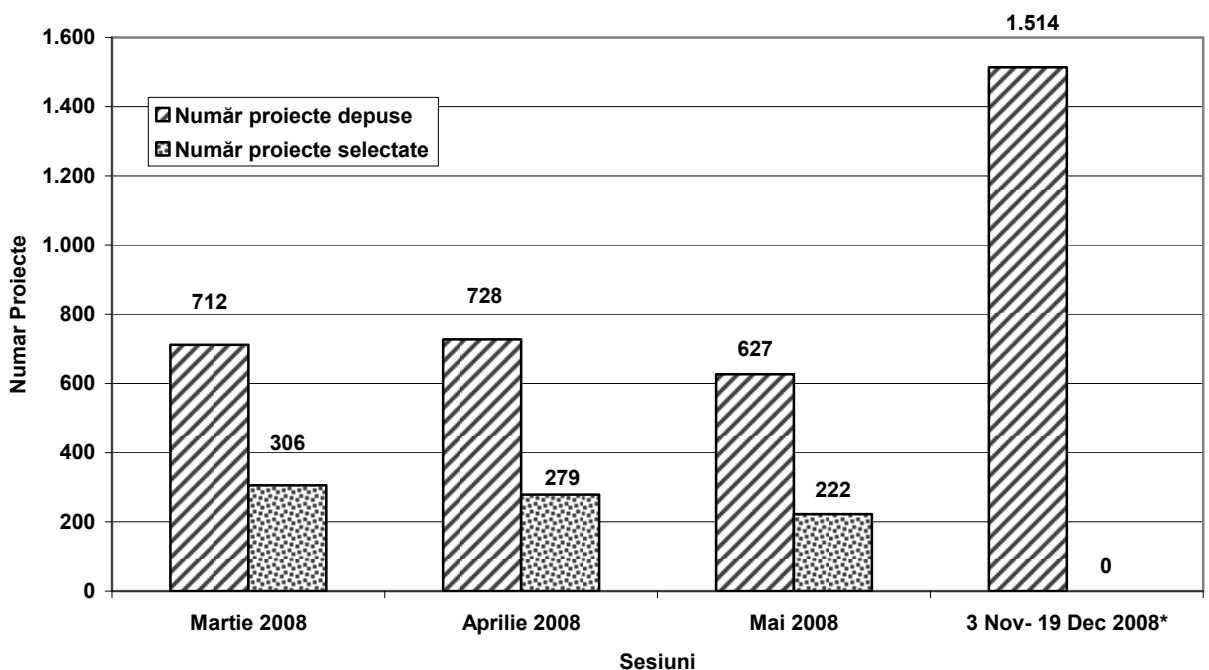
Din cele 3.581 de proiecte depuse, au fost selectate în urma întrunirii Comitetului de Selecție, pentru primele 3 sesiuni de depunere a proiectelor, 807 proiecte, din care au fost contractate 792 de proiecte, cu un volum total al investițiilor de 394.057,83 mii Euro și cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 173.412,15 mii Euro.

Diferența dintre numărul proiectelor depuse și numărul celor selectate este constituită din proiectele reportate din ultimul raport de selecție (340 proiecte), proiectele aflate în etapa de evaluare (1.514 proiecte), proiectele eligibile dar care nu au îndeplinit punctajul minim, proiectele declarate neeligibile datorită neîndeplinirii anumitor criterii de selecție, proiectele retrase, precum și din proiectele reportate care au parcurs două sesiuni de selecție.

Graficul următor, prezintă situația proiectelor depuse și selectate pe măsura 121, pe sesiuni de depunere a proiectelor, în perioada de referință.

Graficul nr.1

Număr de proiecte depuse și selectate pe sesiuni - Măsura 121

*Până la sfârșitul anului 2008 nu a fost realizată selecția pentru proiectele depuse în cadrul acestei sesiuni de depunere.

Aproximativ 81,94% din totalul de 792 proiecte aprobate pentru această măsură se adresează investițiilor pe tipul ramurii agricole „**Culturi de câmp**” (649 proiecte aprobate), vizând cu preponderență achiziția de utilaje și echipamente, cu un volum total al investițiilor de 290.017,92 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 130.351,33 mii Euro.

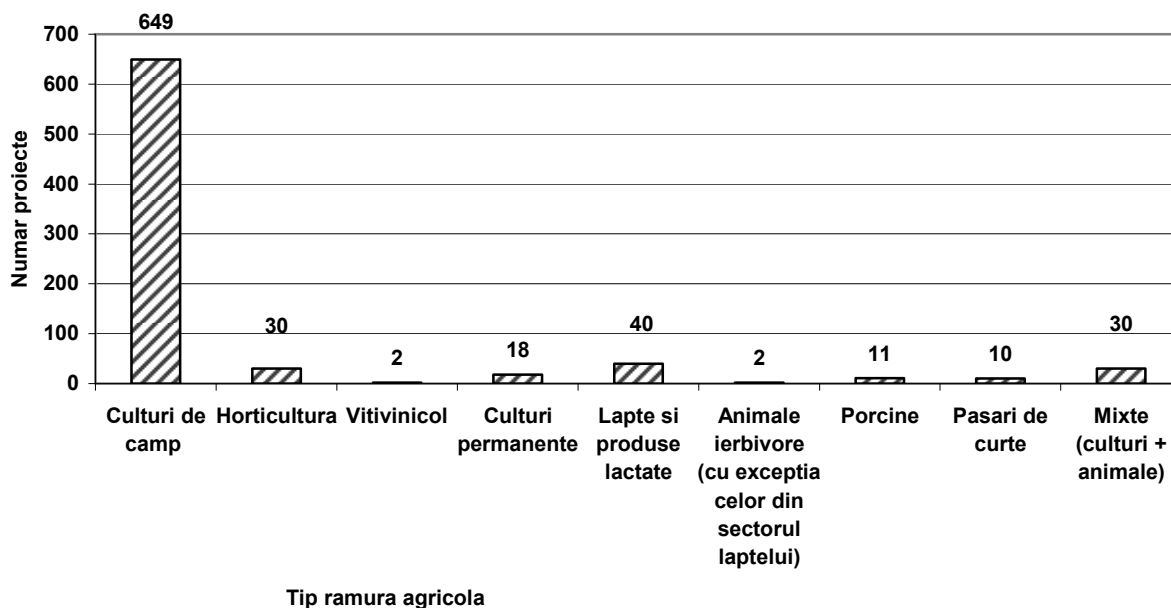
Diferența de 18,06% se adresează investițiilor de pe celelalte tipuri de ramuri agricole, după cum urmează:

- **3,79% „Horticultură”** (30 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 16.899,36 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 7.547,61 mii Euro;
- **0,25% „Vitivinicol”** (2 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 1.696,80 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 684,75 mii Euro;
- **2,27% „Culturi permanente”** (18 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 9.982,35 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 3.699,55 mii Euro;
- **5,05% „Lapte și produse lactate”** (40 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 27.857,51 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 12.115,86 mii Euro;
- **0,25% „Animale ierbivore”** (2 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 300,78 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 144,46 mii Euro;
- **1,39% „Porcine”** (11 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 17.943,46 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 6.767,17 mii Euro;
- **1,26% „Păsări de curte”** (10 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 17.709,35 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 7.233,76 mii Euro;
- **3,79% „Mixte (culturi+animale)”** (30 proiecte aprobate) cu un volum total al investițiilor de 11.650,30 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 4.867,66 mii Euro.

Deși agricultura ecologică reprezintă o piața internă relativ tânără și prezintă un grad de risc mai ridicat pentru fermierii ce aleg să îmbrățișeze metodele ecologice de producție, un număr de 25 de fermieri s-au orientat către acest tip de producție, restul de 767 optând pentru tipul de producție convențională. (*a se vedea tabelul O.121(1)*).

Graficul de mai jos, prezintă situația proiectelor aprobate pe măsura 121, pe fiecare tip de ramură agricolă, în perioada de referință.

Număr proiecte aprobate pe tip ramură agricolă – Măsura 121

În ceea ce privește tipurile de beneficiari, ponderea cea mai mare o dețin persoanele juridice (67,68% din totalul proiectelor aprobate pe această măsură) cu 536 proiecte aprobate, în timp ce persoanele fizice dețin o pondere de 32,32% din totalul proiectelor aprobate pe această măsură, cu 256 proiecte aprobate (227 exploatații agricole conduse de bărbați și 29 exploatații agricole conduse de femei). (a se vedea tabelul O.121(2)).

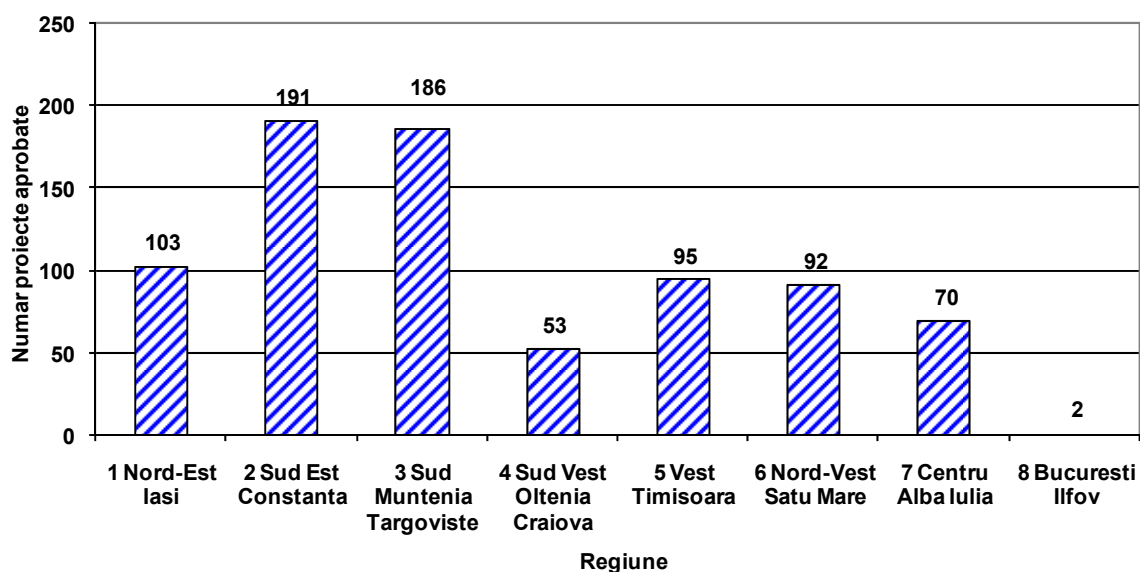
Dintre zonele de intervenție în care sunt amplasate cele 792 de proiecte aprobate pe această măsură, ponderea cea mai mare (76,77%) o deține categoria „Altele” cu un număr de 608 proiecte, urmată de categoria „Zone cu handicap, altele decât zonele montane” (16,29%) cu un număr de 129 proiecte și de categoria „Zone montane” (5,05%) cu un număr de 40 proiecte. (a se vedea tabelul O.121(3)).

Din punct de vedere al distribuției regionale, Regiunea 2 Sud Est Constanța deține cea mai mare pondere, respectiv 24,12% din totalul proiectelor aprobate pe această măsură, fiind urmată de Regiunea 3 Sud-Muntenia Târgoviște cu o pondere de aproximativ 23,48% din totalul proiectelor aprobate, și de Regiunea 1 Nord-Est Iași cu o pondere de 13,01%. Astfel, aceste trei regiuni dețin o pondere de aproximativ 60,60% din totalul proiectelor aprobate pe această măsură.

Detaliile referitoare la distribuția regională a proiectelor aprobate (număr și valoare eligibilă nerambursabilă) sunt prezentate în Tabelul nr. 3 și în Graficul nr. 3.

Tabelul nr.3

Regiunea	Număr proiecte aprobate M121	Valoare eligibilă nerambursabilă - mii EURO
1 Nord-Est Iași	103	27.319,57
2 Sud Est Constanța	191	37.665,97
3 Sud Muntenia Targoviște	186	41.594,99
4 Sud Vest Oltenia Craiova	53	10.642,01
5 Vest Timișoara	95	21.096,29
6 Nord -Vest Satu Mare	92	17.420,36
7 Centru Alba Iulia	70	17.435,68
8 Bucuresti Ilfov	2	237,30
TOTAL	792	173.412,15

Graficul nr. 3**Număr proiecte aprobate pe regiuni Măsura 121**

Prin cele 792 de proiecte aprobate, au fost sprijinite (a se vedea tabelul OA. Indicatori adiționali):

- 56 exploatații de semi-subsistență;
- 613 exploatații care aparțin membrilor formelor asociative;
- 78 exploatații care aparțin unor forme asociative;
- 7 exploatații care produc și utilizează energie regenerabilă.

Până la data de 31.12.2008, valoarea proiectelor plătite în cadrul acestei măsuri a fost de 1.403,84 mii Euro, contribuția FEADR reprezentând 1.123,08 mii Euro, sumă ce a fost solicitată de România Comisiei Europene prin solicitarea de plată aferentă declarației de cheltuieli pentru perioada 16.10.2008 – 31.12.2008.

Solicitarea de plată menționată a fost transmisă Comisiei Europene, oficial, prin intermediul SFC în data de 29.01.2009.

2.3.3 Măsura 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”

Obiectivul general al acestei măsuri vizează creșterea competitivității întreprinderilor de procesare agro-alimentare și forestiere prin îmbunătățirea performanței generale a întreprinderilor din sectorul de procesare și marketing a produselor agricole și forestiere printr-o mai bună utilizare a resurselor umane și a altor factori de producție.

Sprrijinul pe această măsură se acordă pentru investiții orientate spre introducerea și dezvoltarea de tehnologii și procedee pentru obținerea de noi produse agricole și forestiere competitive; adaptarea întreprinderilor la noile standarde comunitare atât în etapa de procesare cât și în cea de distribuție a produselor obținute; îmbunătățirea veniturilor întreprinderilor sprijinite prin creșterea valorii adăugate a produselor agricole; creșterea valorii adăugate a produselor forestiere precum și a eficienței economice a activității micro-întreprinderilor, prin dezvoltarea și modernizarea echipamentelor, proceselor și tehnologiilor de prelucrare.

În cursul anului 2008, în cadrul măsurii 123 s-au aplicat două scheme de ajutor de stat aferente măsurii 123, și anume:

- Schema de ajutor de stat – **XS 13/2008** pentru stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa I la Tratatul CE precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor;
- Schema de ajutor de stat – **XS 28/2008** pentru stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase.

Până la sfârșitul anului 2008 s-au desfășurat 7 sesiuni de depunere a proiectelor în cadrul acestei măsuri și 5 sesiuni de depunere pentru cele două scheme de ajutor de stat aferente acestei măsuri, pe parcursul cărora au fost depuse 864 de proiecte. Din cele 864 de proiecte depuse, au fost selectate în urma întrunirii Comitetului de Selecție, pentru primele 6 sesiuni de depunere a proiectelor pe măsura 123 și primele 4 sesiuni de depunere a proiectelor pentru cele două scheme, 405 proiecte, din care au fost contractate 292 de proiecte, cu un volum total al investițiilor de 482.367,95 mii Euro și cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 182.019,83 mii Euro.

Diferența dintre numărul proiectelor depuse și numărul celor selectate este constituită din proiectele reportate din ultimul raport de selecție aferent lunii august 2008 (73 proiecte), proiectele aflate în etapa de evaluare (276 proiecte), proiectele eligibile dar care nu au îndeplinit punctajul minim, proiectele declarate neeligibile datorită neîndeplinirii anumitor criterii de selecție, precum și proiectele retrase.

Din totalul celor 864 de proiecte depuse:

- 440 proiecte au fost depuse pe măsura 123, din care au fost selectate 171 proiecte și 135 de proiecte contractate, cu un volum total al investițiilor de

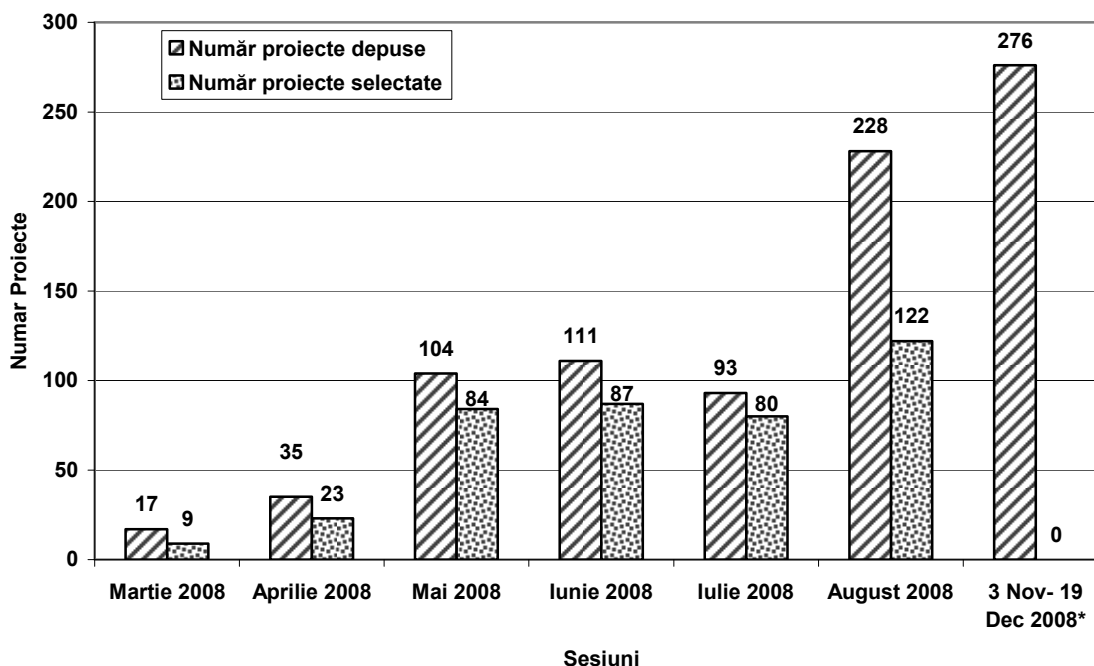
300.750,95 mii Euro și cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 113.027,25 mii Euro;

- 247 proiecte au fost depuse pe schema de ajutor de stat – XS 13/2008, din care au fost selectate 129 proiecte și 94 de proiecte contractate, cu un volum total al investițiilor de 104.257,59 mii Euro și cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 37.460,55 mii Euro;
- 177 proiecte au fost depuse pe schema de ajutor de stat – XS 28/2008, din care au fost selectate 105 proiecte și 63 de proiecte contractate, cu un volum total al investițiilor de 77.359,41 mii Euro și cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 31.532,03 mii Euro.

Graficul următor, prezintă situația proiectelor depuse și selectate pe măsura 123 (inclusiv schemele de ajutor de stat), pe sesiuni de depunere a proiectelor, în perioada de referință:

Graficul nr. 4

Număr de proiecte depuse și selectate pe sesiuni - Măsura 123

**Până la sfârșitul anului 2008 nu a fost realizată selecția pentru proiectele depuse în cadrul acestei sesiuni de depunere.*

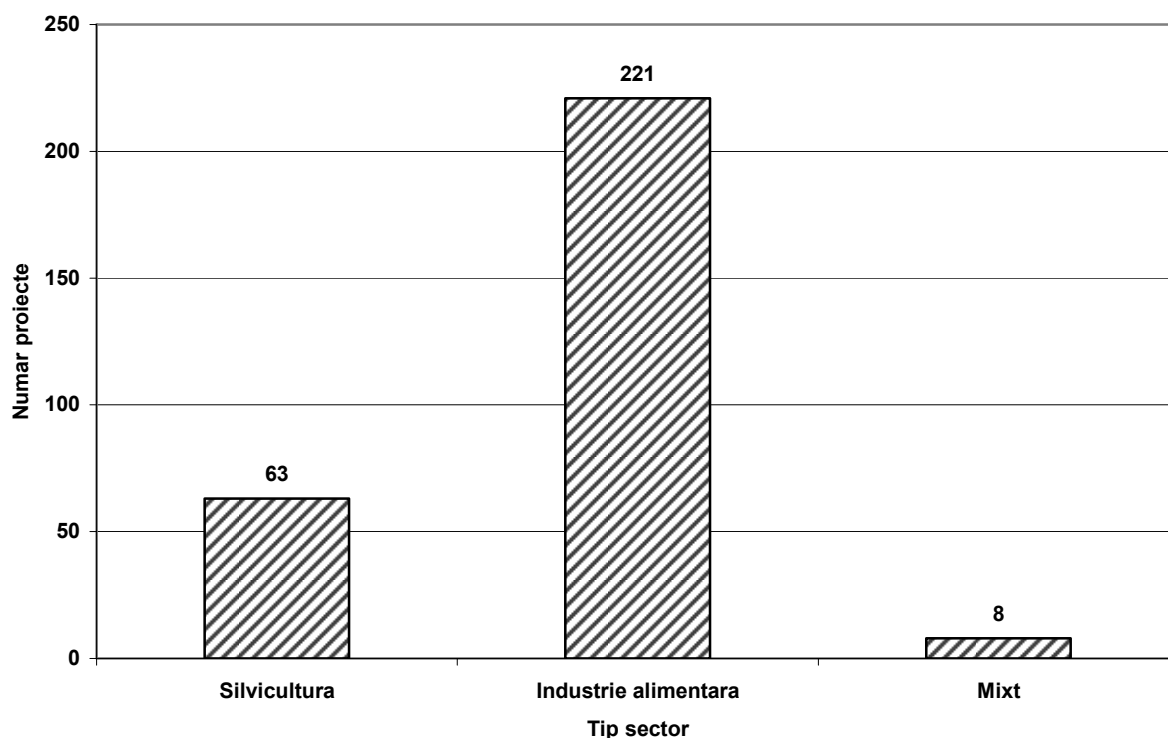
Aproximativ 75,68% din totalul celor 292 proiecte aprobate pentru această măsură se adresează investițiilor pe tipul de sector „Industria alimentară” (221 proiecte aprobate), vizând cu preponderență tipul de producție convențională, cu un volum total al investițiilor de 370.078,86 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 139.037,46 mii Euro. Diferența de 24,32% se adresează investițiilor din sectorul „Silvicultură” (63 proiecte aprobate), cu un volum total al investițiilor de 77.359,41 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 31.532,03 mii Euro și investițiilor din sectorul „Mixt” (8 proiecte aprobate), cu un volum total al investițiilor de

34.929,68 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 11.450,34 mii Euro (a se vedea tabelul O.123(1)).

Graficul următor, prezintă situația proiectelor aprobate pe măsura 123, pe fiecare tip de sector, în perioada de referință:

Graficul nr. 5

Număr proiecte aprobate pe tip sector – Măsura 123

În ceea ce privește tipurile de beneficiari (întreprinderi), ponderea cea mai mare o dețin întreprinderile micro-mici (79,11% din totalul proiectelor aprobate pentru această măsură) cu 231 proiecte aprobate, în timp ce întreprinderile mijlocii și întreprinderile mari dețin o pondere de 20,89% din totalul proiectelor aprobate pentru această măsură, cu 61 proiecte aprobate (60 întreprinderi mijlocii și 1 întreprindere mare). (a se vedea tabelul O.123(2))

Ponderea cea mai mare, din punct de vedere al tipurilor de activități desfășurate, o deține tipul de activitate „Prelucrare/ comercializare” cu 97,26% din totalul proiectelor aprobate pentru această măsură (284 proiecte aprobate), în timp ce tipul de activitate „Dezvoltare” deține o pondere de 2,74% (8 proiecte aprobate). (a se vedea tabelul O.123(4))

Până la sfârșitul anului 2008, în cadrul măsurii 123 au fost sprijinite (conform tabelului OA. Indicatori adiționali):

- 17 întreprinderi cu program de restructurare până în 2009;
- 60 întreprinderi care aparțin unor forme asociative.

Din punct de vedere al distribuției regionale, Regiunea 3 Sud-Muntenia deține cea mai mare pondere, respectiv 24,66% din total proiecte aprobate pe această

măsură, fiind urmată de Regiunea 6 Nord-Vest Satu Mare cu o pondere de aproximativ 18,15% din total proiecte aprobate, și de Regiunea 7 Centru Alba Iulia cu o pondere de 17,12%. Astfel, cele trei regiuni dețin o pondere de aproximativ 59,93% din totalul proiectelor aprobate pe această măsură.

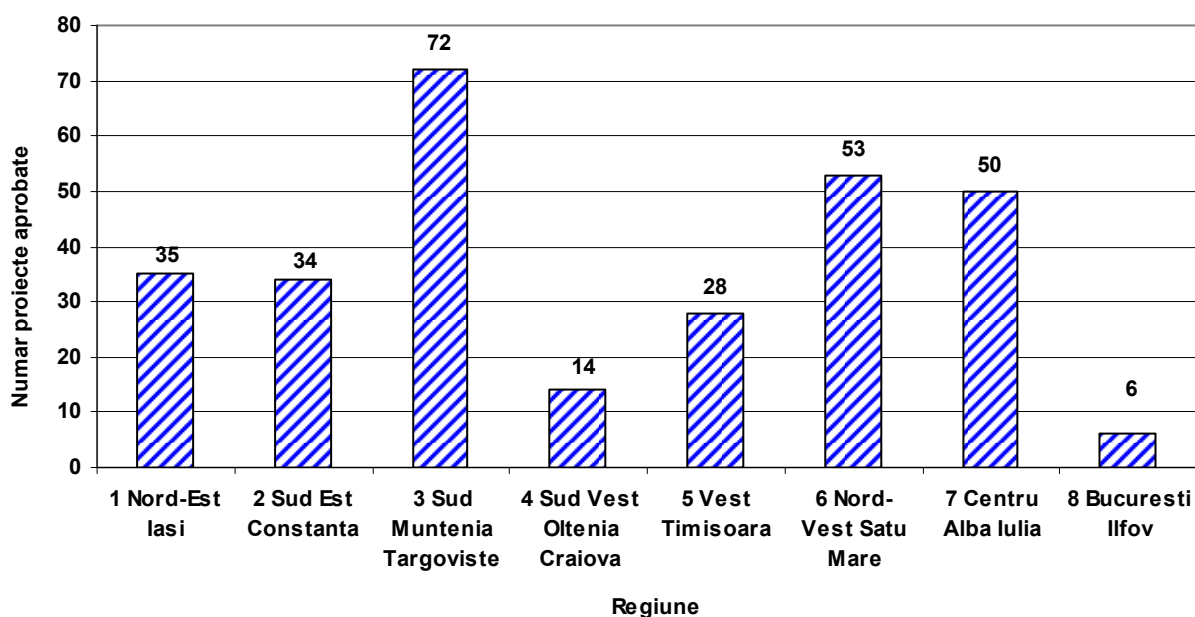
Detaliile referitoare la distribuția regională a proiectelor aprobate (număr și valoare eligibilă nerambursabilă) sunt prezentate în Tabelul nr. 4 și în Graficul nr. 6.

Tabelul nr.4

Regiunea	Număr proiecte aprobate M123	Valoare eligibilă nerambursabilă - mii EURO
1 Nord-Est Iasi	35	23.660,248
2 Sud Est Constanta	34	17.924,67
3 Sud Muntenia Targoviste	72	53.635,24
4 Sud Vest Oltenia Craiova	14	12.584,82
5 Vest Timisoara	28	15.613,54
6 Nord-Vest Satu Mare	53	27.236,34
7 Centru Alba Iulia	50	25.162,17
8 Bucuresti Ilfov	6	6.202,80
Total General	292	182.019,83

Graficul nr. 6

Număr proiecte aprobate pe regiuni Măsura 123

Capacitățile prevăzute a fi realizate sau modernizate (îmbunătățite) prin intermediul măsurii 123, pentru proiectele aprobate, sunt prezentate în tabelul OA. Indicatori adiționali, anexat. Având în vedere faptul că investițiile realizate în cadrul acestei măsuri acoperă o gamă largă în ceea ce privește sectoarele de producție,

În **Tabelul nr. 5** sunt prezentate capacitățile prevăzute a fi realizate sau modernizate, împărțite pe tipuri de sectoare de producție.

Tabelul nr.5

Sector de producție	Număr de proiecte aprobate	Unitatea de referință pentru proiectele aprobate					
		Unitatea de măsură			Unitatea de măsură		
		Capacitatea implicata noua			Capacitatea implicata modernizata (îmbunătățită)		
		t/an	hl/an	m ³ /an	t/an	hl/an	m ³ /an
Carne și produse din carne	43	4.764.254,88	0,00	0,00	804.078,21	0,00	0,00
Lapte și produse lactate	28	0,00	554.991,00	0,00	0,00	1.418.537,00	0,00
		86.562,00	0,00	0,00	2.416,00	0,00	0,00
Fructe, legume și cartofi	14	151.863,11	0,00	0,00	28.700,00	0,00	0,00
Vin	7	0,00	20.667,00	0,00	0,00	142.692,00	0,00
Semințe oleaginoase	1	1.741,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Panificație și patiserie	84	29.410,08	0,00	0,00	132.939,64	0,00	0,00
Dulciuri și produse zaharoase	1	0,00	0,00	0,00	1.800,00	0,00	0,00
Miere de albine	3	2.520,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cereale și nutrețuri combinate	42	392.658,16	0,00	0,00	368.237,26	0,00	0,00
Alimente dietetice	1	0,00	0,00	0,00	236,00	0,00	0,00
Alte alimente	3	48.845,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Produse lemnoase	62		0,00	614.506,00	0,00	0,00	616.072,32
		872,00	0,00	0,00	11.665,50	0,00	0,00
Produse nelemnoase	1	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Producere de biocombustibil	2	5.640,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAL	292	5.484.867,06	575.658,00	614.506,00	1.350.072,61	1.561.229,00	616.072,32

Până la data de 31.12.2008, valoarea proiectelor plătite în cadrul acestei măsuri a fost de 344,102 mii Euro, contribuția FEADR reprezentând 275,282 mii Euro. Suma aferentă contribuției comunitare a fost solicitată de România, de la Comisia Europeană, prin solicitarea de plată aferentă declarației de cheltuieli pentru perioada 16.10.2008 – 31.12.2008, solicitare transmisă, oficial, Comisiei Europene în data de 29.01.2009 prin intermediul SFC.

2.3.4 Măsura 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi”

Obiectivul general al măsurii 312 vizează dezvoltarea durabilă a economiei rurale prin încurajarea activităților non-agricole, în scopul creșterii numărului de locuri de muncă și a veniturilor adiționale.

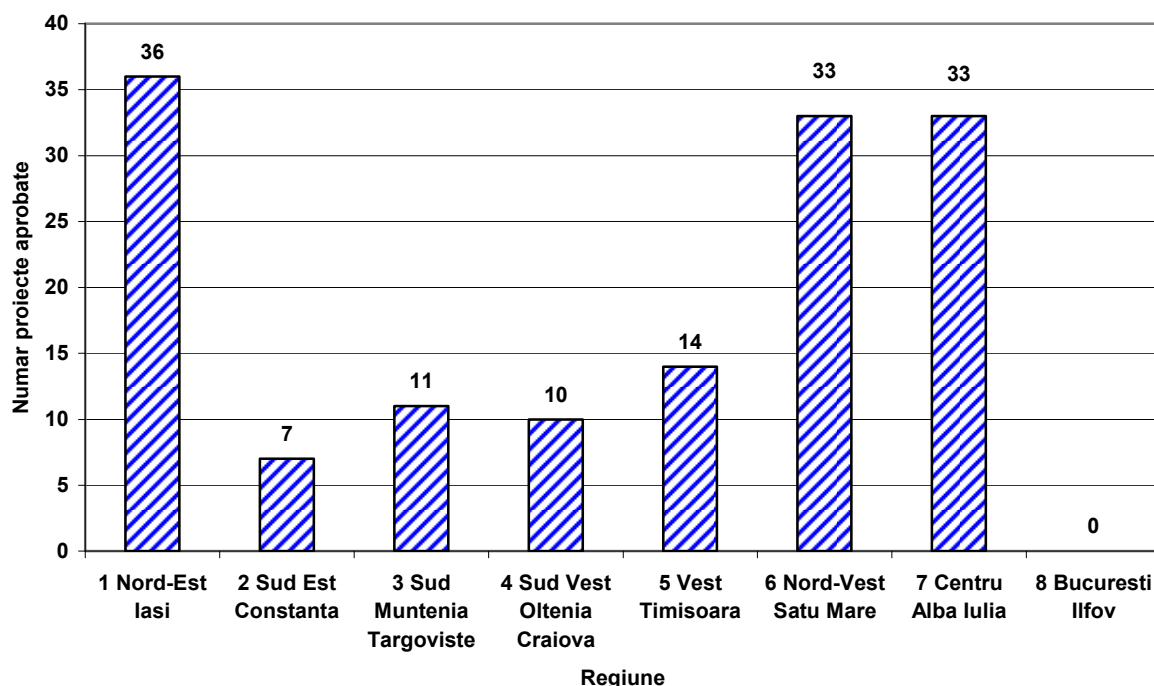
Sprijinul pe această măsură se acordă pentru activități non-agricole în spațiul rural prin intermediul dezvoltării micro-întreprinderilor atât nou create cât și existente. Astfel, acțiunile prevăd investiții în activități non-agricole productive, investiții pentru dezvoltarea activităților meșteșugărești, de artizanat și a altor activități tradiționale non-agricole cu specific local, precum și marketingul acestora, servicii pentru populația rurală.

Până la 31.12.2008, s-au desfășurat 2 sesiuni de depunere a proiectelor în cadrul acestei măsuri, pe parcursul cărora au fost depuse 144 de proiecte. Până la sfârșitul anului 2008 nu a fost realizată selecția pentru niciuna din cele două sesiuni de depunere a proiectelor.

Detaliile referitoare la distribuția regională a proiectelor depuse (număr) sunt prezentate în Graficul nr. 7.

Graficul nr. 7

Număr proiecte depuse pe regiuni - Măsura 312

2.3.5 Măsura 313 „Încurajarea activităților turistice”

Obiectivul general al acestei măsuri îl constituie dezvoltarea activităților turistice în zonele rurale care să contribuie la creșterea numărului de locuri de muncă și a veniturilor alternative, precum și la creșterea atractivității spațiului rural.

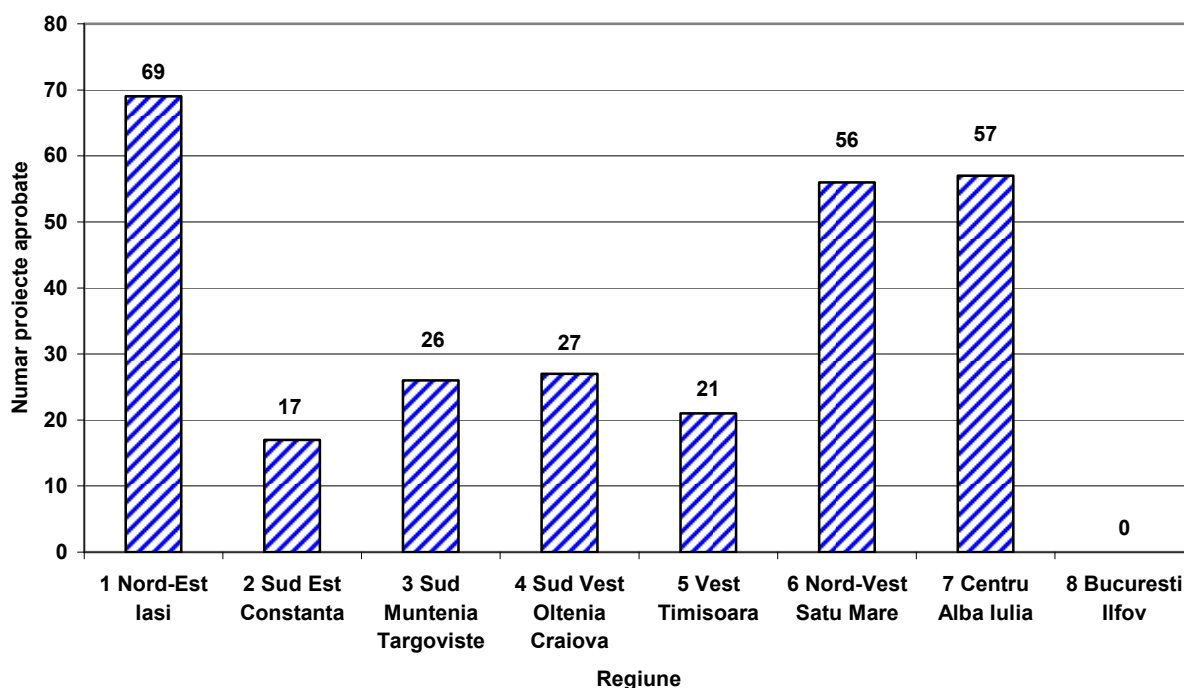
Srijinul prin această măsură vizează investiții în spațiul rural, și anume: investiții în infrastructura de primire turistică, investiții în activități recreaționale, investiții în infrastructura la scară mică precum centrele de informare, amenajarea de marcaje turistice, etc., dezvoltarea și/ sau marketingul serviciilor turistice legate de turismul rural.

Până la 31.12.2008 s-au desfășurat 2 sesiuni de depunere a proiectelor în cadrul acestei măsuri, pe parcursul cărora au fost depuse 273 de proiecte. Până la sfârșitul anului 2008 nu a fost realizată selecția pentru niciuna din cele două sesiuni de depunere a proiectelor.

Detaliile referitoare la distribuția regională a proiectelor depuse (număr) sunt prezentate în Graficul nr. 8.

Graficul nr. 8

Număr proiecte depuse pe regiuni - Măsura 313

2.3.6 Măsura 322 „Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”

Complexitatea nevoilor de renovare, dezvoltare și modernizare a localităților rurale a reclamat necesitatea unei abordări integrate care a presupus combinarea activităților și operațiunilor a trei măsuri oferite de cadrul legal de dezvoltare rurală, respectiv măsurile 321, 322 și 323, în una singură, și anume măsura 322 “Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”.

Obiectivul general al acestei măsuri vizează îmbunătățirea condițiilor de viață pentru populație, asigurarea accesului la serviciile de bază și protejarea moștenirii culturale și naturale din spațiul rural în vederea realizării unei dezvoltări durabile.

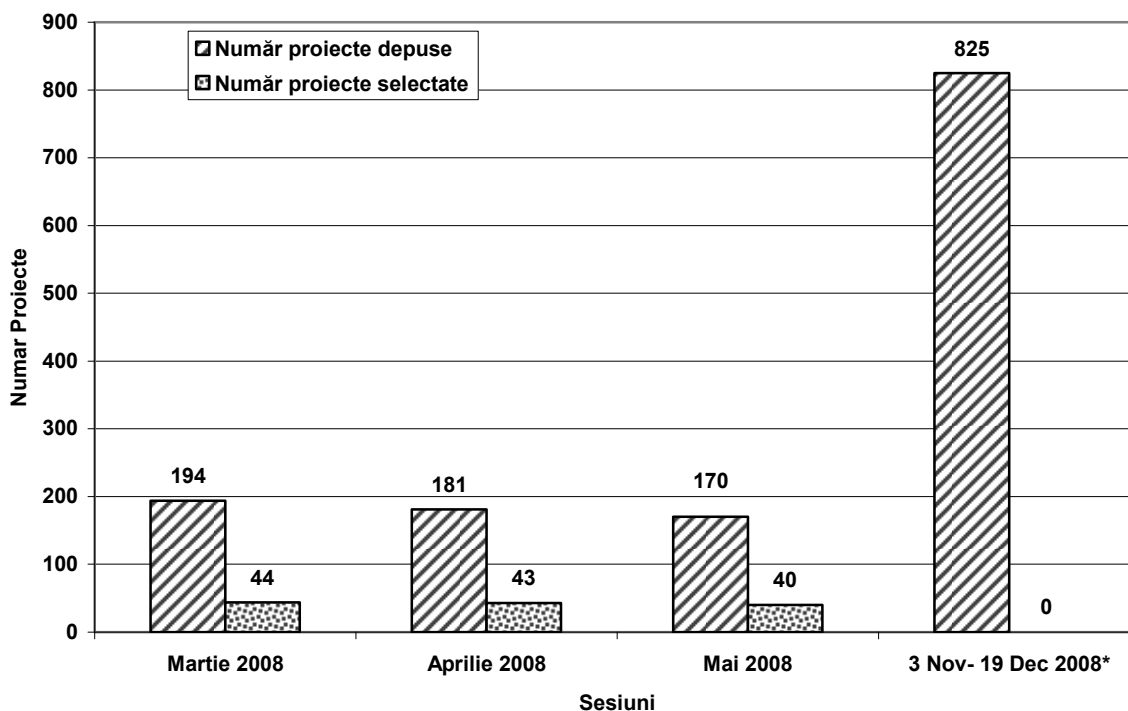
Sprrijinul pentru această măsură vizează investiții în spațiul rural pentru crearea și modernizarea infrastructurii fizice de bază, crearea și dezvoltarea serviciilor publice de bază pentru populația rurală, protejarea patrimoniului cultural de interes local și natural din spațiul rural.

Până la sfârșitul anului 2008 s-au desfășurat 4 sesiuni de depunere a proiectelor în cadrul acestei măsuri, pe parcursul cărora au fost depuse 1.370 de proiecte. Din cele 1.370 de proiecte depuse, au fost selectate în urma întrunirii Comitetului de Selecție, pentru primele 3 sesiuni de depunere a proiectelor, 127 proiecte, din care au fost contractate 123 de proiecte, cu un volum total al investițiilor de 365.798,22 mii Euro și cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 305.420,07 mii Euro.

Diferența dintre numărul proiectelor depuse și numărul celor selectate este constituită din proiectele reportate din ultimul raport de selecție aferent lunii mai 2008 (61 proiecte), proiectele aflate în etapa de evaluare (825 proiecte), proiectele declarate neeligibile datorită neîndeplinirii anumitor criterii de selecție, proiectele retrase, precum și din proiectele reportate care au parcurs două sesiuni de selecție.

Graficul de mai jos, prezintă situația proiectelor depuse și selectate pe măsura 322, pe sesiuni de depunere a proiectelor, în perioada de referință:

Număr de proiecte depuse și selectate pe sesiuni - Masura 322

**Până la sfârșitul anului 2008 nu a fost realizată selecția pentru proiectele depuse în cadrul acestei sesiuni de depunere.*

În ceea ce privește împărțirea proiectelor aprobate în funcție de tipul de revitalizare, se poate observa și în *tabelul O.322*, că cele 123 de proiecte aprobate s-au încadrat în tipul de revitalizare "Fizică", vizând cu preponderență înființarea/ extinderea rețelelor de alimentare cu apă și/ sau a rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare, precum și modernizarea drumurilor comunale, cu un volum total al investițiilor de 365.798,22 mii Euro și o valoare eligibilă nerambursabilă de 305.420,07 mii Euro.

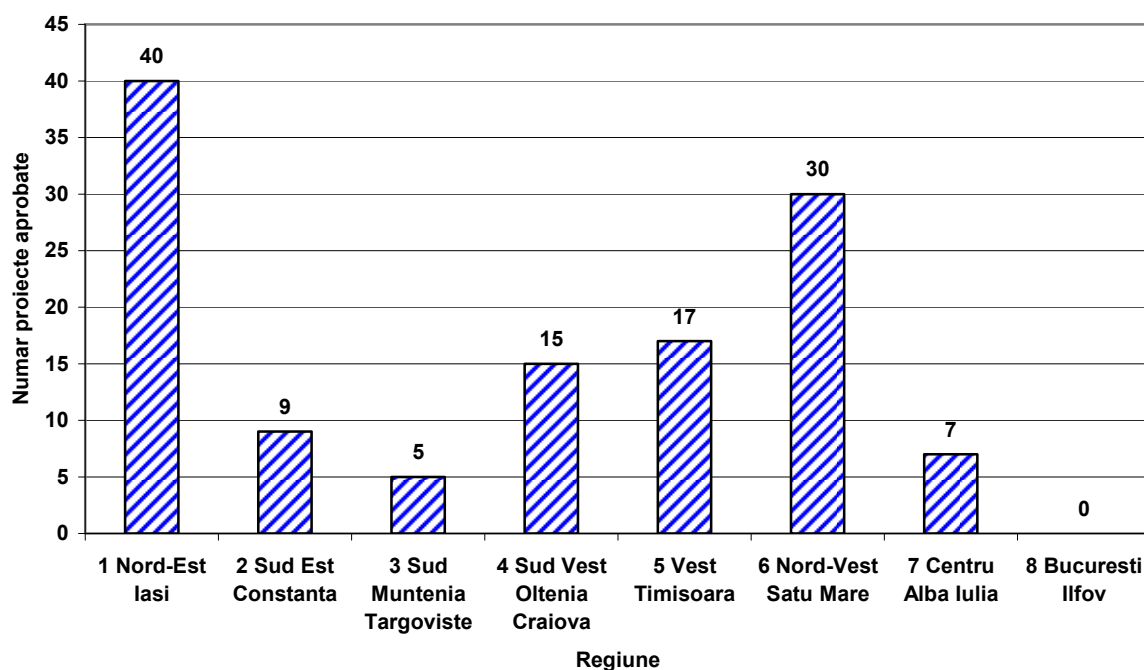
Din punct de vedere al distribuției regionale, Regiunea 1 Nord Est Iași deține cea mai mare pondere, respectiv 32,52% din total proiecte aprobate pe această măsură, fiind urmată de Regiunea 6 Nord-Vest Satu Mare cu o pondere de aproximativ 24,39% din total proiecte aprobate, și de Regiunea 5 Vest Timișoara cu o pondere de 13,82%.

Astfel, cele trei regiuni dețin o pondere de aproximativ 70,73% din totalul proiectelor aprobate pe această măsură.

Detaliile referitoare la distribuția regională a proiectelor aprobate (număr și valoare eligibilă nerambursabilă) sunt prezentate în Tabelul nr. 6 și în Graficul nr. 10.

Tabelul nr.6

Regiunea	Număr proiecte aprobate M322	Valoare eligibilă nerambursabilă - mii EURO
1 Nord-Est Iași	40	94.964,08
2 Sud Est Constanta	9	21.432,24
3 Sud Muntenia Targoviște	5	11.283,28
4 Sud Vest Oltenia Craiova	15	34.649,06
5 Vest Timișoara	17	42.921,56
6 Nord-Vest Satu Mare	30	82.864,29
7 Centru Alba Iulia	7	17.305,57
8 Bucuresti Ilfov	0	0,00
Total General	123	305.420,07

Graficul nr. 10**Număr proiecte aprobate pe regiuni Măsura 322**

În urma investițiilor aprobate pentru această măsură, în studiile de fezabilitate aferente proiectelor contractate se menționează că se vor moderniza și crea următoarele (*a se vedea tabelul OA. Indicatori adiționali*):

- 461,122 km drumuri în zona rurală;
- 765,924 km de conducte pentru alimentarea cu apă potabilă;
- 1.350,123 km de conducte de canalizare.

De asemenea, din totalul proiectelor aprobate:

- 109 proiecte aparțin comunelor care nu au mai beneficiat de finanțare UE pe același tip de investiție;

- 66 proiecte aparțin comunelor identificate în Master Planurile Regionale pentru infrastructura de apă/ apă uzată.

Până la data de 31.12.2008 nu s-au efectuat plăți în cadrul măsurii 322.

2.4 Controale efectuate de către Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit

Până la data de 25 septembrie 2008, au fost efectuate controale pe teren pentru toate proiectele depuse de beneficiarii publici și privați cu lucrări de construcție/montaj, precum și controale pe eșantion pentru beneficiarii privați cu achiziții de echipamente (altele decât cele mai sus menționate), după cum urmează:

- 1934 proiecte depuse pentru măsura 121 “Modernizarea exploatașilor agricole”;
- 550 proiecte depuse pentru măsura 123 “Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”, inclusiv schemele de ajutor de stat aferente acestei măsuri;
- 551 proiecte depuse pentru măsura 322 „Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătășirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”.

În ceea ce privește controalele pe eșantion pentru beneficiarii privați cu achiziții de echipamente, menționăm faptul că, în decursul anului 2008, au fost cuprinse în eșantion 1 proiect depus pentru măsura 121, 1 proiect depus pentru măsura 123 și 23 proiecte depuse pe măsura 322.

2.5 Stadiul măsurilor implementate de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură

2.5.1 Condițiile ce trebuie îndeplinite pentru a putea aplica pentru măsurile Axei 2 „Îmbunătășirea mediului înconjurător”

Pentru a putea aplica pentru sprijinul acordat prin intermediul măsurilor Axei 2, respectiv măsurile 211, 212 și 214, beneficiarii au trebuit să respecte următoarele condiții:

- **Depunerea cererilor de plată să fie efectuată cu respectarea următoarelor termene:**
 - **1 martie - 15 mai** - fără penalități;
 - **16 mai – 9 iunie**, cu penalități de 1% pentru fiecare zi lucrătoare de întârziere.

- **Depunerea cererilor de plată** se realizează la **centrele locale** dacă suprafața pentru care se solicită ajutorul este până la 50 ha și la **centrele județene** dacă suprafața pentru care se solicită ajutorul depășește 50 ha.
- **Îndeplinirea criteriilor de eligibilitate** stabilite prin fișele măsurilor Axei 2, prin Hotărârea Guvernului nr. 224/2008 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007- 2013 și Ordinul M.A.D.R. nr. 246/2008 privind stabilirea modului de implementare, a condițiilor specifice și a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăți directe și plăți naționale directe complementare în sectorul vegetal, pentru acordarea sprijinului aferent măsurilor de Agro-mediu și zone defavorizate.

a. Măsura 211 – Sprijin pentru zona montană defavorizată (LFA/ZMD)

Obiectivul general al acestei măsuri este utilizarea continuă a terenurilor agricole situate în zona montană defavorizată, menținându-se astfel viabilitatea spațiului rural și de asemenea, susținându-se activități agricole durabile.

Această măsură se aplică doar în unitățile administrativ-teritoriale (UAT) (comune/orașe) stabilite în Anexa 4A din PNDR, cu obligația continuării activităților agricole timp de 5 ani de la data efectuării primei plăți aferente acestei măsuri și respectării Bunelor Condiții Agricole și de Mediu (GAEC) pe toată suprafața agricolă a fermei și pe toată durata angajamentului.

Numărul de cereri depuse în anul 2008, pentru această măsură, este de 229.998, suprafața aferentă acestora fiind de 1.266.597,27 ha.

b. Măsura 212 – Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană

Obiectivul acestei măsuri este utilizarea continuă a terenurilor agricole situate în zonele defavorizate – altele decât zona montană, menținându-se astfel viabilitatea spațiului rural și de asemenea susținându-se activitățile agricole durabile.

Această măsură se aplică doar în unitățile administrativ-teritoriale (comune/orașe) din zona semnificativ defavorizată și din zonele defavorizate de condiții naturale specifice, unități cuprinse în Anexa 4A din PNDR, cu condiția continuării activităților agricole timp de 5 ani de la data efectuării primei plăți aferente acestei măsuri și respectării Bunelor Condiții Agricole și de Mediu (GAEC) pe toată suprafața agricolă a fermei și pe toată durata angajamentului.

Numărul de cereri depuse, în anul 2008, pentru această măsură este de 69.095 cereri, suprafața aferentă acestora fiind de 751.983,7 ha.

Cererile depuse pentru măsura 212, împărțite pe cele două categorii de zone defavorizate – altele decât zona montană se prezintă astfel:

- 1.215 cereri de sprijin, și
- 71.668 cereri de sprijin cu o suprafață declarată de 749.648,05 ha depuse pentru zonele defavorizate de condiții naturale specifice.

În ceea ce privește controalele efectuate pentru cererile de sprijin depuse în anul 2008, menționăm faptul că, pentru măsurile 211 și 212, APIA a selectat prin

analiza de risc un număr de 23.698 fermieri și prin selecție aleatorie un număr de 6.135 fermieri.

Modalitățile de control aplicate pentru acești fermieri sunt: control clasic pe teren, metodă ce s-a aplicat pentru un număr de 11.187 fermieri și teledetecție, care s-a aplicat pentru un număr de 18.646 fermieri.

Situația detaliată a cererilor de sprijin depuse pentru măsura 212 este prezentată în tabelul de mai jos (Tabelul nr. 7):

Tabelul nr. 7

Măsura 212 / Submăsura	Nr. cereri depuse	Suprafața declarată (ha)	Nr. fermieri selectați pentru control pe teren	Nr. fermieri selectați prin analiza de risc pentru controlul prin teledetecție	Număr fermieri selectați aleator	Număr fermieri controlați prin măsurători clasice
ZSD	1.215	-	114	-	114	114
ZDS	71.668	749.648,05	8.909	6.848	2.061	2.061

c. Măsura 214 – Plăți de Agro-mediu

Obiectivul acestei măsuri este de a contribui la dezvoltarea durabilă a spațiului rural prin încurajarea utilizatorilor de terenuri să introducă sau să continue metodele de producție agricolă compatibile cu protecția și îmbunătățirea mediului, inclusiv a biodiversității, apei, solului și a peisajului rural.

Plățile de agro-mediu se acordă fermierilor care își asumă, în mod voluntar, angajamente de agro-mediu pentru o perioadă de 5 ani începând cu data semnării angajamentului.

Fermierii pot solicita plata pentru următoarele pachete:

- ✓ Pachetul nr. 1 „Pajiști cu Înaltă Valoare Naturală”;
- ✓ Pachetul nr. 2 „Practici agricole tradiționale” - această opțiune se poate adăuga pachetului de bază nr. 1;
- ✓ Pachetul nr. 3 „Pajiști importante pentru păsări” – cu variantele 3.1-Crex Crex și 3.2 – Lanius minor, Falco vespertinus;
- ✓ Pachetul nr. 4 „Culturi verzi” - pachetul este disponibil la nivelul întregii țări și se poate aplica pentru maximum 80% din terenul arabil aparținând unei ferme.

Sprijinului se acordă sub forma unor plăți anuale fixe pe hectar de teren agricol utilizat și situat în cadrul zonelor desemnate ca eligibile în cadrul măsurii.

Beneficiarii plăților de agro-mediu pot fi persoanele fizice sau juridice care utilizează terenul agricol pentru care solicită plata, în calitate de proprietari, arendași, concesionari, asociați administratori în cadrul asociațiilor în participațiune, locatari, etc.

Defalcată pe cele 4 pachete, situația cererilor de sprijin depuse pentru această măsură, în anul 2008, se prezintă astfel:

- Pachetul 1 – 50.135 cereri, suprafața aferentă acestora fiind de 280.171,95 ha;
- Pachetul 1+2 – 154.316 cereri, suprafața aferentă acestora fiind de 779.891,94 ha;
- Pachetul 3 – 351 cereri, suprafața aferentă acestora fiind de 20.672,85 ha;
- Pachetul 4 – 70 cereri, suprafața aferentă acestora fiind de 22.932,39 ha.

Pentru măsura 214 au fost selectați prin analiza de risc un număr de 7.030 fermieri și prin selecție aleatorie un număr de 2.360 fermieri.

Din totalul fermierilor selectați prin cele două metode mai sus menționate, 9.316 fermieri au fost verificați prin control clasic pe teren, din care un număr de 158 fermieri prin teledetecție.

Conform art. 12 al Regulamentului Comisiei (CE) nr. 1975/2006 numărul de controale efectuate anual la fața locului pentru măsurile din cadrul axei 2 din PNDR acoperă cel puțin 5% din numărul total al fermierilor care au depus cereri de plată în cadrul acestor măsuri.

Din analiza datelor existente în sistem referitoare la rezultatele controalelor pe teren efectuate pentru cererile de sprijin depuse în anul 2007 și ținând cont de documentul de lucru al Comisiei Europene - Direcția Generală pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală nr. DS/2006/24, s-a stabilit ca rata de control, pentru anul 2008, să fie de 10 % pentru LFA și 5 % pentru măsura de Agromediu, întrucât este primul an de aplicare.

Informații privind rezultatele controalelor administrative și pe teren aplicate cererilor de sprijin depuse în anul 2008 nu sunt disponibile în acest moment deoarece rapoartele de control pe teren sunt în proces de validare.

Totodată, menționăm faptul că, APIA va comunica în detaliu datele privind rezultatele controalelor efectuate asupra cererilor de sprijin depuse în anul 2008 pentru măsurile axei 2, către Comisia Europeană, în conformitate cu prevederile art. 76 al Regulamentului CE nr.796/2004, în „Raportul privind schemele administrate prin IACS în anul 2008”, precum și în conformitate cu art. 34 din Regulamentul CE nr. 1975/2006, în „Raportarea privind exercițiul bugetar FEADR 2008”.

În ceea ce privește sistemul de sancțiuni aplicabil pentru nerespectarea condițiilor și regulilor stabilite pentru sprijinul acordat prin intermediul măsurilor axei 2, acesta este stabilit de către APDRP.

Facem precizarea că în anul 2008 nu s-au efectuat plăți pentru fermierii care au solicitat sprijin în cadrul măsurilor din Axa 2, pentru campania 2007 și 2008.

2.5.2 Stadiul cererilor depuse pentru măsura 211 „Sprijin pentru zona montană defavorizată” în anul 2007

Având în vedere faptul că la momentul elaborării raportului anual de progrese PNDR aferent anului 2007, datele existente nu erau finale, prezentăm în cele ce urmează situația privind cererile de sprijin depuse în anul 2007.

• Măsura 211 „Sprijin pentru zona montană defavorizată”

- Numărul de cereri depuse, în anul 2007, a fost de 228.710 cereri, din care pentru 2.782 cereri s-au aplicat penalități ca urmare a depunerii în perioada cu penalități (31.05.2007-25.06.2007). Pentru aceste cereri, suprafața totală declarată a fost de 1.312.655,41 ha;
- Numărul total de cereri controlate la fața locului (atât prin controale standard la fața locului, cât și prin teledetecție) este de 11.427 cu o suprafață declarată în cerere de 62.728,48 ha, din care:
 - număr cereri controlate pe baza analizei de risc - 7.942 cu o suprafața de 46.801,61 ha și,
 - număr cereri controlate prin selecție aleatorie - 3.484 cu o suprafața de 15.809,45 ha.

În urma controalelor administrative s-au constatat următoarele:

- supradecларare cu până la 3%: 5.910 cereri și o suprafață neconstată de 1.823,43 ha;
- supradecларare cu peste 3% dar cel mult 30%: 34.106 cereri și o suprafață neconstată de 49.536,60 ha;
- supradecларări peste 30%: 24.380 cereri și o suprafață neconstată de 96.620,37 ha.

Conform art. 16 al Regulamentului Comisiei (CE) nr. 1975/2006, în urma controalelor pe teren au fost aplicate reduceri în cuantum de 882.046,06 lei.

Totodată, un număr de 5.168 fermieri care cereri de sprijin depuse pe măsura 211 au fost controlați pe teren din punct de vedere al eco-condiționalității, rezultatele acestui tip de control fiind următoarele:

- Nesanționări: 4.875 fermieri;
- Sanționări cu o reducere de 1 %: 280 fermieri;
- Sanționări cu o reducere de 3 %: 12 fermieri;
- Sanționări cu o reducere de 5 %: 1 fermier.

În urma finalizării controalelor efectuate, valoarea sumei autorizate la plată, în 2008, aferentă cererilor depuse în 2007, a fost de 43.634.355,01 Euro, din care 35.780.171,11 Euro contribuția FEADR și 7.854.183,90 Euro de la bugetul național.

Alimentarea conturilor APIA cu sumele primite de la APDRP pentru cererile depuse pentru măsura 211 în anul 2007 s-a efectuat în 3 tranșe, după cum urmează:

- 20.01.2009 - 149.682.074,41 Lei (44.754.664,75 Euro), din care contribuție FEADR: 122.724.541,02 Lei (36.698.825,10 Euro) și buget național: 26.939.533,39 Lei (8.055.839,65 Euro);
- 19.02.2009 – 301.831,65 Lei (90.257,95 Euro), din care contribuție FEADR - 247.501,95 Lei (74.011,52 Euro) și buget național - 54.329,70 Lei (16.246,43 Euro);
- 17.03.2009 – 99.274,86 Lei (29.686,56 euro), din care: FEADR - 81.405,39 Lei (24.342,98 Euro) și buget național - 17.869,47 Lei (5.343,58 Euro).

Total alimentări:

- FEADR – 123.053.448.36 Lei (36.797.179,61 Euro);
- BN – 27.011.732.56 Lei (8.077.429,67 Euro).

Plățile aferente cererilor de sprijin depuse în anul 2007 s-au efectuat începând cu data de 23.01.2009, până la data de 24.04.2009 suma totală plătită de către APIA, pentru cererile de sprijin aferente măsurii 211 din cadrul axei 2 fiind de 142.477.926,66 lei (42.605.761,38 Euro), din care: contribuția FEADR - 116.853.865,31 Lei (34.943.292,75 Euro) și buget național - 25.624.061,35 Lei (7.662.468,63 Euro).

Având în vedere prevederile acordului cadru de delegare pentru implementarea măsurilor privind plățile compensatorii cuprinse în Axa II din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 (PNDR) nr. P47/04.10.2007, APDRP este obligată să stabilească, pentru supracontrol, un eșantion de 1% din totalul beneficiarilor verificați pe teren și autorizați la plată de APIA, în baza Declarației privind cererile de plăți compensatorii și a Raportului cererilor autorizate la plată de APIA pentru măsurile axei 2.

Astfel, în anul 2008, APDRP a controlat în baza eșantionului stabilit un număr de 132 beneficiari din totalul beneficiarilor verificați pe teren și autorizați la plată de APIA, care au depus cereri de sprijin pentru măsura 211 „Sprijin pentru zona montană defavorizată” în anul 2007.

Verificarea eșantionului a fost efectuată pe baza procedurii de autorizare plăți, cu respectarea termenelor procedurale și completarea corespunzătoare a formularului „Fișa de verificare pentru supracontrol”.

2.6 Plăți Naționale Directe Complementare – finanțate din FEADR

APIA este instituția însărcinată cu primirea și gestionarea cererilor de Plăți Naționale Directe Complementare în teren arabil (PNDC1) în baza Protocolului de colaborare încheiat cu Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit la data de 19.06.2008 și modificat prin Actul adițional nr.1 din 03.04.2009.

Plățile naționale directe complementare (PNDC) pentru culturile în teren arabil constau în acordarea suplimentară de sume pe suprafață pentru culturile

prevăzute în legislația în vigoare pentru: cereale (grâu comun, grâu dur, secară, orz, ovăz, orzoaică, porumb, porumb zaharat, sorg, orez, triticale, mei, hrișcă), culturi proteice (mazăre pentru boabe, fasole pentru boabe, lupin, bob și linte, năut), plante industriale (floarea soarelui, rapiță, soia, in și cânepă pentru fibră, tutun, in pentru ulei, plante medicinale, alte plante industriale), rădăcinoase (cartofi, sfeclă furajeră, sfeclă de zahăr și alte rădăcinoase), legume proaspete, pepeni, flori și plante ornamentale, plante de nutreț, loturi semincere, pajiști temporare, alte culturi pe teren arabil.

Culturile permanente, pajiștile permanente, viile și terenul necultivat nu fac obiectul acestei scheme de sprijin financiar.

În ceea ce privește anul 2007, situația cererilor de plată depuse la APIA se prezintă astfel:

- Numărul de cereri depuse: 1.072.644;
- Suprafața totală declarată: 6.067.698,65 ha;
- Numărul de cereri care conțin greșeli evidente: 198.551;
- Număr total de cereri controlate la fața locului (atât prin controale standard la fața locului cât și prin teledetecție): 79.691 cu o suprafață declarată în cerere de 900.749,35 ha, din care:

a. controale standard la fața locului:

- Număr cereri controlate prin selecție aleatorie: 17.206 cu o suprafață de 128.860,05 ha;
- Număr cereri controlate pe baza analizei de risc: 8.629 cu o suprafață de 134.691,36 ha;
- Număr cereri controlate prin selecție manuală: 4 cu o suprafață de 626,44 ha.

b. controale prin teledetecție:

- Număr cereri controlate pe baza analizei de risc: 53.852 cu o suprafață de 636.571,50 ha;

Rezultatele controalelor efectuate în ceea ce privește plățile naționale directe complementare cu finanțare din FEADR sunt prezentate mai jos:

a. rezultatele controalelor administrative:

- supradeclarare cu până la 3%/2 ha: 7.722 cereri și o suprafață neconstatată de 1.967,66 ha;
- supradeclarare cu peste 3%/2 ha dar cel mult 20%: 20.383 cereri și o suprafață neconstatată de 45.329,47 ha;
- supradeclarare peste 20%: 55.555 cereri și o suprafață neconstatată de 57.192,24 ha;

b. rezultatele controalelor standard la fața locului:

- supradeclarare cu până la 3%/2 ha: 667 cereri și o suprafață neconstatată de 180,49 ha;
- supradeclarare cu peste 3%/2 ha dar cel mult 20%: 3.537 cereri și o suprafață neconstatată de 7.387,80 ha;

- supradeclarare peste 20%: 11.403 cereri și o suprafață neconstată de 19.069,19 ha;

c. rezultatele controalelor prin teledetecție:

- supradeclarare cu până la 3%/2 ha: 1.677 cereri și o suprafață neconstată de 347,83 ha;
- supradeclarare cu peste 3%/2 ha dar cel mult 20%: 11.322 cereri și o suprafață neconstată de 27.794,73 ha;
- supradeclarare peste 20%: 12.474 cereri și o suprafață neconstată de 37.286,92 ha;

Numărul de cereri depuse în anul 2007 pentru CNDP1 și autorizate, în anul 2008, este de 996.671, iar suprafața aferentă acestora este de 5.546.745,64 ha.

Pentru plățile naționale directe complementare, plafonul aprobat, pentru anul 2008, prin Decizia Comisiei nr. 5965/2008 a fost de 288.434.000 Euro, din care 143.165.123 Euro au fost preluați din FEADR.

Suma preluată din Bugetul național are două componente, și anume suma aferentă cofinanțării de la bugetul național a sprijinului acordat din FEADR și suma de completare a pachetului financiar.

Valoarea sumei autorizate la plată aferentă cererilor depuse în anul 2007 a fost de 260.697.045 Euro, din care 109.727.386,24 Euro contribuția FEADR și 27.425.329,14 Euro cofinanțarea de la bugetul național aferentă sprijinului acordat din fonduri europene și 123.544.329,63 Euro de la bugetul național suma de completare a pachetului financiar.

Având în vedere faptul că plățile naționale directe complementare pentru culturile în teren arabil sunt finanțate și din FEADR (pe lângă buget național) și având în vedere faptul că APDRP este singura agenție acreditată să gestioneze fonduri alocate din FEADR, APIA are obligația de a transmite către APDRP solicitările de plată pentru cererile depuse, autorizate și plătite pentru PNDC1 care sunt decontate din FEADR.

Astfel, în cursul anului 2008, APDRP a rambursat APIA suma de 108.278.104, 6 Euro (contribuție FEADR) pentru cererile depuse în anul 2007 pe PNDC 1, sumă cuprinsă în Solicitarea de plată a României aferentă declarației de cheltuieli pentru perioada 16.10.2008 – 31.12.2008. Solicitarea de plată menționată a fost transmisă Comisiei Europene, oficial, prin intermediul SFC în data de 29.01.2009.

Capitolul 3
Execuția financiară a programului

Axe/măsurile	Plăți anuale – anul 2008 (Euro)	Plăți cumulate – din anul 2007 până în anul 2008 (Euro)
Axa 1		
111 - Formare profesională, informare și difuzare de cunoștințe - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
112 - Instalarea tinerilor fermieri - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
113 – Pensionarea timpurie a fermierilor și a lucrătorilor agricoli **** - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
114 – Utilizarea serviciilor de consiliere**** - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
115 – Instituirea de servicii de gestionare agricolă, de înlocuire în exploatație și de consultanță - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
121 - Modernizarea exploatațiilor agricole - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	1.403.844,37	1.403.844,37
122 - Îmbunătățirea valorii economice a pădurii - din care cheltuieli	NI	NI

tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006		
123 - Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	344.102,17	344.102,17
124 – Cooperare în vederea rearii de noi produse, procedee și tehnologii în sectoarele agricol, alimentar și forestier - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
125 - Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NI	NI
126 – Reconstituirea potențialului de producție agricolă afectat de catastrofe naturale și instituirea unor măsuri de prevenire corespunzătoare - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
131 – Reaspectarea standardelor bazate pe legislația comunitară - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
132 – Participarea fermierilor la programele privind calitatea alimentară - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP

133 – Activități de informare și promovare - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
141 - Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
142 - Înființarea grupurilor de producători * - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
143 – Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
Total Axa 1 - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	1.747.946,54	1.747.946,54
Axa 2		
211 - Sprijin pentru zona montană defavorizată - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
212 - Sprijin pentru zone defavorizate - altele decât zona montană - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
213 – Plăți Natura 2000 pe teren agricol**** - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP

214 - Plăți de agro-mediu ** - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
215 – Plăți în favoarea bunăstării animalelor - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
216 – Investiții neproductive - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
221 - Prima împădurire a terenurilor agricole *** - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NI	NI
222 – Prima instalare a sistemelor agroforestiere pe terenurile agricole - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
223 - Prima împădurire a terenurilor non-agricole**** - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
224 - Plăți Natura 2000 pe teren forestier**** - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
225 – Plăți în favoarea mediului forestier - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
226 – Reconstituirea potențialului forestier și instituirea unor măsuri de prevenire corespunzătoare	NP	NP

- din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006		
227 – Investiții neproductive - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
Total Axa 2 - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
Axa 3		
311 – Diversificarea către activități neagricole - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
312 – Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
313 – Încurajarea activităților turistice - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
321- Servicii de bază pentru economie și pentru restul populației - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
322 – Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr.	0	0

1320/2006		
323 – Conservarea și modernizarea moștenirii rurale - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
331 – Formarea și informarea actorilor economici care desfășoară activități în domeniile vizate de Axa 3 - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
341 – Dobândire de competențe, animare și implementarea strategiilor de dezvoltare locală**** - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NP	NP
Total Axa 3 - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
Axa 4		
4.1 - Implementarea strategiilor de dezvoltare locală: - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NI	NI
411 - Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NI	NI
412 - Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NI	NI
413 - Calitatea vieții și	NI	NI

diversificarea economiei rurale - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006		
4.21 - Implementarea proiectelor de cooperare - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NI	NI
4.31 - Funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NI	NI
431-1. Construcție parteneriate public-private - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NI	NI
431-2. Funcționarea Grupurilor de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NI	NI
Total Axa 4 - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	NI	NI
511 Asistență tehnică - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	0	0
din care cheltuieli pentru rețeaua națională de dezvoltare rurală	0	0
- (a) costuri de funcționare	0	0
- (b) plan de acțiune	0	0
611 Plăți complementare	135.347.630,7	135.347.630,7

directe		
TOTAL PROGRAM - din care cheltuieli tranzitorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1320/2006	137.095.577,3	137.095.577,3

* Din această măsură va fi suportată și valoarea aferentă perioadei 2009-2011, în sumă de 90.364 Euro, reprezentând plățile pentru proiectele depuse în cadrul Programului SAPARD, Măsura 3.2 "Constituirea grupurilor de producători" în conformitate cu Regulamentul Comisiei (CE) nr. 248 din 08.03.2007 privind măsurile referitoare la acordurile de finanțare multianuale și acordurile de finanțare anuale încheiate pe baza Programului SAPARD, precum și tranziția de la Programul SAPARD la programele de dezvoltare rurală.

** Din această măsură va fi suportată și valoarea aferentă perioadei 2009-2011, în sumă de 521.787 Euro, reprezentând plățile pentru proiectele depuse în cadrul Programului SAPARD, măsura 3.3 "Metode agricole de producție destinate să protejeze și să mențină peisajul rural" în conformitate cu Regulamentul Comisiei (CE) nr. 248 din 08.03.2007 privind măsurile referitoare la acordurile de finanțare multianuale și acordurile de finanțare anuale încheiate pe baza Programului SAPARD, precum și tranziția de la Programul SAPARD la programele de dezvoltare rurală.

*** Din această măsură va fi suportată și valoarea aferentă perioadei 2009-2011, în sumă de 25.098 Euro, reprezentând plățile pentru proiectele depuse în cadrul Programului SAPARD, Măsura 3.5 "Silvicultură", submăsura "Împăduriri" în conformitate cu Regulamentul Comisiei (CE) nr. 248 din 08.03.2007 privind măsurile referitoare la acordurile de finanțare multianuale și acordurile de finanțare anuale încheiate pe baza Programului SAPARD, precum și tranziția de la Programul SAPARD la programele de dezvoltare rurală.

**** Măsură prevăzută a se implementa începând cu anul 2010, alocarea financiară aferentă acesteia este inclusă în cadrul axei din care face parte.

***** Având în vedere faptul că întreg teritoriul României este clasificat ca Obiectiv de "Convergență", nu este necesară prezentarea a două situații distincte privind execuția financiară a Programului (una la nivelul întregului Program și alta la nivelul Obiectivului de convergență), situația de mai sus prezentând cheltuielile aferente PNDR în anul 2008, care corespund în același timp cheltuielilor aferente Obiectivului de convergență.

Tabelul include cheltuielile publice efectuate până la data de 31.12. 2008 pentru măsurile 121, 123 și 611 (PNDC1).

În ceea ce privește contribuția FEADR aferentă sumelor plătite beneficiarilor Programului până la sfârșitul anului 2008, situația pe măsuri este următoarea:

- pentru măsura 121 contribuția FEADR este în valoare de 1.123.075,50 Euro;
- pentru măsura 123 contribuția FEADR este în valoare de 275.281,74 Euro;
- pentru PNDC 1 contribuția FEADR este în valoare de 108.278.104,6 Euro.

Valoarea cumulată a plăților efectuate este de 137.095.577,3 Euro, din care 109.676.461,84 Euro contribuție comunitară și 27.419.115,460 contribuție națională. Suma aferentă contribuției comunitare a fost solicitată Comisiei Europene prin Solicitarea de plată aferentă declarației de cheltuieli pentru perioada 16.10.2008 – 31.12.2008. Solicitarea de plată menționată a fost transmisă Comisiei Europene, oficial, prin intermediul SFC în data de 29.01.2009.

Având în vedere că, 2008 a fost primul an de implementare a PNDR, rata de execuție a plăților este destul de redusă, dar acest lucru se explică prin faptul că implementarea efectivă a proiectelor a început în a doua jumătate a anului, primele contracte fiind încheiate la începutul lunii septembrie 2008.

În ceea ce privește celelalte măsuri PNDR lansate în cursul anului 2008, menționăm faptul că nu au fost efectuate plăți către beneficiari și prin urmare nu au existat nici solicitări de plată către Comisia Europeană.

Unul din motivele ce au stat la baza celor mai sus menționate a fost faptul că o parte din măsuri, respectiv măsurile 111, 112, 141, 142, 312, 313 și 511 au fost lansate în ultima parte a anului 2008, sesiunile de depunere având ca termen de finalizare sfârșitul anului 2008 - începutul anului 2009.

În ceea ce privește măsura 322, în anul 2008 nu au fost efectuate plăți întrucât proiectele derulate în cadrul acestei măsuri presupun investiții complexe ce necesită o perioadă mai lungă de timp pentru implementare.

Pentru măsurile Axei 2, în cursul anului 2008 nu au fost executate plăți, motivul fiind faptul că, conform prevederilor acordului cadru de delegare pentru măsurile Axei 2 din PNDR încheiat între APDRP și APIA, plățile către beneficiari sunt realizate din bugetul național, urmând ca ulterior contribuția aferentă FEADR să fie decontată de APDRP. În plus, conform procedurilor, plățile către beneficiari pot fi efectuate numai după finalizarea supracontrolului realizat de către APDRP.

Problema indisponibilității fondurilor de la bugetul de stat (adoptarea cu întârziere a bugetului) a fost depășită, plățile fiind executate începând cu luna ianuarie 2009.

Capitolul 4

Rezumat al acțiunilor de evaluare in itinere

Activitățile de evaluare ale Programului Național de Dezvoltare Rurală sunt în responsabilitatea Direcției Generale Dezvoltare Rurală – Autoritate de Management pentru PNDR, în acest sens fiind constituit un serviciu cu atribuții privind derularea evaluărilor Programului.

Pe parcursul anului 2008, după aprobarea Programului Național de Dezvoltare Rurală, activitățile AM PNDR au fost concentrate atât pe îmbunătățirea capacității administrative în vederea realizării evaluării in itinere, cât și pe realizarea sistemului informatic de colectare a datelor și respectiv revizuirea sau actualizarea indicatorilor de bază stabiliți la nivelul Programului.

4.1. Îmbunătățirea capacității administrative în ceea ce privește sistemul de evaluare in itinere

Pentru a asigura îmbunătățirea pregătirii profesionale a experților AM care au atribuții privind monitorizarea și evaluarea PNDR și în scopul sprijinirii dezvoltării unei metodologii adecvate de monitorizare, în special a măsurilor din axa 2 și Axa Leader, începând cu luna februarie 2008, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală - Autoritate de Management pentru PNDR derulează, împreună cu Ministerul Agriculturii, Naturii și Calității Alimentare din Olanda, un proiect de cooperare bilaterală denumit „Monitorizarea și Evaluarea Programului Național de Dezvoltare Rurală al României”.

Obiectivul principal al proiectului îl reprezintă schimbul de experiență între cele două autorități implicate în privința practicilor de monitorizare și evaluare a programelor de dezvoltare rurală.

În cadrul întâlnirilor avute cu experții olandezi atât în România, cât și în Olanda, experții români implicați în activitățile de monitorizare și evaluare au putut beneficia de experiența olandeză legată de monitorizarea și evaluarea măsurilor din programele de dezvoltare rurală, fiind instruiți în special cu privire la:

- organizarea sistemului informatic privind monitorizarea și controlul procesului în ansamblu, generarea rapoartelor de progres și a rapoartelor financiare în scop de monitorizare și prognoză;
- ierarhizarea obiectivelor în cadrul Programului de dezvoltare rurală precum și modul de stabilire a indicatorilor aferenți celor trei tipuri de obiective, respectiv a țintelor pentru întreaga perioadă de programare;
- activitățile de evaluare derulate și operațiuni de dezvoltare a mediului privat de evaluatori care să poată furniza servicii de calitate în conformitate cu reglementările comunitare;
- practici de monitorizare a speciilor de plante valoroase asociate pajiștilor semi-naturale.

În vederea asigurării schimbului de informații, întăririi capacității instituționale la nivelul instituțiilor publice centrale și corelării acțiunilor de evaluare privind, pe de o parte, programele cu finanțare comunitară derulate de România, iar, pe de altă parte, politicile publice naționale, experții AM au luat parte la o serie de seminarii sau întâlniri de lucru organizate de Ministerul Finanțelor Publice și respectiv Secretariatul General al Guvernului, în calitate de entități responsabile de coordonarea activităților de evaluare la nivel național.

Tot în cadrul componentei de networking pe care o include evaluarea în itinere, în cursul anului 2008, AM a colaborat cu expertul de țară din cadrul Rețelei de Experți în evaluare și HelpDesk-ul pentru Evaluare, participând la o serie de întâlniri și menținând un contact permanent cu acesta pentru a determina nevoile de sprijin ale AM PNDR în domeniul evaluării.

În vederea asigurării unei abordări comune a evaluării față de celelalte state membre, Autoritatea de Management pentru PNDR a participat la prima întâlnire a Comitetului de experți pe evaluare, care a avut loc în data de 15 decembrie 2008, la Bruxelles.

În scopul asigurării coerenței în acțiunile de evaluare ale Programului și pentru a eficientiza activitatea departamentelor din cadrul AM care au atribuții privind monitorizarea și evaluarea PNDR, în cursul anului 2008, Direcția Generală Dezvoltare Rurală – Autoritate de Management pentru PNDR a elaborat un ghid procedural pentru activitățile desfășurate, ghid ce are următoarele obiective:

- repartizarea răspunderilor diverselor servicii din cadrul Autorității de Management;
- descrierea responsabilităților Autorității de Management privind monitorizarea și evaluarea Programului Național de Dezvoltare Rurală;
- stabilirea etapelor și principiilor care trebuie respectate în vederea colectării și analizării informațiilor primite de la Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit și Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură;
- stabilirea unei proceduri comune în vederea pregătirii documentelor ce trebuie prezentate conducerii Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, Comitetului de Monitorizare al PNDR și Comisiei Europene cu privire la progresele implementării Programului;
- asigurarea urmăririi și constanței procedurilor stabilite prin instituirea unui control al calității managementului.

În privința sistemului de monitorizare și evaluare stabilit pentru PNDR, ghidul trasează sarcinile serviciilor responsabile din cadrul Autorității de Management, fluxurile relaționale cu celelalte instituții implicate în implementarea PNDR precum și termenele și documentele necesare îndeplinirii obligațiilor prevăzute de reglementările comunitare și naționale.

Ghidul stabilește pentru serviciile responsabile atribuțiile specifice, frecvența acestora, documente-tip utilizate pentru realizarea atribuțiilor și resursele umane necesare.

În privința Comitetului de Monitorizare pentru PNDR și a Comitetului de coordonare a evaluării, ghidul descrie rolul și componenta acestora și stabilește frecvența minimă de organizare, serviciul responsabil de organizare, documentele

standard ce trebuie pregătite în vederea desfășurării reuniunilor și retroplanificarea organizării evenimentelor.

De asemenea, pentru elaborarea raportului anual de progrese și a rapoartelor de evaluare, ghidul stabilește pentru fiecare document în parte un calendar detaliat pentru elaborarea acestora, precum și responsabilitățile specifice și contribuția fiecărui serviciu al Autorității de Management în raport cu aceste documente.

4. 2. Colectarea datelor

În vederea sprijinirii activităților de evaluare in-itinere, în cursul anului 2008 Autoritatea de Management pentru PNDR a întreprins o serie de demersuri pentru colectarea datelor indisponibile la momentul elaborării celor două documente programatice, respectiv PNS și PNDR, precum și pentru actualizarea celorlalți indicatori.

În acest sens, a fost inițiat un protocol de colaborare între Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale și Institutul Național de Statistică pentru asigurarea cooperării celor două instituții în scopul evitării dublării activităților de colectare a datelor și facilitării schimbului de date statistice. Concomitent, a fost creat un grup de lucru format din specialiști ai celor două instituții, în care AM PNDR are la rândul său reprezentanți, care cooperează pentru identificarea și soluționarea problemelor legate de îndeplinirea obligațiilor ce îi revin fiecărei părți privind colectarea și raportarea datelor statistice.

În ceea ce privește stabilirea indicatorilor de bază, la momentul elaborării PNS și PNDR nu au putut fi furnizate toate datele solicitate în CMEF, o parte din acestea fiind indisponibile la nivel național, altele fiind neactualizate. Pentru remedierea acestor probleme, având în vedere și solicitările serviciilor Comisiei Europene, AM PNDR a actualizat și completat o parte din indicatorii de bază pentru care noi date au devenit disponibile în anul 2008, a îmbunătățit/completat țintele stabilite în PNDR pentru indicatorii de output, rezultat și impact, a realizat adaptarea tuturor categoriilor de indicatori în sensul exprimării și detalierii acestora cu respectarea cerințelor CMEF în vederea agregării valorilor la nivel UE și a corectat unele neconcordanțe existente între diferite capitole din Programul Național de Dezvoltare Rurală.

Următorii indicatori au suferit modificări, actualizări, completări, etc. în urma implementării observațiilor transmise de serviciile Comisiei Europene:

a) Indicatori de bază

- **Indicatorii B 10** „Productivitatea muncii în industria alimentară” (unitatea de măsură este VAB/angajat în industria alimentară (mii Euro/angajat)) și **B 12** „Dezvoltarea angajării în industria alimentară” (unitatea de măsură este rata de angajare în industria alimentară) au fost actualizați în conformitate cu Raportul aferent anului 2008 “Dezvoltare Rurală în Uniunea Europeană – Informații statistice și economice”;
- **Indicatorul B 16** „Importanța fermelor de semi-subzistență în noile state membre” – în vederea uniformizării și agregării datelor la nivelul Uniunii

Europene, precum și în vederea eliminării anumitor erori în procesul de stabilire a țintelor s-a decis modificarea indicatorului astfel încât să fie exprimat în procent și nu în valoare absolută;

- **Indicatorul B 18** „Biodiversitate: Terenurile cu înaltă valoare naturală” (unitatea de măsură este SAU în zonele cu înaltă valoare naturală (milioane ha)) (milioane ha)” a fost actualizat în conformitate cu Anexa 1 „Indicatori de bază” din PNDR;
- **Indicatorul B 20** „Calitatea apei: Bilanțul brut al nutrienților” (unitatea de măsură: Balanța azotului (kg/ha))” a fost completat în conformitate cu datele furnizate de Institutul de Cercetare pentru Sol și Agro-Chimie;
- **Indicatorul 23** „Sol: Agricultură ecologică” (unitatea de măsură: SAU pentru agricultura ecologică) a fost actualizat în conformitate cu Anexa 1 „Indicatori de bază” din PNDR și a metodologiei CMEF.

b) Indicatori de context

- **Indicatorul BC 2** – „Importanța zonelor rurale” format din „*teritoriu*” și „*populație*” a fost modificat în conformitate cu definiția națională a spațiului rural aferentă anului 2005 ;
- **Indicatorul BC 4** „ Structura fermei „
 - Împărțirea fermelor din punct de vedere al suprafeței (%) s-a completat pe cele trei dimensiuni;
 - Împărțirea fermelor din punct de vedere economic (%) s-a completat pe cele trei dimensiuni.
- **Indicatorul BC 9** „Zone pe care se practică agricultura extensivă” (%SAU)”
 - % SAU pentru culturile arabile extensive;
 - % SAU pentru pășunat extensiv;s-au modificat în concordanță cu noile date disponibile în Raportul aferent anului 2008 “Dezvoltare Rurală în Uniunea Europeană – Informații statistice și economice” .
- **Indicatorul BC 10** „Zone Natura 2000”
 - % teritoriu în cadrul Natura 2000 – s-a completat în conformitate cu datele furnizate de DG Mediu, datele trecute fiind aferente anului 2008, deoarece în anul 2006, în România, nu erau desemnate zonele Natura 2000;
 - %SAU în cadrul natura 2000 - s-a completat în conformitate cu noile date în Raportul aferent anului 2008 “Dezvoltare Rurală în Uniunea Europeană – Informații statistice și economice”;
 - % zone forestiere în cadrul Natura 2000 - s-a completat în conformitate cu noile date disponibile în Raportul aferent anului 2008 “Dezvoltare Rurală în Uniunea Europeană – Informații statistice și economice”.
- **Indicatorul BC 11** „Biodiversitate: Păduri protejate s-a completat în conformitate cu noile date disponibile în Raportul aferent anului 2008

“Dezvoltare Rurală în Uniunea Europeană – Informații statistice și economice”;

- **Indicatorul BC 13** „Sănătatea ecosistemului forestier” (% *mixt (toate speciile)/conifere/foioase în clase de defoliere 2-4*) s-au completat în conformitate cu noile date disponibile în Raportul aferent anului 2008 “Dezvoltare Rurală în Uniunea Europeană – Informații statistice și economice” .
- **Indicatorul BC 15** „Utilizarea apei” (% SAU irigată) s-a completat în conformitate cu noile date disponibile în Raportul aferent anului 2008 “Dezvoltare Rurală în Uniunea Europeană – Informații statistice și economice”.
- **Indicatorul BC 16** „Păduri de protecție destinate în principal protecției solurilor și apelor ” (FOWL teren gestionat în principal pentru sol și protecția apelor (MCPFE 5.1 clasa 3.1) s-a completat în conformitate cu noile date disponibile în Raportul aferent anului 2008 “Dezvoltare Rurală în Uniunea Europeană – Informații statistice și economice”.

În ceea ce privește indicatorii indisponibili în etapa de programare pe care România ar fi trebuit să îi furnizeze concomitent cu Raportul anual de progrese 2008, trebuie precizat că stabilirea acestora nu poate fi realizată direct de către Autoritatea de Management, fiind necesară contractarea unor studii în acest scop, finanțate prin măsura de Asistența Tehnică. Având în vedere că în implementarea măsurii de asistență tehnică au existat o serie de modificări legislative și procedurale, acești indicatori nu au putut fi stabiliți în timp util pentru a fi incluși în prezentul raport, dar trebuie precizat faptul că specificațiile tehnice ale proiectelor care au ca obiectiv stabilirea acestor indicatori sunt finalizate, lansarea efectivă a procedurilor de achiziții publice urmând a se realiza în cursul anului 2009. Derularea procedurii de achiziții publice, conform prevederilor legale, presupune o perioadă de timp relativ lungă de la inițierea procedurii și până la încheierea contractului. În acest sens, în acest moment, nu poate fi prevăzut un termen fix pentru comunicarea indicatorilor indisponibili către Comisie, dar AM PNDR depune toate eforturile pentru a îndeplini această activitate într-un termen cât mai scurt de timp și în condiții de eficiență și eficacitate. Din estimările AM PNDR, termenul de transmitere a acestor informații ar fi septembrie 2010, dar acest termen nu poate fi confirmat până în momentul în care contractele de servicii pentru furnizarea indicatorilor nu vor fi semnate.

În acest scop pentru colectarea indicatorilor de bază indisponibili și actualizarea valorii acestora la nivelul anului 2006, vor fi finanțate prin măsura de asistență tehnică următoarele proiecte:

1. Completarea indicatorilor de bază aferenți Axei 1 „Îmbunătățirea competitivității sectorului agricol și forestier” și Axei 3 „Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale și încurajarea diversificării activității economice” din PNDR 2007-2013, cu valori reprezentative pentru anul 2006 - obiectivul general al proiectului îl reprezintă acordarea de sprijin pentru implementarea și gestionarea PNDR, respectiv a măsurilor axelor 1 și 3, iar obiectivul specific este reprezentat de stabilirea nivelului și sursei de colectare a datelor, metodei de colectare a informațiilor statistice, calculul și interpretarea indicatorilor aferenți axelor 1 și 3 din PNDR;

2. Stabilirea nivelului de bază pentru indexul populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole al cărui obiectiv principal este obținerea valorii de bază/de referință a unui index al populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole din România, ca indicator de impact al PNDR 2007-2013, pe criterii comune la nivel comunitar și agreeate de către Comisia Europeană (conform CMEF);

3. Stabilirea nivelului de bază pentru monitorizarea pajiștilor cu înaltă valoare naturală al cărui obiectiv este stabilirea nivelului de bază necesar pentru monitorizarea speciilor de plante specifice pajiștilor cu înaltă valoare naturală din România, indicator suplimentar de impact al măsurii 214 „Plăți de Agro-mediu”, stabilit prin PNDR 2007-2013;

4. Actualizarea valorilor indicatorilor de bază cuprinși în PNDR în vederea includerii acestora în raportul strategic privind progresul înregistrat în implementarea programului și a strategiei de dezvoltare rurală.

În privința sistemului informatic de colectare a datelor pentru proiectele de dezvoltare rurală, în cursul anului 2008, APDRP a început dezvoltarea unui modul specific în cadrul Sistemul de Procesare a Cererilor pentru Dezvoltare Rurală (SPCDR) în vederea eficientizării procesului de colectare de la nivel județean, centralizării acestor date, asigurării unei interfețe cu IACS-ul pentru măsurile axei 2 și cu scopul sporirii acurateței datelor.

4. 3. Elaborarea metodologiei de monitorizare și evaluare a pajiștilor HNV din România

Având în vedere că potrivit prevederilor fișei măsurii 214 „Plăți de agro-mediu”, monitorizarea și evaluarea implementării Pachetului 1 „Pajiști cu Înaltă Valoare Naturală” se realizează având la bază evoluția unor specii de plante, monitorizată anual pe anumite parcele eșantion aflate sub angajament, în cadrul proiectului de cooperare bilaterală „Monitorizarea și Evaluarea Programului Național de Dezvoltare Rurală al României” experții olandezi au furnizat sprijin pentru elaborarea metodologiei de identificare a parcelelor eșantion, precum și a unui manual pentru desfășurarea activității pe teren.

4.4. Dificultăți întâmpinate în realizarea activităților de evaluare in itinere

Pe parcursul anului 2008, AM PNDR s-a confruntat cu o serie de probleme în realizarea activităților de evaluare, principalul aspect identificat fiind imposibilitatea de a utiliza în activitățile de monitorizare desfășurate sistemul informatic de procesare a aplicațiilor pentru PNDR. Deși, pe parcursul anului 2008, s-a derulat un proces continuu de dezvoltare a sistemului IT, în cadrul unui proiect PHARE al cărui beneficiar este APDRP, faptul că acesta nu era deplin funcțional încă de la începutul implementării PNDR a atras o serie de dificultăți în colectarea și monitorizarea, în timp real, a indicatorilor.

Modificările legislative și procedurale cu impact asupra implementării măsurii de asistență tehnică au atras la rândul lor o serie de întârzieri în demararea proiectelor de asistență tehnică și implicit în realizarea sarcinilor privind

completarea indicatorilor de bază indisponibili la momentul elaborării documentelor programatice, precum și cu privire la realizarea unor studii tematice specifice în vederea sprijinirii evaluării intermediare a programului.

În ceea ce privește capacitățile de networking de la nivelul României, există o serie de deficiențe în special legate de interesul scăzut față de activitățile de evaluare atât la nivel instituțional cât și în rândul partenerilor economici și sociali. Totodată, constituirea unei rețele de evaluare care să includă atât experți de la nivelul autorităților publice cu atribuții în evaluare, reprezentanți ai unor instituții de învățământ și institute de cercetare și evaluatori independenți este într-o fază incipientă, ceea ce îngreunează asigurarea schimbului de informații și expertiză privind activitățile de evaluare sau identificarea unui set de bune practici.

Un alt aspect care ar putea constitui un impediment în viitor în vederea asigurării îndeplinirii obiectivelor stabilite în ceea ce privește activitățile de evaluare în itinere îl reprezintă resursele umane insuficiente de la nivelul AM PNDR care se reflectă și într-un număr redus de personal cu atribuții privind activitățile de evaluare.

4.5. Planificarea activităților de evaluare în itinere pentru anul 2009

Pentru anul 2009, odată cu începerea măsurii de asistență tehnică, AM PNDR are ca obiectiv derularea mai multor proiecte legate de monitorizarea, evaluarea și raportarea Programului Național de Dezvoltarea Rurale, respectiv:

1. o serie de proiecte privind colectarea indicatorilor de bază indisponibili și actualizarea valorii acestora la nivelul anului 2006;
2. elaborarea raportului anual de monitorizare de mediu a implementării PNDR care are ca obiectiv identificarea, într-un stadiu incipient, a posibilelor efecte negative de mediu aduse prin implementarea PNDR (în raportul pentru evaluarea strategică de mediu a PNDR se apreciază că nu se vor produce efecte semnificative de mediu prin implementarea acestui program) cu scopul de a se interveni rapid pentru contracararea acestora. Având în vedere prevederile Cadrelui Comun de Monitorizare și Evaluare, dar și recomandările din Raportul de mediu pentru PNDR, Autoritatea de Management pentru PNDR va aplica măsuri suplimentare de monitorizare, astfel, efectele implementării PNDR asupra mediului fiind monitorizate anual, printr-un set de indicatori specifici cuprinși în PNDR;
3. asigurarea raportărilor cu privire la progresele implementării Programului și, în special a strategiei de dezvoltare rurală;
4. evaluarea intermediară a Programului Național de Dezvoltare Rurală, proiect pentru care AM PNDR a început pregătirea încă de la sfârșitul anului 2008, urmând ca procedurile de achiziții publice pentru selectarea evaluatorului independent să se desfășoare în cursul anului 2009.

Capitolul 5

Dispozițiile adoptate de autoritatea de management și de comitetul de monitorizare pentru a asigura calitatea și eficiența punerii în aplicare a programului

5.1 Activitățile desfășurate de instituțiile implicate în managementul și implementarea PNDR

5.1.1 Autoritatea de Management pentru PNDR

A. Cadrul instituțional și organizatoric

Autoritatea de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală al României este Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, reprezentat prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală, conform Hotărârii de Guvern nr. 385/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu modificările și completările ulterioare.

În baza HG. nr. 385/2007, în Regulamentul de organizare și funcționare al Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale au fost stabilite atribuțiile Direcției Generale Dezvoltare Rurală în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală, regulamentul fiind aprobat prin ordin al ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale.

Conform art. 75 al Regulamentului Consiliului (CE) nr.1698/2005, Autoritatea de Management este responsabilă cu managementul și implementarea eficientă, efectivă și corectă a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013.

În vederea îndeplinirii sarcinilor specifice, personalul AM PNDR de la nivel central și județean a fost instruit atât la nivel general în privința implementării FEADR în România prin intermediul unor proiecte PHARE, cât și asupra unor subiecte specifice ale PNDR precum Axa 2 și LEADER sau acțiunile de consultare, informare și promovare, prin intermediul unor seminarii de lucru.

Având în vedere faptul că, în urma modificării PNDR, Autoritatea de Management a decis menținerea sarcinilor de implementare a măsurilor 141 „Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistență” și 142 „Înființarea grupurilor de producători”, în cursul anului 2008 a fost organizată o sesiune de pregătire a personalului din cadrul Direcțiilor Agricole pentru Dezvoltare Rurală. Scopul acestei sesiuni a fost de a prezenta participanților Ghidurile Solicitantului aferente măsurilor 141 și 142, metodele de completare a cererilor de finanțare, precum și a formularelor folosite pentru evaluarea și selectarea proiectelor depuse.

Sesiunea de pregătire a avut loc în perioada 25 - 26 august 2008, la Sibiu, și a avut ca rezultat pregătirea unui număr de 77 reprezentanți din cadrul celor 42 de direcții județene.

Pentru verificarea nivelului de asimilare a informațiilor prezentate în cadrul pregătirii mai sus menționate, precum și pentru clarificarea oricăror alte aspecte intervenite în perioada de după sesiunea de pregătire, în perioada 6 - 10 octombrie 2008 au fost organizate sesiuni de simulare, după cum urmează:

- 6 octombrie 2008 (Sibiu) pentru județele Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Cluj, Bistrița Năsăud, Mureș, Alba, Hunedoara, Arad, Bihor și Sibiu, sesiunea în cadrul căreia au participat 31 de reprezentanți din DADR-urilor din aceste județe;
- 7 octombrie 2008 (Râmnicu Vâlcea) pentru județele Giurgiu, Teleorman, Argeș, Vâlcea, Olt, Gorj, Mehedinți, Caraș Severin, Timiș, Ilfov și M. București - 31 persoane;
- 9 octombrie 2008 (Bacău) pentru județele Suceava, Botoșani, Bacău, Iași, Neamț, Vaslui, Vrancea, Galați, Brașov, Harghita și Covasna - 26 persoane;
- 10 octombrie 2008 (Buzău) pentru județele Brăila, Tulcea, Constanța, Buzău, Ialomița, Călărași, Prahova și Dâmbovița - 25 persoane.

Sesiunile de simulare au fost organizate sub coordonarea reprezentanților AM PNDR, care, pentru evidențierea practică a etapelor ce trebuie urmate de la momentul depunerii unui proiect și până la momentul selectării, au elaborat câte un proiect al unui beneficiar ipotetic atât pentru măsura 141, cât și pentru măsura 142. Pe baza acestor două modele de proiecte, a Ghidului Solicitantului și a manualelor de proceduri, participanții au trebuit să completeze formularele specifice de evaluare – selectare și să alcătuiască dosarul administrativ.

În ceea ce privește logistica, prin intermediul proiectului PHARE (proiectul RO 2004/016-772.03.02.01.08 EuropeAid/123015/D/SUP/RO "Furnizarea de echipamente pentru managementul și implementarea fondurilor pentru dezvoltare rurală și pescuit, în România), AM și-a completat necesarul de dotări prin achiziționarea de calculatoare și alte elemente de tehnică informatică necesare bunei desfășurări a activităților.

B. Activități desfășurate de către Autoritatea de Management pentru lansarea Programului Național de Dezvoltare Rurală

• Constituirea Comitetului de Monitorizare pentru PNDR

În conformitate cu prevederile art. 77 al Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), AM PNDR a constituit Comitetul de Monitorizare pentru PNDR, acesta având rolul de a asigura eficacitatea punerii în aplicare a programului de dezvoltare rurală și reprezentând forul decizional în ceea ce privește managementul și implementarea acestui program.

Comitetul de Monitorizare pentru PNDR a fost instituit prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 140/ 26.02.2008, fiind alcătuit din 1 președinte, 31 de membri și 3 observatori.

În vederea familiarizării membrilor Comitetului cu specificul Programului Național de Dezvoltare Rurală și atribuțiile ce le revin, AM PNDR a organizat în data de 5 februarie 2008 o reuniune de pregătire pentru membrii CM PNDR, la care au participat un număr de 30 membri.

Subiectele prezentate și discutate în cadrul acestei reuniuni pregătitoare au avut în vedere prezentarea generală a PNDR, detalierea măsurilor programate a fi lansate în prima etapă, respectiv măsurile 121, 123, 211, 212, 214, 322 și 511, precum și prezentarea rolului Comitetului de Monitorizare în implementarea Programului.

Totodată, AM PNDR a elaborat și supus aprobării Comitetului de monitorizare Regulamentul de organizare și funcționare a Comitetului de Monitorizare pentru PNDR, document care stabilește atribuțiile membrilor CM, regulile ce trebuie îndeplinite pentru asigurarea eficienței implementării PNDR, condițiile în care se poate pierde calitatea de membru al Comitetului, precum și atribuțiile secretariatului permanent al Comitetului.

- **Elaborarea cadrului general de implementare a PNDR**

În vederea stabilirii cadrului general pentru aplicarea procedurilor de evaluare, selecție, contractare, achiziții, plată, control și monitorizare, aferente proiectelor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul Național de Dezvoltare Rurală, Autoritatea de Management pentru PNDR a elaborat Hotărârea Guvernului nr. 224/2008 privind stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor cofinanțate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013.

Totodată, în vederea stabilirii cadrului procedural pentru implementarea măsurilor PNDR, în cursul anului 2008, experții din cadrul AM PNDR au participat împreună cu experții din cadrul APDRP la elaborarea manualelor de proceduri și a Ghidurilor Solicitantului aferente măsurilor 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”, 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”, 312 „Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi”, 313 „Încurajarea activităților turistice” și 322 „Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”. Pentru sprijinirea potențialilor beneficiari ai măsurilor 312 și 313 și în vederea îndeplinirii eficiente a obiectivelor acestor două măsuri, AM PNDR în colaborare cu APDRP a elaborat încă două documente suport, respectiv lista activităților eligibile în cadrul măsurii 312 clasificate conform codului CAEN și lista cu zonele cu potențial turistic, dar insuficient dezvoltate ce pot beneficia de sprijin prin intermediul măsurii 313.

Având în vedere importanța diminuării disparităților profunde existente la nivel regional, mai ales între zonele urbane și rurale, în ceea ce privește mediul de afaceri, fapt datorat în principal unei infrastructuri slab dezvoltate în spațiul rural, lipsei resurselor financiare ale potențialilor beneficiari, dificultățile de accesare a creditelor, dar și slabei pregătiri antreprenoriale, în anul 2008 AM PNDR a elaborat și aprobat două scheme de ajutor de stat aferente măsurii 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”, respectiv Schema de ajutor de stat XS 13/2008 „Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor” și Schema de ajutor de stat XS 28/2008 „Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase”.

Scopul schemei de ajutor de stat XS 13/2008 a fost de a facilita dezvoltarea activităților economice ale întreprinderilor mici și mijlocii care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor, iar Schema de ajutor de stat XS 28/2008 a presupus acordarea posibilității microîntreprinderilor din sectorul forestier să realizeze produse primare forestiere de calitate superioară, conforme cu standardele de calitate din Uniunea Europeană.

Schemele de ajutor de stat au fost aprobate prin ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 211/2008 privind aprobarea Schemelor de ajutor de stat „Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor” și “Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase” conform Regulamentului Comisiei (CE) Nr. 70/2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat pentru întreprinderi mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare.

În vederea stabilirii cadrului procedural aferent acestor două scheme de ajutor de stat, experții AM PNDR au participat alături de cei ai APDRP la elaborarea manualelor de proceduri și Ghidurilor Solicitantului aferente schemelor.

Totodată, pentru sprijinirea beneficiarilor eligibili conform fișelor tehnice ale măsurilor 312, 313 și 322 (componenta c) din Programul Național de Dezvoltare Rurală, care realizează investiții în crearea și/sau dezvoltarea de activități de producție și/sau prestări de servicii localizate îndeosebi în regiuni și zone mai puțin dezvoltate ale României și pentru a impulsiona creșterea lor economică, AM PNDR a elaborat o schemă „de minimis”, schemă aprobată prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 567/2008 pentru aprobarea Schemei de ajutor de minimis “Sprijinirea activităților economice în vederea diversificării economiei rurale și a creșterii calității vieții în spațiul rural”, cu modificările și completările ulterioare.

În ceea ce privește măsurile Axei 2, măsuri pe care Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit le-a delegat Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, în cursul anului 2008 experții din cadrul AM PNDR au colaborat cu experții APIA la elaborarea și aprobarea Cererii unice de plată pe suprafață pentru anul 2008, a manualelor de proceduri pentru implementarea măsurilor 211 „Sprijin pentru zona montana defavorizată”, 212 „Sprijin pentru zone defavorizate – altele decât zona montană” și 214 „Plăți de Agro-mediu”, precum și la elaborarea Ghidurilor pe măsurile Axei 2 adresate potențialilor beneficiari.

De asemenea, pentru asigurarea cadrului legal de implementare a acestor măsuri, în cursul anului 2008 experții din cadrul AM PNDR au colaborat cu agențiile de plăți pentru crearea și/sau revizuirea cadrului legislativ relevant din punct de vedere al implementării măsurilor din cadrul Axei 2 a PNDR (de ex.: Bunele Condiții Agricole și de Mediu (GAEC); acordul cadru de delegare pentru implementarea măsurilor Axei 2 încheiat între APDRP și APIA; modul de

implementare, condițiile specifice și criteriile de eligibilitate pentru acordarea sprijinului aferent măsurilor Axei 2).

Având în vedere faptul că AM PNDR a decis menținerea sarcinilor de implementare a măsurilor 141 „Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență” și 142 „Înființarea grupurilor de producători”, în cursul anului 2008 a elaborat și aprobat manualele de proceduri și Ghidurile Solicitantului pentru aceste măsuri.

- **Stabilirea alocărilor aferente fiecărei măsuri din cadrul PNDR pentru anul 2008, precum și numărul maxim de sesiuni de depunere**

Pentru stabilirea numărului maxim de sesiuni de depunere a proiectelor pentru măsurile PNDR și a alocării aferente fiecărei sesiuni de depunere, în cadrul primei reuniuni a Comitetului de Monitorizare pentru PNDR, AM PNDR a prezentat și a supus aprobării membrilor CM o propunere privind numărul maxim de sesiuni de depunere pentru măsurile PNDR pentru anul 2008, informând totodată membrii cu privire la alocările stabilite pentru anul 2008 pentru fiecare măsură.

- **Elaborarea procedurii de selecție a proiectelor depuse în cadrul măsurilor Programului Național de Dezvoltare Rurală**

Conform prevederilor Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru măsurile de investiții se aplică o procedură de selecție prin care se urmărește direcționarea sprijinului către proiectele care răspund cel mai bine nevoilor identificate în spațiul rural.

Pentru stabilirea regulilor privind aplicarea procedurii de selecție a fost aprobat Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 359/2008 privind constituirea Comitetului de Selecție și Comisiei de Contestații pentru proiectele aferente măsurilor Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 (PNDR), precum și aprobarea Regulamentului de Organizare și Funcționare al acestora, cu modificările și completările ulterioare, care aduce clarificări de natură tehnică privind responsabilitățile Autorității de Management și ale Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, precum și privind derularea procesului de selecție.

Regulamentul de Organizare și Funcționare prevede regulile detaliate conform cărora se desfășoară selecția proiectelor depuse și soluționarea contestațiilor înregistrate, responsabilitățile Autorității de Management și ale Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit privind procesul de selecție, precum și reguli administrative privind gestionarea proiectelor și a fondurilor în urma procesului de selecție.

Procedura de selecție prevede stabilirea unei alocări anuale pentru măsurile lansate și aprobarea în cadrul Comitetului de Monitorizare pentru PNDR a numărului maxim de sesiuni de depunere și selecție ce vor fi organizate în cursul anului pentru fiecare măsură în parte.

Alocarea anuală este împărțită la numărul de sesiuni stabilite, suma rezultată reprezentând plafonul financiar în funcție de care sunt selectate proiectele depuse.

Proiectele sunt ordonate descrescător în funcție de punctajul de selecție obținut și respectând criteriile de departajare, atunci când este cazul, fiind selectate pentru finanțare primele proiecte a căror valoare publică totală se încadrează în alocarea stabilită a sesiunii.

- **Elaborarea specificațiilor tehnice pentru proiectele ce vor fi finanțate prin Măsura 511 „Asistență Tehnică” din cadrul PNDR**

În cursul anului 2008, AM PNDR a elaborat termenii de referință pentru proiectele ce vor fi finanțate din măsura de Asistență tehnică, proiecte ce au ca scop asigurarea implementării eficiente și corecte a măsurilor din cadrul PNDR, precum și asigurarea informării corecte și la timp a tuturor celor implicați în implementarea PNDR asupra progreselor înregistrate și stadiului de absorbție a fondurilor alocate prin PNDR.

- **Elaborarea documentelor de poziție**

Activitatea desfășurată de către AM PNDR, în anul 2008, pentru buna implementare a PNDR a presupus și elaborarea pozițiilor referitoare la modificarea sau revizuirea cadrului legislativ european în domeniul dezvoltării rurale, precum bilanțul de sănătate al PAC, modificarea sau completarea regulamentelor comunitare, directivelor cu impact asupra sectorului de dezvoltare rurală, revizuirea criteriilor care stau la baza desemnării zonelor defavorizate sau a zonelor HNV.

- **Participarea personalului AM PNDR la sesiunile de pregătire organizate de AM PNDR și/sau de către cele două agenții de plăți (APDRP și APIA)**

În cursul anului 2008, cele două agenții de plăți au realizat o serie de seminarii de lucru, scopul acestora fiind de a asigura înțelegerea și pregătirea unitară a personalului implicat în implementarea PNDR.

Seminariile la care au participat și experții responsabili din cadrul AM au presupus:

- acțiuni de training a experților din cadrul Centrelor Regionale de Plăți pentru Dezvoltare Rurală (CRPDRP) prin simularea evaluării de proiecte;
- acțiuni de training a experților din cadrul Direcțiilor județene pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (DADR) privind procedurile aferente măsurilor 141 și 142;
- acțiuni de training adresate personalului centrelor județene și locale ale Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, ce au avut ca tematică implementarea măsurilor Axei 2. Seminariile au fost organizate în cadrul proiectului PHARE „Instruirea personalului instituțiilor implicate în elaborarea și implementarea Programului Național de Dezvoltare Rurală și a Programului Operațional pentru Pescuit” și au avut în vedere prezentarea și analiza unor detalii legate de implementarea măsurilor cu sprijin pe suprafață din alte țări (Ungaria, Austria), precum și raportarea exemplarelor de implementare din alte țări la implementarea axei 2 în România;

Totodată, printre activitățile desfășurate de AM PNDR se numără și 4 seminarii privind măsurile de sprijin pe suprafață din cadrul axei 2, organizate pentru personalul structurilor teritoriale implicate în implementarea PNDR și promovarea măsurilor Axei 2 a PNDR (DADR, APIA) .

Seminariile au avut o acoperire regională, fiind ales pentru fiecare seminar câte un județ care să asigure participarea reprezentanților DADR și APIA din județele limitrofe, organizarea seminariilor prezentându-se după cum urmează:

- 4-5 februarie 2008 (DADR Bacău) – Suceava, Neamț, Iași, Vrancea, Buzău, Ialomița, Tulcea și Brăila;
- 11-12 februarie 2008 (DADR Cluj) – Maramureș, Bistrița – Năsăud, Mureș, Harghita, Covasna, Brașov și Sălaj;
- 14-15 februarie 2008 (DADR Alba) – Caraș-Severin, Timiș, Hunedoara, Arad, Bihor, Satu-Mare și Sibiu;
- 18-19 februarie 2008 (DADR Argeș) – Prahova, Dâmbovița, Vâlcea, Gorj, Mehedinți, Dolj.

Subiectele avute în vedere în cadrul acestor seminarii au presupus: prezentarea bunelor condiții agricole și de mediu stabilite de România pentru anul 2008, a măsurilor de sprijin pe suprafață din cadrul axei 2, prezentarea și discutarea cererii unice de plată pe suprafață, simularea completării uneia din aceste cereri și identificarea eventualelor probleme, precum și prezentarea principalelor modalități de informare a potențialilor beneficiari asupra PNDR.

Totodată, la aceste seminarii au fost invitați să participe și câte 10 fermieri din județele gazdă, fiindu-le prezentate principalele modalități de informare asupra condițiilor și documentelor necesare pentru aplicarea pentru sprijin financiar din fonduri comunitare prin măsurile axei 2.

- **Modificări ale Programului Național de Dezvoltare Rurală**

În data de 21 iulie 2008, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale a înaintat oficial, prin sistemul SFC2007, Comisiei Europene prima propunere de modificare a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013.

Versiunea consolidată a programului a vizat modificarea capitolului 11 „Desemnarea autorităților responsabile privind implementarea PNDR” ca urmare a deciziei ca implementarea măsurilor 141 „Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență” și 142 “Înființarea grupurilor de producători” să fie realizată de Autoritatea de Management și Direcțiile județene pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală precum și o serie de modificări tehnice la nivelul fișelor măsurilor 312 și 313.

Comisia Europeană a aprobat aceste modificări în data de 10 septembrie 2008 prin adresa Comisiei D21669.

În data de 9 decembrie 2008, Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale a înaintat oficial, prin sistemul SFC2007, Comisiei Europene cea de-a doua propunere de modificare a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013.

Modificările Programului Național de Dezvoltare Rurală au vizat introducerea Sistemului de garantare cu finanțare din PNDR și o serie de amendamente tehnice în cadrul măsurilor 111, 121, 214, 312, 313, 322, Leader și Asistență Tehnică.

Sistemul de garantare cu finanțare din PNDR urmărește capitalizarea unor fonduri de garantare, selectate în urma unei proceduri de achiziții publice, care să ofere garanții beneficiarilor măsurilor 121, 123, 312 și 313 care accesează credite bancare pentru asigurarea cofinanțării private a proiectelor de investiții.

La sfârșitul anului 2008, cea de-a doua propunere de modificare a Programului Național de Dezvoltare Rurală se afla în procesul de consultare inter-servicii în cadrul Comisiei Europene³.

• **Acțiuni desfășurate pentru pregătirea implementării Axei Leader**

Pe lângă continuarea acțiunilor începute în anul 2007 (întâlniri directe în cadrul ministerului sau diverse întâlniri organizate de către reprezentanții potențialelor GAL-uri sau ai DADR-urilor) de diseminare a informațiilor privind Axa Leader (rolul și importanța implementării acestei axe în spațiul rural românesc, formarea potențialilor săi beneficiari - parteneriate public – private, precum și sprijin pentru realizarea strategiilor de dezvoltare locală), activitățile anului 2008 s-au axat cu precădere pe crearea unui cadru favorabil implementării acestei axe din cadrul PNDR.

Activitățile desfășurate în contextul descris mai sus au presupus:

1. Actualizarea bazei de date cu parteneriatele public-private (potențiale GAL-uri) care prezintă interes în implementarea acțiunilor de tip Leader

Acțiunea a fost realizată în colaborare cu reprezentanții MAPDR din teritoriu (DADR), scopul acestei acțiuni fiind acela de a cuantifica efectul eforturilor de promovare depuse până în prezent de către AM PNDR, respectiv Serviciul Leader și rețeaua de dezvoltare rurală, în vederea pregătirii entităților interesate în dezvoltarea spațiului românesc și în special în abordarea problematicii Leader. Baza de date rezultată în urma acestui proces a fost postată pe site-ul MAPDR, în cadrul secțiunii LEADER, aceasta cuprinzând la ora actuală peste 150 de parteneriate public-private, potențiale participante la etapele de selecție a GAL-urilor și implicit a implementării proiectelor de tip Leader.

2. Elaborarea ghidului pentru implementarea fazei 3 a sub-măsurii 431.1, privind sprijinirea realizării dosarului de candidatură pentru parteneriatele public – private (potențiale GAL-uri) care vor participa la apelurile de selecție

Prezentarea conținutului dosarului de candidatură cu ocazia sesiunilor de formare din 2006 – 2007, a fost continuată în anul 2008 cu realizarea unui ghid de implementare a fazei 3 din cadrul sub-măsurii 431.1. Acest ghid este realizat cu scopul de a sprijini potențialii candidați la selecția GAL-urilor, în realizarea planului de dezvoltare a teritoriului respectiv, în conformitate cu strategia de dezvoltare aleasă.

³ Aceste modificări ale PNDR au fost aprobate de Comisia Europeană în cursul anului 2009 (adresa nr. AGRI/F4/MD D(2009) 93357/29.04.2009)

3. Realizarea manualului de procedură privind implementarea proiectelor finanțate prin sub-măsura 431.1 - „Construcție parteneriate public-private”, respectiv fazele 1-“Sensibilizarea Actorilor locali privind abordarea Leader” și 2 - Formarea reprezentanților grupurilor potențiale

Pentru implementarea primelor două faze din cadrul acestei sub-măsuri, a fost necesară și realizată o procedură internă de implementare. Această procedură este în cea mai mare parte bazată pe principiile legilor referitoare la proiectele de achiziții publice din România, care la rândul lor sunt armonizate cu cele ale achizițiilor publice din Comunitatea Europeană.

4. Realizarea documentației de atribuire a contractului privind furnizarea de prestări de servicii de informare și formare profesională din cadrul sub-măsurii 431.1 “Construcție de parteneriate public-private” (faza 1 “Sensibilizarea Actorilor locali privind abordarea Leader”)

Proiectul are ca scop asistarea beneficiarilor în crearea condițiilor necesare pentru implementarea acțiunilor Leader prin:

- informarea și formarea actorilor locali cu privire la politicile și programele de dezvoltare rurală, cadrul general pentru implementarea acestora, acțiuni de dezvoltare locală, principalele etape în elaborarea strategiilor de dezvoltare locală;
- crearea premiselor pentru identificarea celor mai reprezentativi actori la nivel local.

Cu un sprijin financiar de 1.300.000 de euro din FEADR, formatorii aleși prin procedura de selecție deschisă, vor asigura informarea și formarea a 1.640 de cursanți (parteneri economici și sociali din teritoriul potențial Leader, reprezentanți ai societății civile - fermieri, femei din mediul rural, tineri și asociațiile lor din teritoriul potențial Leader, parteneri publici care acoperă parțial sau total teritoriul potențial Leader).

Prioritate în selectarea beneficiarilor finali se va acorda, partenerilor potențiali care nu au mai beneficiat de instruire privind Leader, reprezentanților sectorului privat, reprezentanților asociațiilor, ONG, organizațiilor care pot juca un rol în diseminarea informațiilor privind Leader în teritoriul potențial.

Sesiunile de informare și formare vor fi organizate pe 4 loturi, fiecare lot cuprinzând cursanți din câte 2 regiuni geografice ale țării.

5. Realizarea documentației de atribuire a contractului privind furnizarea de prestări de servicii de informare și formare profesională din cadrul sub-măsurii 431.1 “Construcție de parteneriate public-private” (faza 2 “Formarea reprezentanților grupurilor potențiale”)

Ca și în cazul primei faze, în faza a 2 a sub-măsurii 431.1 vor fi selectați tot prin procedură de selecție (conform procedurii interne de implementare a acestei sub-măsuri) formatori, care vor asigura formarea a 300 de cursanți. Sprijinul financiar al acestei măsuri va fi de 650.000 de euro.

Scopul acestui proiect este formarea specializată a actorilor locali cu privire la tematica Leader, în general și elaborarea strategiilor de dezvoltare locală în

special, privind formarea parteneriatului, realizarea analizei diagnostic, realizarea analizei SWOT, formularea priorităților de dezvoltare, elaborarea programului de acțiuni, bugetul necesar implementării acțiunilor, modalitățile de implementare, evaluare și monitorizare.

Beneficiarii finali ai acestui proiect vor fi reprezentanții sau membrii unui grup compus din cel puțin două organizații private și o instituție publică din teritoriul potențial, persoanele care au urmat faza 1 sau o altă instruire de bază privind Leader sau au demonstrat că dețin cunoștințe și experiență privind abordarea Leader.

Prioritate în selectarea beneficiarilor finali se va acorda grupurilor care reprezintă un teritoriu neacoperit de alt aplicant, grupurilor în care majoritatea partenerilor sunt din sectorul privat/ONG, grupurilor care cuprind un teritoriu mai mare de 20.000 locuitori.

Ca și în cazul primei faze, sesiunile de informare și formare vor fi organizate pe 4 loturi, fiecare lot cuprinzând cursanți din câte 2 regiuni geografice ale țării.

Pe lângă activitățile de informare și instruire desfășurate zilnic, atât prin reprezentanții din teritoriu, dar și direct în cadrul ministerului la solicitările diferitelor organizații care se identifică în activitatea de dezvoltare a spațiului rural din România, AM PNDR, respectiv Serviciul Leader și rețea de dezvoltare rurală, actualizează ori de câte ori este nevoie secțiunea bilingvă (română și engleză) care cuprinde cele două componente (Axa Leader și Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală) din cadrul website-ului ministerului.

- **Pregătirea unui pachet de măsuri cu caracter financiar în vederea facilitării asigurării co-finanțării private de către potențialii beneficiari**

Pentru a veni în sprijinul potențialilor beneficiari ai fondurilor europene alocate pentru perioada 2007-2013 și, în vederea discutării cu principalele bănci comerciale active pe piața financiară din România a unei forme de sprijin cât mai adecvată situației din agricultură, Ministerul Agriculturii a organizat, în cursul anului 2008, o serie de întâlniri cu reprezentanții principalelor bănci comerciale active pe piața din România pentru a le solicita sprijinul în vederea asigurării absorbției fondurilor europene alocate pentru dezvoltare rurală și creării, în acest scop, a unor pachete speciale de creditare destinate beneficiarilor Programului.

Montajul financiar prezentat băncilor în cadrul acestor întâlniri a avut la bază facilitățile pe care MAPDR le-a creat pentru stimularea asigurării cofinanțării private de către beneficiarii PNDR, precum și pentru asigurarea transparenței în relația beneficiarilor cu instituțiile financiare.

În cadrul acestor întâlniri s-a putut constata un interes deosebit pentru oferta MAPDR, în special pentru crearea unui produs standard în vederea asigurării cofinanțării private în cadrul PNDR.

5.1.2 Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit

A. Cadrul instituțional și organizatoric

Agentia de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit reprezintă agenția de plăți acreditată conform Regulamentului Consiliului nr. 1290/2005 pentru derularea FEADR.

Începând cu luna iulie 2008, în baza prevederilor O.U.G nr. 65/2008 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. [13/2006](#) privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, prin reorganizarea Agenției SAPARD, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru eficientizarea activității Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, numărul de posturi al Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit a fost suplimentat cu 350 de posturi de la 1.263 de posturi și a fost aprobată o nouă structură organizatorică a Agenției (Ordinul Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 152 din 4 iulie 2008 privind aprobarea structurii organizatorice, a regulamentului de organizare și funcționare și a numărului de posturi pentru Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit).

Numărul de posturi aprobat a fost de 1.613, repartizarea acestuia pe cele 3 nivele de organizare ale Agenției fiind următoarea:

- la nivel central: 323 posturi;
- la nivel regional: 451 posturi;
- la nivel județean: 839 posturi.

La data de 31.12.2008 gradul de ocupare a posturilor este 90%.

Din numărul total de 1.613 de posturi aprobat, 1.461 posturi sunt ocupate, iar 152 posturi sunt vacante, repartizate după cum urmează:

- *La nivel central:* din 323 posturi aprobate sunt ocupate 277 posturi, iar 46 de posturi sunt vacante;
- *La nivel regional:* din 451 de posturi aprobate sunt ocupate 405 posturi, iar 46 posturi sunt vacante;
- *La nivel județean:* din 839 de posturi aprobate sunt ocupate 779 posturi, iar 60 posturi sunt vacante.

La nivel central în cadrul Direcției Control și Antifraudă a fost suplimentat numărul de posturi cu 15 posturi pentru asigurarea efectuării eficiente a controlului ex-post aferent Programului SAPARD, iar la nivel regional a fost suplimentat numărul de posturi cu 17 posturi pentru experții cu atribuții de verificare ex-post.

În baza O.U.G nr. 65/2008 structura organizatorică a Agenției a fost îmbunătățită reflectând nivele ierarhice de la cele 3 nivele de organizare, cât și înființarea și reorganizarea următoarelor servicii pentru îmbunătățirea verificării proiectelor FEADR:

- Serviciul Verificare Tehnică Implementare Proiecte a fost înființat la nivelul Direcției Selectare Contractare;
- Serviciul Achiziții din cadrul Direcției Selectare Contractare a fost mutat în subordinea Directorului General Adjunct Plăți;
- Serviciul Achiziții a fost creat prin reorganizarea Serviciului Evaluare, Contractare, Achiziții de la nivelul Centrelor Regionale;

- Crearea Compartimentului Juridic la nivelul Centrelor Regionale.

Conducerea Agenției este asigurată de Directorul General ajutat de doi directori generali adjuncți, respectiv Directorul General Adjunct Implementare Tehnică și Directorul General Adjunct Plăți.

La nivel regional Directorul Centrului Regional are în subordine Directorul Adjunct și șefii serviciilor Evaluare Contractare, Achiziții, Autorizare Plăți, Verificare Tehnică, personalul din cadrul Compartimentelor Juridice și IT.

La nivel județean Directorul Adjunct este subordonat Directorului CRPDRP și are în subordine șefii de serviciu și personalul Serviciilor Verificare Cereri de Finanțare și Verificare Cereri de Plată.

Repartizarea personalului pe nivele conform atribuțiilor este următoarea:

Nivel de organizare	Nr. personal	Atribuții	
		SAPARD	FEADR
CENTRAL	323	53	270
REGIONAL	451	155	296
JUDEȚEAN	839	239	600
TOTAL	1.613	447	1.166

a. Măsuri de pregătire a personalului

Pregătirea profesională a personalului APDRP a vizat consolidarea competențelor profesionale în raport cu cerințele postului și cu strategia de dezvoltare a Agenției în următoarele domenii: securitatea informației, măsuri de dezvoltare rurală privind evaluarea, contractarea, autorizarea și contabilizarea plăților, recuperarea debitelor, legislație, management, comunicare și aplicarea unitară a procedurilor de lucru aferente măsurilor FEADR. Numărul de angajați incluși în programe de pregătire a fost de 1400. Personalul cu atribuții FEADR a beneficiat atât de training intern privind modul de aplicare a procedurilor de lucru, cât și de sesiuni de pregătire în cadrul:

- Proiectului de Twinning RO2006/IB/AG/02 "Organizarea structurilor corespunzătoare care sa asigure absorbția fondurilor europene pe dezvoltare rurala, după aderare";
- Programului Phare 2005 "Instruirea personalului din cadrul instituțiilor implicate în derularea Programului Național de Dezvoltare Rurală și a Programului Operațional pentru Pescuit, precum și a potențialilor beneficiari";
- Programului Phare RO 2004/016-772.03.02.01.02 "Pregătire pentru personalul Autorității de Management și al celorlalte instituții implicate în procesul de programare și implementare a sistemului privind FEADR și FEP".

b. Acțiuni de ordin instituțional întreprinse pentru facilitarea accesării fondurilor europene derulate prin PNDR

- **Diverse acorduri de delegare și protocoale de colaborare încheiate între principalele instituții implicate în implementarea PNDR**

Pentru facilitarea accesării fondurilor europene derulate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală, au fost încheiate diverse acorduri de delegare și protocoale de colaborare între principalele instituții implicate în implementarea PNDR, după cum urmează:

I. Acordul cadru de delegare/protocoale de colaborare încheiate între AM PNDR și APDRP

- **Acordul cadru de delegare** a funcțiilor legate de implementarea măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală susținute prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală încheiat între **Autoritatea de Management pentru PNDR și Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit** la data de 30 august 2006, care stabilește cadrul juridic, administrativ și operațional în temeiul căruia AM PNDR delegă APDRP funcții legate de implementarea tehnică a măsurilor PNDR.

- **Acordul cadru de colaborare P54** încheiat la data de 18.06.2008, între Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală – Autoritate de Management pentru PNDR și Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit pentru implementarea proiectelor aferente măsurii de Asistență Tehnică (măsura 511), pentru proiectele proprii MADR, inclusiv Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală și a proiectelor aferente măsurilor „Formare profesională (training), informare și difuzare cunoștințe” (măsura 111) și „Furnizarea de servicii de consultanță pentru fermieri” (măsura 143), din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 (PNDR).

- **Acordul cadru de colaborare P57** încheiat la data de 12.09.2008, între Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Direcția Generală Dezvoltare Rurală – Autoritate de Management pentru PNDR și Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit pentru implementarea proiectelor aferente submăsurii 431.1 „Construcție parteneriate public private” din cadrul PNDR 2007 – 2013.

II. Acorduri cadru de delegare/protocoale de colaborare încheiate între APDRP și APIA

- **Acordul cadru de delegare între Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDRP) și Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA)** (P47/04.10.2007), prin care APDRP delegă APIA atribuțiile legate de implementarea măsurilor 211, 212 și 214. În concordanță cu prevederile acestui Acord cadru de delegare, APDRP rămâne responsabilă cu funcția de plată privind contribuția comunitară pentru măsurile delegate și rambursarea sumelor către APIA în urma solicitării de fonduri de la bugetul UE și bugetul de stat, APIA îndeplinind atribuțiile specifice funcției de plată din surse aferente bugetului național. În data de 27.08.2008 a fost semnat **Actul Adițional nr. 1** pentru modificarea acestui Acord de delegare încheiat între APDRP și APIA.

- **Acordul cadru de delegare** pentru implementarea tehnică a măsurilor cuprinse în Axa 2 din PNDR, privind utilizarea durabilă a terenurilor forestiere, **încheiat între APDRP, Direcția Generală de Dezvoltare Forestieră și Consolidarea Proprietății (DGDFCP) din cadrul MAPDR și APIA** la data de 30.08.2006, care stabilește cadrul juridic, administrativ și operațional în temeiul căruia APDRP delegă către APIA și DGDFCP implementarea măsurilor Axei 2 privind utilizarea durabilă a terenurilor forestiere.

- **Protocolul de colaborare P53** încheiat în data de 19.06.2008, între Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit și Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură pentru implementarea schemelor de plăți naționale directe complementare pentru culturi amplasate pe teren arabil, modificat prin Actul adițional nr. 1 din data de 13.04.2009.

III. Acorduri cadru/protocoale de colaborare încheiate între APDRP și, după caz AM PNDR, cu instituțiile avizatoare

- **Protocolul de Colaborare nr. P46** semnat în data de 14.08.2006, între Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Direcția Generală Dezvoltare Rurală – Autoritate de Management pentru PNDR și Direcția Generală pentru Managementul Instrumentelor Structurale – Ministerul Mediului, care stabilește modalitatea de evitare a dublei finanțări pentru proiectele finanțate prin PNDR și POS Mediu.

- **Protocolul de Colaborare nr. P49** semnat în data de 20.12.2007, între Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM) și Garda Națională de Mediu (GNM), stabilește cadrul legislativ, administrativ și operațional în temeiul căruia cele trei instituții semnatare vor colabora în vederea verificării proiectelor finanțate prin măsurile PNDR 2007-2013. În data de 18.04.2008 cele trei instituții mai sus menționate au încheiat **Actul Adițional nr. 1** la Protocolul de colaborare nr. P49/20.12.2007, document ce reglementează modul în care autoritatea competentă în domeniul protecției mediului va specifica, prin formularele eliberate, standardele comunitare privind protecția mediului, incluse în anexa la fișa măsurii 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”, pe care beneficiarii le vor implementa în cadrul proiectelor depuse pentru măsura 121.

- **Protocolul de colaborare P50** încheiat în data de 13.02.2008 între Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit și Ministerul Sănătății Publice, care stabilește cadrul administrativ și operațional în temeiul căruia Ministerul Sănătății Publice și APDRP vor colabora în vederea verificării proiectelor finanțate prin PNDR 2007 – 2013.

- **Protocolul de colaborare P51** încheiat în data de 03.03.2008, între Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit și Autoritatea Națională Sanitară, Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA), care stabilește cadrul administrativ și operațional în temeiul căruia ANSVSA și APDRP vor colabora în vederea verificării proiectelor finanțate prin PNDR 2007 – 2013.

- **Protocolul de colaborare P52** încheiat la data de 10.03.2008, între Direcția Generală Dezvoltare Rurală – Autoritatea de Management pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală, care a delegat către APDRP funcțiile legate de implementarea măsurilor din PNDR, și Comisia privind Determinarea Oportunității, Eligibilității și Aprobării Proiectelor, pentru verificarea proiectelor depuse pentru finanțare prin PNDR

și prin Programul de dezvoltare a infrastructurii din spațiul rural în vederea evitării situațiilor de dublă finanțare.

- **Protocolul de colaborare P55** încheiat la data de 18.06.2008, între Oficiul Național al Denumirilor de Origine pentru Vinuri (ONDOV), Direcția Generală Dezvoltare Rurală - Autoritate de Management pentru PNDR din cadrul MAPDR și Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDRP), care stabilește colaborarea dintre cele două instituții pentru asigurarea condițiilor de accesare de către potențialii beneficiari ai Măsurii 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și silvice” din PNDR pentru modernizarea și /sau investiție nouă în activitățile de producere și comercializare de vinuri cu denumire de origine controlată (DOC).

- **Protocolul de colaborare P58** încheiat în data de 26.11.2008 între Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAR), Ministerul Economiei și Finanțelor – Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice (UCVAP) și Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit privind procedura de cooperare interinstituțională dintre cele trei instituții în îndeplinirea funcțiilor și atribuțiilor specifice fiecărei instituții conform competențelor acestora.

- **Protocolul de colaborare** încheiat la data de 07.03.2008 între Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Ordinul Arhitecților din România și Direcția Generală Dezvoltare Rurală – Autoritate de Management pentru PNDR, privind stabilirea cadrului pentru verificarea proiectelor finanțate prin Măsura 322 a PNDR, din punct de vedere al respectării încadrării în specificul arhitectural local. În data de 15.09.2008 a fost semnat **Actul Adițional nr. 1** la Protocolul de colaborare încheiat între Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Ordinul Arhitecților din România și Direcția Generală Dezvoltare Rurală – Autoritate de Management pentru PNDR din cadrul MADR.

c. Acțiuni vizând îmbunătățirea procedurilor și elaborarea Manualelor de proceduri FEADR

Ca urmare a aprobării PNDR, au fost elaborate manuale de proceduri pentru implementarea măsurilor aferente axei 1 și 3, pentru care APDRP deține responsabilitatea implementării.

Manualele de proceduri ale APDRP au fost elaborate de către experți din cadrul compartimentelor de specialitate ale Agenției, împreună cu experți din cadrul Serviciului Metodologie, au fost avizate de directorii Direcțiilor și supuse auditării Direcției Audit Intern.

Toate manualele de proceduri sunt elaborate în conformitate cu reglementările comunitare și cu legislația națională în vigoare și sunt aplicabile tuturor compartimentelor din cadrul APDRP – nivel central, regional și județean. Au fost elaborate 20 de manuale de proceduri, aprobate prin Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 141/29.02.2008, structurate astfel:

1. **Prezentare generală** - manualul cuprinde cadrul general de implementare, măsurile finanțate prin FEADR pentru care APDRP are responsabilitatea implementării, cadrul de reglementare comunitar, sistemul național de implementare (Cadrul instituțional, funcții și responsabilități, Funcțiile

delegate între APDRP și APIA, Cadrul legislativ, Sistemul de control intern);

2. Manual de procedură pentru Evaluare selectare - în manual sunt descrise etapele de la depunerea Cererii de finanțare de către solicitant, până la selecția proiectului depus de acesta, respectiv: verificarea documentară a Cererii de finanțare, verificarea criteriilor de eligibilitate și de selecție, vizita pe teren, decizia privind eligibilitatea și selecția proiectului propus spre finanțare prin întocmirea listei proiectelor eligibile și neeligibile și a Raportului de selecție, selecția la nivelul MAPDR;

Pe măsura lansării măsurilor au fost elaborate și aprobate:

- Fișe de verificare specifice pentru Schemele de ajutor de stat XS13/123A/2008 și XS28/123F/2008, aprobate prin Ordinul MADR nr.278/13.05.2008
 - Fișe de verificare specifice pentru măsurile 312 și 313, aprobate prin Ordinul MADR nr. 588/17.09.2008
 - Fișe de verificare specifice pentru măsura 112, aprobate prin Ordinul MADR nr. 720/28.11.2008.
3. Manual de procedură pentru Contractare – manualul prezintă etapa încheierii Contractului de finanțare dintre Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit și beneficiarul sprijinului financiar nerambursabil, respectiv: notificarea beneficiarului privind încheierea Contractului, etapele detaliate ale încheierii Contractului de finanțare, cazuri care duc la modificarea contractului, modificarea Contractului de finanțare prin încheierea de acte adiționale;
 4. Manualul de proceduri pentru Serviciul Verificare Tehnică – Cereri de Finanțare și modificare contracte – în manual sunt descrise detaliat etapele care trebuie parcurse în vederea verificării pe teren, din punct de vedere al conținutului și eligibilității cererilor de finanțare, respectiv a actelor adiționale depuse de beneficiari;
 5. Manual operațional de achiziții pentru beneficiarii privați ai FEADR - manualul se aplică pentru adjudecarea contractelor de achiziții de servicii, bunuri cu sau fără montaj și de execuție lucrări (construcții, modernizări) în cadrul proiectelor finanțate prin FEADR pentru beneficiarii privați;
 6. Manual de procedură pentru atribuirea contractelor de achiziție publică - manualul operațional de implementare se aplică pentru atribuirea contractelor de achiziție publică de servicii, furnizare de produse și execuție de lucrări, prin Programul Național de Dezvoltare Rurală;
 7. Manual de procedură pentru autorizare plăți - cuprinde descrierea etapelor parcurse de un Dosar Cerere de Plată din momentul depunerii în vederea verificării conformității, conținutului și eligibilității cererii de plată și până la autorizarea plății;
 8. Manual de procedură pentru contabilizare plăți – cuprinde individualizarea fiecărei operațiuni contabile, evidența extrabilanțieră a angajamentelor, evidența extrabilanțieră a angajamentelor de plată și a plăților, înregistrarea

solicitării de sume în contul de plăți APDRP și crearea obligației de plată către beneficiar;

9. Manual de procedură pentru efectuare plăți – cuprinde etapele efectuării plății, respective deschiderea conturilor FEADR la Trezoreria Municipiului București, primirea Scrisorii de aprobare a cererii de fonduri, preluarea de la Trezorerie a extraselor de cont și confirmarea efectuării plăților, transferul fondurilor neutilizate, reconcilierea plăților, recuperarea și transferul debitelor;
10. Manual de procedură pentru Constatate nereguli. Recuperare datorii – manualul descrie detaliat etapele care trebuie parcurse în vederea desfășurării activității de verificare și constatare a neregulilor, monitorizării neregulilor descoperite, înregistrării datoriilor generate de nereguli/plăți în exces și a luării măsurilor necesare recuperării și înregistrării recuperării acestora;
11. Manual de proceduri audit intern - în manual sunt definite principiile de bază privind modul în care trebuie să se exercite auditul intern, este furnizat cadrul de lucru pentru exercitarea și promovarea activităților de audit intern, stabilește bazele privind evaluarea pistei de audit;
12. Manual de procedură metodologie - manualul este elaborat pentru a fi utilizat drept ghid pentru Serviciul Metodologie, care este implicat în elaborarea, corelarea și coordonarea manualelor de proceduri ale Agenției;
13. Manualul de proceduri pentru control și antifraudă - manualul de proceduri detaliază verificările tehnice și financiare asupra proiectelor privind conformitatea, eligibilitatea, selecția și plățile, în scopul prevenirii, combaterii și sancționării fraudei sau neregulilor. Verificările Direcției Control și Antifraudă sunt ex-ante și ex-post plății și se realizează prin misiuni de control pe teren;
14. Manualul de proceduri pentru resurse umane - manualul de proceduri pentru resurse umane cuprinde: procedura de recrutare și selecție de personal, procedura de evaluare a performanțelor profesionale, procedura de pregătire profesională.;
15. Manualul de proceduri pentru relații publice - manualul este o detaliere a procedurilor de relații publice privind comunicarea cu publicul și cu mass-media pentru distribuirea, prin materiale informative tipărite și electronice și prin comunicare directă, a informațiilor privind accesarea fondurilor europene, depunerea aplicațiilor financiare și aprobarea finanțării proiectelor;
16. Manualul pentru monitorizare, evaluare și raportare – manualul este un ghid metodologic pentru structurile administrative implicate în monitorizarea și evaluarea Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 (PNDR), începând cu stabilirea indicatorilor de monitorizare, a etapelor și principiilor care trebuie respectate în vederea realizării monitorizării, colectarea datelor, calcularea indicatorilor, analizarea datelor și terminând cu raportarea rezultatelor către Comitetul de Monitorizare și Comisia Europeană;

17. Manualul de proceduri pentru arhivare – manualul prezintă etapele și principiile care trebuie respectate în vederea asigurării evidenței, inventarierii, selecționării, păstrării și folosirii documentelor pe care le deține APDRP atât la nivel central cat și la nivelul structurilor subordonate, respectiv CRPDRP și OJPDRP;
18. Manual de management – manualul prezintă atribuțiilor personalului de conducere și a principiilor ce trebuie respectate pentru a se obține cea mai bună gestionare a FEADR;
19. Manual de IT – manualul prezintă misiunea Departamentului IT de a asigura conectivitatea (accesul la resurse informaționale), accesul la conținut prin serviciile informaționale și consolidarea, stabilirea și dezvoltarea Sistemului Informatic al APDRP pentru a răspunde cerințelor utilizatorilor, indiferent daca aceștia sunt interni sau externi;
20. Manual de asistență tehnică - manualul prezintă informații privind conținutul documentației de atribuire și formularele specifice aferente precum și explicații privind modul de aplicare a prevederilor OUG nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, cu modificările și completările ulterioare precum și modalitatea de implementare a contractelor de achiziție publică de servicii sau furnizare de bunuri, pana în momentul autorizării plății. Manualul a fost aprobat prin Ordinul MADR nr. 569/02.09.2008.

Ca urmare a implementării măsurilor lansate, a completării cadrului legislativ, precum și a observațiilor și recomandărilor autorităților de audit intern și extern, au fost elaborate un număr de 27 de instrucțiuni de modificare a procedurilor, instrucțiuni care au fost aprobate prin Ordine ale ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

d. Acțiuni vizând sistemul informatic

În cursul anului 2008 **Serviciul Informatizare** din cadrul APDRP a început derularea a 2 proiecte importante pentru desfășurarea activității Agenției.

Primul dintre acestea se referă la *implementarea standardului ISO 27001*, în prezent proiectul fiind în derulare. Din cele patru etape de implementare ale standardului, până în prezent, au fost parcurse două etape.

Serviciul Informatizare oferă suportul necesar în vederea implementării standardului de securitate ISO 27001, standard care reprezintă un criteriu de acreditare pentru APDRP.

Organizația Internațională pentru Standardizare (ISO) a publicat recent noul standard ISO/IEC 27001:2005 pentru sistemele de management al securității informației.

Standardul poate fi utilizat de numeroase tipuri de organizații, din domenii variate: financiar, asigurări, telecomunicații, utilități, comerț, servicii, transporturi și multe

alte. Acesta precizează procesele care permit unei organizații să implementeze, monitorizeze și să administreze un sistem de management al securității informației.

Astfel, în cadrul proiectului, în vederea realizării Sistemului de Management al Securității Informației (SMSI), pentru înțelegerea noțiunilor specifice se vor utiliza materialele și programele disponibile pe platforma de învățare electronică (e-Learning).

Cel de-al doilea proiect îl constituie implementarea *Sistemului Integrat*, proiect care se află în faza de analiză a raportului final. Obiectivul general al acestui proiect este de a crea un „Sistem de procesare a cererilor pentru Dezvoltare Rurală” modern și eficient, care să fie un instrument eficace la îndemâna beneficiarului.

Pe un plan practic, obiectivul global, la nivelul UE, este înlocuirea actualului sistem de lucru cu unul electronic, integrat, pentru a fi folosit în:

- simplificarea procedurilor, în standardizarea și armonizarea activităților și a fluxurilor de informații;
- prevenirea fraudei și evaziunii fiscale, ca rezultat al cooperării și informării internaționale;

Componentele acestui proiect sunt următoarele:

1. Gestiunea cererilor de finanțare (SPCDR);
2. Interfețe cu sisteme externe (IACS-RF; IACS-LPIS ; SIA - Sistemul de Înregistrare al Animalelor , SFC2007);
3. Modulul de interfață Portal;
4. Integrare cu Sistemul de Management al Documentelor existent, Integrare cu Sistemul de Workflow Management existent;
5. Modulul de audit, rapoarte de audit; Modulul de securitate și administrare securitate;
6. SIVCO Applications;
7. Servicii.

e. Măsuri vizând baza materială

În vederea asigurării bazei materiale necesare desfășurării activității în condiții optime, atât la nivel central cât și pentru cele 50 de structuri fără personalitate juridică din teritoriu, în cursul anului 2008, pe lângă cheltuielile curente de funcționare, au fost realizate achiziții din bugetul propriu în sumă totală de 3.543,6 mii lei (RON), venite să completeze baza materială existentă și întreținerea acesteia. Aceste achiziții asigură continuitate în activitatea Agenției pentru implementarea cu succes a măsurilor incluse în PNDR și constau în:

1. Servere - 3 buc;
2. Stații de lucru pentru noi angajați- 127 buc;
3. Receptoare GPS pentru măsurători pe teren -11 buc;
4. Periferice informatice(swich, hard-disk);
5. Lucrări de consolidare, amenajare și reabilitare sediu CRPDRP Satu Mare;
6. Lucrări de reparații, compartimentări, igienizări sedii precum și amenajări spații de arhivare pentru toți solicitanții;

7. Mobilier birouri pentru noile angajări și completări la dotarea existentă;
8. Piese de schimb și subansamble pentru imprimante, copiatoare, fax-uri și alte periferice informatice;
9. Servicii de mentenanță pentru perifericele informatice, pentru centrală telefonică, pentru aplicații informatice;
10. Rechizite, papetărie, birotica și alte consumabile de birou;
11. Rafturi metalice pentru arhiva în completare la dotarea existentă;
12. Servicii de legătorie și arhivare documente;
13. Servicii de consultanță în vederea acreditării Agenției conform standardului ISO 27 001;

De asemenea, s-a asigurat punerea la dispoziția personalului responsabil cu promovarea a mijloacelor de transport, precum și a materialelor solicitate pentru promovarea PNDR în toate zonele țării unde s-au desfășurat astfel de acțiuni.

În vederea realizării verificărilor pe teren, experții tehnici din Agenție dispun de echipamente de protecție și echipamente clasice și electronice de măsură și control.

g. Misiuni de audit efectuate de Direcția Audit Intern

În anul 2008, Direcția Audit Intern (DAI) din cadrul APDRP a desfășurat următoarele tipuri de activități/ misiuni de audit :

- Misiuni de audit efectuate conform Planului anual de audit pentru 2008;
- Misiuni de audit ad-hoc solicitate de către directorul general al Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit;
- Misiuni de audit ad-hoc privind urmărirea recomandărilor auditorilor externi;
- Activități de consiliere a conducerii Agenției.

Misiunile de audit efectuate de către Direcția Audit Intern în cursul anului 2008 au cuprins verificări referitoare la:

- Evaluarea respectării criteriilor de acreditare în implementarea măsurilor 211, 212, 214 și 611 (PNCD) finanțate din FEADR - misiunea va continua și în anul 2009;
- Monitorizarea contractului de asistență tehnică pentru elaborarea software-ului necesar implementării fondurilor de dezvoltare rurală și pescuit;
- Urmărirea recomandărilor formulate în Raportul de autoevaluare al APDRP elaborat de DAI pentru implementarea FEADR.

Misiunile de audit ad hoc solicitate de către directorul general al APDRP privind implementarea PNDR, respectiv utilizarea fondurilor europene efectuate de către Direcția Audit Intern în cursul anului 2008 au fost următoarele:

- Evaluarea stadiului pregătirii și a capacității structurilor implicate de a implementa asistența financiară comunitară post-aderare;
- Evaluarea propunerilor de modificare a procedurilor elaborate pentru implementarea FEADR în conformitate cu prevederile Ordinului MADR nr.

63/2008 și recomandările Autorității de Audit referitoare la posturile sensibile;

- Evaluarea manualului de procedură pentru implementarea proiectelor finanțate prin măsura de Asistență Tehnică din PNDR;
- Evaluarea propunerilor de modificare a procedurii de contractare M01-03 elaborată pentru implementarea FEADR;
- Evaluarea propunerilor de modificare a procedurilor elaborate pentru implementarea FEADR;
- Evaluarea propunerilor de modificare a procedurilor elaborate pentru implementarea FEADR prin introducerea prevederilor referitoare la măsurile 112 „Instalarea tinerilor fermieri”, 141 „Sprijinirea fermelor de semi-subsistență”, 142 „Înființarea grupurilor de producători”.

În cursul anului 2008, auditorii interni ai APDRP au urmărit modul de implementare a recomandărilor Autorității de Audit formulate în Raportul de audit al Autorității de Audit privind modul de implementare a FEADR în anii 2007 și 2008 „Urmărirea recomandărilor formulate în Raportul de audit al Autorității de Audit privind modul de implementare a FEADR în anul financiar 16.10.2007-15.10.2008”.

Printre activitățile desfășurate de DAI pe parcursul anului 2008 s-au numărat și: analiza prevederilor procedurilor de evaluare-selectare elaborate pentru implementarea măsurilor 121, 123 și 322 finanțate din FEADR; analiza și formularea de observații cu privire la Documentația de atribuire având ca obiect de achiziție „Echipament de siguranță (echipamente și software)”; analiza conținutului Circularelor 1 – 11 emise pentru FEADR în vederea includerii acestora în cadrul manualelor de proceduri, formularea de observații cu privire la procedura de constatare și recuperare a creanțelor constituite de către APIA; formularea de observații cu privire la Actul Adițional nr. 1 la Acordul cadru de delegare pentru implementarea Măsurilor privind plățile compensatorii cuprinse în Axa II din PNDR nr. P47/ 04.10.2007 între APDRP și APIA; formularea de observații cu privire la Acordul cadru de delegare pentru implementarea Măsurilor privind plățile compensatorii cuprinse în Axa II din PNDR între APDRP și ITRSV; formularea de observații cu privire la fișele de verificare aferente măsurilor 312 “Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi” și 313 “Încurajarea activităților turistice”; formularea de observații cu privire la alocațiile financiare 2008 pentru PNDR 2007 – 2013; formularea de observații cu privire la Acordul cadru de delegare între AM PNDR și APDRP cu privire la funcțiile legate de implementarea tehnică a măsurilor din PNDR susținute prin FEADR, precum și analizarea modificărilor aduse PNDR-ului în anul financiar 16.10.2007 – 15.10.2008.

Activitățile desfășurate în anul 2008 de către Direcția Audit Intern au fost planificate și executate conform Planului anual pentru 2008 și Planului strategic de audit intern pentru perioada 2007 – 2013 pentru Programul FEADR, cu scopul de a oferi conducerii o asigurare rezonabilă cu privire la următoarele aspecte:

- Funcționarea conform criteriilor de acreditare, la nivelul APDRP și al organismelor delegate, a sistemului de implementare al măsurilor 211, 212, 214 și 611 în perioada 01.01.2007-15.10.2008;
- Realizarea la standardele cerute și în concordanță cu criteriile de acreditare stipulate în Regulamentul CE nr. 885/ 2006 pentru FEADR și Ordinul MAPDR 422/2006 a obiectivelor Agenției;

- Respectarea procedurilor Agenției de către personalul implicat în implementarea acestora, precum și respectarea și protejarea intereselor financiare ale Comisiei Europene;
- Controalele interne referitoare la pre-autorizarea proiectului, verificările premergătoare plăților, contabilizarea și procedurile de plăți ale Agenției funcționează și oferă o asigurare rezonabilă asupra proceselor;
- Proiectele sunt evaluate conform procedurilor acreditate, atât în stadiul implementării tehnice, cât și în stadiul implementării financiare;
- Concluziile referitoare la eligibilitatea cererilor de finanțare și autorizarea cererilor de plată sunt corecte.

În urma efectuării acestor misiuni de audit, Direcția Audit Intern a emis rapoarte de audit care au fost înaintate conducerii Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, Direcției de Audit din cadrul MAPDR, auditorilor externi din cadrul Autorității de Audit de pe lângă Curtea de Conturi a României, Ministerul Finanțelor Publice – Direcția Audit Public Intern și Comisiei Europene.

Principalele constatări și recomandări cu nivel înalt de importanță formulate în urma misiunilor de audit și prezentate în rapoartele de audit întocmite în anul 2008 se referă la următoarele deficiențe:

1. Deficiențe ale acordurilor de delegare cu organismele delegate

Direcția Audit Intern a recomandat reglementarea obligației APIA de a transmite periodic, la date ferme, raportări care să conțină toate informațiile necesare desfășurării unei monitorizări și supravegheri efective a activității organismului delegat de către APDRP.

Recomandarea a fost parțial implementată.

2. Prevederi incomplete în procedura de evaluare și selectare a cererilor de finanțare pentru proiecte aferente măsurii 112, astfel încât Direcția Audit Intern a recomandat ca în această procedură să fie prezentată modalitatea de stabilire a valorii sprijinului solicitat/ acordat unui beneficiar; includerea în cadrul Cererii de finanțare a unei rubrici/ tabel din care să reiasă valoarea în Euro și în Lei a sprijinului solicitat de către beneficiar, data la care se realizează conversia Euro/ Lei pentru stabilirea echivalentului sprijinului conform Fișei Tehnice, precum și prezentarea în Ghidul solicitantului a tuturor informațiilor de care beneficiarul are nevoie pentru completarea cererii de finanțare și a Planului de afaceri.

Recomandarea a fost implementată.

3. Securitatea informației

Pentru îndeplinirea criteriului de acreditare prevăzut în Anexa I, pct. 3, lit. (B) la Regulamentul 885/2006, APDRP trebuie să îndeplinească atribuții privind organizarea, coordonarea, implementarea și monitorizarea cerințelor privind securitatea informației. Astfel, Direcția Audit Intern a recomandat ca în vederea asigurării respectării criteriilor de acreditare referitoare la implementarea Standardelor Internaționale de Securitate a informației să se analizeze oportunitatea creării unei structuri distincte la nivel central al APDRP, independentă de structurile operaționale, care să îndeplinească atribuții privind

organizarea, coordonarea, implementarea și monitorizarea acțiunilor privind securitatea informației la nivelul APDRP.

Recomandare în curs de implementare.

4. Depășirea duratei de execuție a contractului de finanțare – s-a recomandat ca în formularul contractului de finanțare perioada de procesare a ultimei cereri de plată (90 de zile de la înregistrare) să fie inclusă în perioada de execuție a contractului de finanțare, prin obligarea beneficiarului să depună Cererea de Plată cel mai târziu cu 90 de zile înaintea încetării contractului.

Recomandare implementată.

5. Noțiunea “ajutorului de stat” în cadrul contractului de finanțare - s-a recomandat enumerarea ajutoarelor de stat care au incidență financiară asupra măsurilor FEADR, a modalității de diminuare a sumei finanțate nerambursabile prin FEADR (exemplu: prin cumulare cu valoarea acestora).

Recomandare în curs de implementare.

În perioada 20 - 24 Octombrie 2008 a avut loc misiunea de audit a reprezentanților Comisiei Europene privind acreditarea agențiilor de plată (APDRP, APIA) și revizuirea capacităților organismului de certificare.

În cadrul misiunii de audit au fost efectuate verificări la sediul central al Agenției de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, la sediul Centrului Regional București, la Oficiul Județean București, la Oficiul Județean Ilfov, la Centrul Regional Alba Iulia, la Oficiul Județean Alba Iulia și la Oficiul Județean Sibiu.

5.1.3 Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură

A. Cadrul instituțional și organizatoric

Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, agenție acreditată, conform art. 6 al Regulamentului (CE) nr.1290/2005, pentru efectuarea plăților pentru măsurile finanțate din FEADR, a delegat o parte din funcțiile specifice aferente măsurilor ce implică plăți pe suprafață Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA), constituită în baza Legii nr.1/2004, cu modificările și completările ulterioare. În vederea realizării sarcinilor delegate de către APDRP, APIA a dezvoltat un departament de dezvoltare rurală la nivel central.

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) este o instituție publică, cu personalitate juridică, aflată în subordinea Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale (MAPDR), finanțată integral de la bugetul de stat.

Agenția este responsabilă cu derularea și gestionarea fondurilor naționale și europene privind plățile directe și măsurile de piață și unele măsuri finanțate din fonduri europene pentru agricultură, dezvoltare rurală și pescuit, stabilite prin ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 246/2008.

De asemenea, în ceea ce privește comerțul exterior cu produse agricole, Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură este responsabilă cu emiterea licențelor de export, certificate cu fixare în avans a restituirii la export, import, a extraselor, duplicatelor, certificatelor înlocuitoare, înregistrarea declarațiilor de compoziție și emiterea certificatelor de restituire pentru produsele Non Anexa I, precum și cu gestionarea garanțiilor aferente;

Structura organizatorică a agenției a fost aprobată prin ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 201/03 septembrie 2008.

Structura APIA cuprinde trei nivele principale, respectiv:

- **nivelul central** - în conformitate cu organigrama Agenției, aprobată prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 201/03 septembrie 2008, APIA este condusă de un director general numit prin Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale și 3 directori generali adjuncți, numiți prin decizia directorului general.
- **nivel județean** - 42 de centre județene, cu personalitate juridică, cu sediu în localitățile reședință de județ, fiecărui centru județean fiindu-i alocat un număr de 5 până la 10 centre locale. La nivel județean APIA este condusă de către un director executiv care coordonează întreaga activitate a Agenției la nivel județean și de către un director executiv adjunct care administrează, gestionează și răspunde de activitatea IACS, controale pe teren, IT, precum și activitatea centrelor locale, ambii numiți prin decizie a directorului general.
- **nivel local** – 260 centre locale, subordonate directorului executiv adjunct al centrului județean.

Numărul de posturi aprobat pentru toate nivelele funcționale ale Agenției este de 5.399, acesta putând fi majorat prin redistribuire din cadrul instituțiilor sau structurilor aflate în subordinea sau structura MAPDR. Din totalul posturilor aprobate, în prezent sunt ocupate 5.289.

APIA este o instituție acreditată în conformitate cu prevederile Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1290/2005 privind finanțarea politicii agricole comune și ale Regulamentului Comisiei (CE) nr. 885/2006 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1290/2005 în ceea ce privește autorizarea agențiilor de plăți și a altor entități precum și lichidarea conturilor FEAGA și FEADR.

Agencia trebuie să dispună de o structură organizatorică care să îi permită să exercite următoarele funcții principale în ceea ce privește cheltuielile FEAGA și FEADR, respectiv:

- ordonanțarea și controlul plăților;
- executarea plăților;
- înregistrarea contabilă a plăților.

APIA este responsabilă cu implementarea măsurilor delegate de APDRP din Axa 2 „Îmbunătățirea mediului înconjurător” din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2007 – 2013, în baza Acordului cadru de delegare pentru implementarea măsurilor privind plățile compensatorii cuprinse în Axa 2 din

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 (PNDR) nr. P 47/04.10.2007, modificat prin Actul adițional nr. 1 încheiat în data de 27.08.2008.

În scopul derulării corecte măsurilor axei 2 din cadrul PNDR, Agenția a avut în vedere actualizarea cadrului legislativ național, a manualelor de proceduri aplicabile, precum și a programului informatic pentru gestionarea cererilor de plată și acordarea sprijinului financiar.

Un alt aspect important în acest domeniu îl reprezintă alocarea personalului și pregătirea corespunzătoare a acestuia, atât la nivel central, cât și la nivel județean/local.

În acest moment personalul implicat la nivel central face parte din Direcția Măsurii de Sprijin și IACS, Direcția Control pe Teren, Direcția Economică și Direcția IT.

La nivel județean/local, personalul implicat face parte din Compartimentul Inspecției, Compartimentul IACS, Serviciul controale pe teren, Serviciul economic și Biroul IT.

APIA a instruit în acest domeniu un număr 137 persoane, prin instruirii organizate cu sprijinul proiectelor PHARE, cu finanțare de la bugetul de stat și cu propriul corp de formatori.

Totodată, în acest moment numărul de personal implicat în implementarea măsurilor delegate, precum și atribuțiile acestora este de 936, atât la nivel central, cât și județean/local.

B. Cadrul procedural de implementare a măsurilor axei 2

În vederea implementării măsurilor de dezvoltare rurală, APIA a completat manualele de proceduri aplicabile pentru instrumentarea cererilor de plată unică pe suprafață cu prevederi specifice, aplicabile acestor tipuri de măsuri.

Principalele etape procedurale parcurse de APIA pentru derularea acestor măsuri sunt următoarele:

1. Completarea formularului de cerere de plată pe suprafață și delimitarea parcelelor agricole pe materialul grafic/hărți;
2. Depunerea/primirea formularului de cerere completat și a materialului grafic cu parcelele agricole delimitate și înregistrarea cererii în Registrul manual de înregistrare a cererilor de plată pe suprafață;
3. Controlul administrativ formal/vizual al cererii de plată pe suprafață;
4. Introducerea și verificarea datelor din cererea de plată pe suprafață în baza de date IACS;
5. Analiza de risc/ Eșantionare;
6. Controlul de plauzibilitate și controlul încrucișat în baza de date IACS - control administrativ în sistem ;
7. Gestionarea erorilor;
8. Controlul pe teren;
9. Al doilea control administrativ în sistem;
10. Supracontrolul administrativ al cererilor de plată pe suprafață;
11. Aprobarea plăților (autorizarea plăților);

12. Efectuarea plăților către fermieri.

Pentru a proteja interesele financiare ale bugetului comunitar, APIA, în calitate de agenție de plăți, a luat măsuri care să asigure faptul că tranzacțiile financiare din fondurile comunitare și implicit din FEADR, sunt realizate în fapt și sunt executate corect.

În acest sens, s-au implementat următoarele principale prevederi:

- Pentru realizarea în bune condiții a gestionării fondurilor comunitare și naționale, Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură utilizează ca instrument de derulare și gestionare financiară Sistemul integrat de administrare și control - IACS;
- Acordarea posibilității fermierului de a bifa schemele de plată pe care dorește să le acceseze, inclusiv măsurile delegate pe formularul cererii de plată pe suprafață. În cazul măsurii 214 „Plăți de agro-mediu” trebuie aplicat și codul pachetului solicitat, în declarația de suprafață.
- Procesul de primire, înregistrare, prelucrare, precum și autorizare a cererilor de plată este efectuat la nivel județean și local.
- Controlul administrativ se efectuează pentru toate cererile de plată. Toate cererile de plată verificate la controlul administrativ în sistem și toate cererile selectate pentru controlul pe teren, pentru care s-au introdus în sistem datele obținute la control și pentru care s-a efectuat controlul administrativ, sunt verificate din nou, din punct de vedere al completitudinii, corectitudinii și respectării procedurilor.
- Supracontrolul administrativ al cererilor de plată vizează efectuarea unei analize amănunțite a dosarelor de sprijin din punct de vedere al completitudinii, corectitudinii și conformității cu procedurile stabilite, pentru un eșantion de 5% din totalul cererilor.
- Supracontrolul în procesul de autorizare a plăților (3% din cererile de plată pentru care s-a efectuat supracontrolul administrativ) se efectuează la nivel județean pentru cererile prelucrate la nivel local și la nivel central pentru cererile prelucrate la nivel județean. Eșantionarea se face la nivel central.

Pentru realizarea supracontrolului, APIA a pus la dispoziția personalului cu atribuții din cadrul APDRP informațiile necesare (nume de utilizatori și parole) pentru accesarea IACS, cu atribuții doar de vizualizare.

Fluxul de transmitere al datelor și schimbul de informații între APIA și APDRP se realizează conform acordului cadru de delegare încheiat între cele două agenții, respectiv conform prevederilor art. 3, pct. 3.1.4 “Drepturile și obligațiile APDRP” și pct. 3.2 “Drepturile și obligațiile APIA”.

5.1.4 Comitetul de Monitorizare pentru PNDR

În conformitate cu articolul 77 al Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1698/2005 a fost constituit Comitetul de Monitorizare pentru PNDR, care are rolul de a asigura eficiența, eficacitatea și corectitudinea punerii în aplicare a PNDR.

Structura Comitetului de Monitorizare (CM) urmărește să asigure o reprezentare a tuturor sectoarelor cu relevanță în implementarea Programului Național de Dezvoltare Rurală.

Comitetul de Monitorizare pentru PNDR a fost constituit prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr 140/26.02.2008, iar prima întrunire a acestuia a avut loc în perioada 28-29 februarie 2008.

În cadrul acestei prime reuniuni a Comitetului de Monitorizare pentru PNDR subiectele de pe agendă au avut în vedere: o informare privind avizul favorabil al Comitetului de Dezvoltare Rurală cu privire la Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013; o informare privind constituirea Comitetului de Monitorizare pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală; aprobarea proiectului de Regulament de organizare și funcționare a Comitetului de Monitorizare pentru PNDR; prezentarea calendarului de lansare a măsurilor din PNDR în cursul anului 2008 și a reuniunilor Comitetului de Monitorizare; informare privind stadiul pregătirii pachetului de măsuri cu caracter financiar în vederea facilitării asigurării co-finanțării private de către potențialii beneficiari; informare privind prevederile generale ale procedurilor de implementare pentru măsurile care urmează a fi lansate în cursul lunii martie 2008; prezentarea procedurii de selecție pentru măsurile 121, 123, 322; informarea privind asigurarea coordonării cu fondurile structurale; prezentarea mecanismelor instituite pentru evitarea dublei finanțări; informare privind Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală; o informare asupra planului de informare și promovare a PNDR pentru anul 2008; prezentarea acțiunilor propuse a fi derulate prin intermediul măsurii de asistență tehnică în cursul anului 2008.

Minuta primei reuniuni a CM a fost transmisă pentru aprobare membrilor CM în data de 21 martie 2008 și aprobată, în procedură scrisă, în data de 31 martie 2008.

În data de 24 iunie 2008 a avut loc, la Tulcea, cea de-a doua reuniune a CM PNDR. Principalele subiecte ale întâlnirii au avut în vedere: o informare privind aprobarea Minutei reuniunii Comitetului de Monitorizare din 28 februarie 2008; informarea privind data estimativă a adoptării deciziei Comisiei Europene de aprobare a PNDR și implicațiile acesteia privind implementarea PNDR; informarea privind stadiul măsurilor PNDR lansate în prima etapă (luna martie 2008); prezentarea măsurilor PNDR care urmează a fi lansate în a doua etapă și prezentarea principiilor de selecție; prezentarea propunerilor de modificare a PNDR; prezentarea propunerilor de modificare a punctajelor de selecție pentru măsura 322; prezentarea și aprobarea Raportului anual de progrese pentru PNDR pentru anul 2007; informarea privind stadiul pregătirii Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală și o informare asupra stadiului implementării planului de informare și promovare a PNDR pentru anul 2008.

Deciziile Comitetului de Monitorizare pentru PNDR au fost adoptate atât în cadrul celor două reuniuni prezentate mai sus, cât și în procedură scrisă. Principalele decizii luate pe parcursul anului 2008 sunt prezentate mai jos.

Astfel, în cadrul primei reuniuni a Comitetului de Monitorizare pentru PNDR din data de 28 februarie 2008, membrii CM au aprobat următoarele documente:

- Regulamentul de Organizare și Funcționare a Comitetului de Monitorizare pentru Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013;
- Numărul maxim al sesiunilor de depunere a proiectelor în cadrul PNDR pentru anul 2008 pentru:
 - măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”;
 - măsura 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”;
 - schema XS 13/2008 „Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 la Tratatul CE precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor”;
 - schema XS 28/2008 „Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase”;
 - măsura 322 „Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale”.

În cadrul celei de-a doua reuniuni a CM PNDR, ce a avut loc în data de 24 iunie 2008, s-au aprobat următoarele:

- Propunerile AM PNDR de modificare a PNDR;
- Raportul anual de progrese pentru PNDR pentru anul 2007.

Aprobările în procedură scrisă ale membrilor CM au avut în vedere:

- Minuta primei reuniuni a Comitetului de Monitorizare pentru PNDR, aprobată în data de 31 martie 2008;
- Organizarea sesiunilor de depunere a proiectelor pentru măsurile 121 și 322 o dată la două luni, începând cu luna iulie 2008, aprobată în data de 28 mai 2008;
- Aprobarea propunerilor AM PNDR de modificare a PNDR, pentru care nu a fost solicitat acordul membrilor CM în cadrul celei de-a doua reuniuni, transmise prin adresa nr. 78538/17.07.2008;
- Reconfirmarea deciziilor luate în cadrul celei de-a doua reuniuni a CM PNDR, solicitarea transmisă prin adresa DGDR nr. 78542/17.07.2008;
- Organizarea unei sesiuni de depunere a proiectelor pentru măsura 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere” și schemele de ajutor de stat aferente XS 13/2008 și XS 28/2008, în cursul lunii octombrie 2008; Modificarea punctajelor pentru măsura 123, schemele de ajutor de stat și măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”; Principiile de selecție și punctajele aferente elaborate pentru măsura 112 „Instalarea tinerilor fermieri”; Principiile de selecție și punctajele aferente elaborate pentru măsura 141 „Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență”, transmise prin adresa nr. 78616/25.07.2008;
- Propunerea AM PNDR de organizare a unei sesiuni de depunere a proiectelor pentru măsurile 312 și 313, în perioada 15 noiembrie-15 decembrie 2008, propunere transmisă prin adresa nr. 79313/23.10.2008;

- Propunerile AM PNDR de modificare a PNDR care au fost transmise membrilor CM prin adresa DGDR nr. 79597/26.11.2008.

Având în vedere faptul că anul 2008 a fost primul an de implementare efectivă a PNDR, activitatea Comitetului de Monitorizare a fost una relativ intensă, fiind organizate 3 reuniuni (2 reuniuni oficiale și 1 pregătitoare).

În același timp, procentul ridicat al partenerilor privați în cadrul CM a asigurat un feed back corespunzător, atât în tipul reuniunilor oficiale, cât și în ceea ce privește aprobările în procedură scrisă.

5.2 Acțiuni de monitorizare și evaluare efectuate în cursul anului 2008

Monitorizarea și evaluarea Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) se realizează în conformitate cu prevederile Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1698/2005, Regulamentului Comisiei (CE) nr. 1974/2006 și Cadrului Comun de Monitorizare și Evaluare (CMEF).

Sistemul de monitorizare și evaluare a PNDR urmărește evoluția în timp a implementării programului, în baza indicatorilor stabiliți.

Astfel, în baza analizei SWOT și a evaluării ex-ante a programului au fost stabiliți o serie de *indicatori de bază*, la nivelul întregului program, care permit evaluarea propriu-zisă a efectelor unei măsuri și a programului în ansamblu. La momentul elaborării Programului Național de Dezvoltare Rurală și a Planului Național Strategic pentru Dezvoltare Rurală nu au fost disponibile valorile pentru toți indicatorii de bază, urmând ca acestea să fie colectate ulterior pe parcursul implementării programului.

Evoluția acestor indicatori strategici pe parcursul derulării PNDR se raportează o dată la doi ani, începând cu anul 2010. În acest sens, conform prevederilor Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1698/2005 raportul anual de progrese va conține și un capitol separat cu privire la implementarea strategiei de dezvoltare rurală.

Pentru a măsura progresul, eficiența și eficacitatea Programului, în raport cu obiectivele acestuia și situația de bază, în fișele tehnice ale măsurilor au fost stabiliți indicatori de realizare, rezultat și impact. Indicatorii au fost stabiliți pentru fiecare nivel al ierarhiei obiectivelor pe baza setului de indicatori comuni cuprinși în Cadrul Comun de Monitorizare și Evaluare (CMEF), set care a fost suplimentat cu indicatori adiționali specifici Programului sau priorităților identificate la nivel național.

Indicatorii de realizare măsoară efectele directe obținute prin activitățile derulate în cadrul fiecărei măsuri din Program, cuantificând obiectivele operaționale ale măsurilor. Aceștia sunt monitorizați permanent și, conform reglementărilor comunitare, sunt raportați anual Comitetului de Monitorizare și Comisiei Europene.

Indicatorii de rezultat evidențiază gradul de execuție a alocațiilor financiare, reliefând, pentru întregul Program, dar și pe fiecare măsură/axă, cheltuielile totale

eligibile programate, angajate și executate. De asemenea, acești indicatori scot în evidență și anumite deficiențe care pot surveni pe parcursul implementării Programului, pe fluxul financiar alocări - angajamente – plăți. Indicatorii de rezultat se colectează în cadrul procesului de evaluare in-itinere și se raportează anual, în măsura în care natura proiectelor permite colectarea acestora, sau în mod obligatoriu cu ocazia evaluării intermediare și ex-post a programului.

Indicatorii de impact urmăresc evidențierea beneficiilor programului atât în mod direct la nivelul intervenției cât și, mai general, la nivelul regiunii pentru care se aplică programul. Aceștia sunt strâns legați de obiectivele generale ale programului și pot fi monitorizați începând cu un stadiu mai avansat al implementării. Indicatorii de impact, stabiliți conform CMEF, sunt colectați în cadrul evaluărilor intermediară și ex-post a PNDR.

Sistemul de monitorizare asigură colectarea datelor la nivel de proiect, date cantitative referitoare la inputul financiar, indicatori de realizare și estimări ale rezultatelor implementării proiectelor.

Informațiile necesare monitorizării implementării Programului Național de Dezvoltare Rurală se colectează de către structurile centrale/regionale/județene ale AM/APDRP/APIA din cererile de finanțare, respectiv cererile de plată întocmite de către beneficiari și sunt centralizate la nivel național de către APDRP/Autoritatea de Management, în funcție de responsabilitățile fiecărei instituții.

Procesul de monitorizare se desfășoară pe baza ghidurilor metodologice, procedurilor de monitorizare, elaborate de către serviciile de specialitate din cadrul autorităților responsabile menționate mai sus, documente în care sunt stabiliți indicatorii de monitorizare, etapele și principiile care trebuie respectate în vederea realizării monitorizării, colectării datelor, calculării indicatorilor, analizării și raportării datelor.

Pentru a asigura monitorizarea în acord cu cerințele comunitare, pe parcursul anului 2008, a fost realizată o continuă actualizare a documentelor de monitorizare (tabele, ghiduri de completare, etc.), actualizare determinată de modificările publicate de Comisia Europeană pe CIRCA.

Pentru asigurarea unui sistem eficient de urmărire și evidențiere a stadiului implementării PNDR și sprijinirea deciziilor la nivelul conducerii MAPDR, activitățile de monitorizare au fost diversificate, elaborându-se diverse situații zilnice, săptămânale sau lunare privind colectarea informațiilor și a indicatorilor în diverse etape pe care le parcurge proiectul: depunere, selecție, notificare, contractare, depunere cerere de plată, autorizare plată și plata efectivă a tranșei.

Totodată, pentru monitorizarea implementării Programului și asigurarea posibilității de a interveni în cazul apariției eventualelor dificultăți, neconcordanțe în implementare, Autoritatea de Management primește de la APDRP săptămânal stadii privind implementarea PNDR și anual tabelele de monitorizare conforme cu prevederile CMEF.

Astfel, în decursul anului 2008, Autoritatea de Management pentru PNDR a primit de la Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit situații de monitorizare

(zilnice, săptămânale, lunare) care reflectă stadiul de implementare a programului, precum și gradele de angajare și plată pentru măsurile PNDR lansate până în prezent.

Totodată, în vederea elaborării raportului anual PNDR pentru anul 2008 și completării tabelor de monitorizare aferente acestuia, APDRP a transmis Autorității de Management informații cu privire la indicatorii de realizare și financiari aferenți implementării PNDR în anul 2008.

De asemenea, în vederea susținerii stadiului implementării PNDR în cadrul Întâlnirii Anuale de Analiză a Implementării Programului (Annual Review Meeting), a fost realizată, în baza situațiilor de monitorizare primite de la APDRP, o analiză comparativă obiective/realizări, precum și măsura în care sprijinul acordat prin PNDR s-a adresat priorităților reflectate prin criteriile de selecție aferente fiecărei măsuri.

În ceea ce privește monitorizarea implementării măsurilor axei 2 aceasta este realizată de către APIA conform prevederilor Acordului cadru de delegare pentru implementarea măsurilor privind plățile compensatorii cuprinse în Axa II din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 (PNDR) nr. P 47/04.10.2007, respectiv a Actului adițional nr. 1 la Acordul cadru de delegare nr. P 47/04.10.2007.

Transmiterea datelor între cele două agenții de plăți se realizează prin solicitări scrise, însoțite de documente suport, transmise în format electronic (CD).

5.3 Principalele probleme întâlnite în implementarea PNDR

Principalele dificultăți întâmpinate în implementarea PNDR au fost determinate de următoarele aspecte:

- Resurse umane insuficiente în cadrul organismelor implicate în implementarea PNDR în raport cu volumul de muncă extrem de ridicat pentru lansarea și implementarea unui număr important din măsurile stabilite în PNDR încă din primul an de implementare;
- Lipsa unei organism național care să monitorizeze toate investițiile publice realizate din fonduri europene, care a impus eforturi susținute din partea tuturor organismelor responsabile de implementarea programelor finanțate din fonduri comunitare pentru asigurarea demarcării între programe;
- Lipsa unei legislații naționale care să reglementeze toate investițiile în infrastructura de apă/apă uzată;
- Problemele întâmpinate în funcționarea eficientă a sistemului informatic dezvoltat pentru cele două agenții de plăți și interfeței între aceste două sisteme;
- Specificitatea anumitor măsuri/acțiuni din PNDR care reprezintă un element de noutate pentru România;
- Dificultăți pe care beneficiarii Programului le au în obținerea unor credite necesare asigurării cofinanțării private;
- Modificări legislative și procedurale produse în cursul anului 2008 cu privire la implementarea măsurii de asistență tehnică, care au condus la întâzieri

În realizarea unor proiecte importante ale AM, cum ar fi cele dedicate colectării datelor pentru cuantificarea indicatorilor indisponibili și derularea unei campanii ample de promovare și informare.

Pentru remedierea problemelor instituționale și administrative mai sus menționate, Autoritatea de Management pentru PNDR a inițiat o serie de întâlniri cu instituțiile responsabile în vederea găsirii celor mai bune soluții pentru a răspunde acestor probleme. În acest sens au fost organizate întâlniri periodice cu Ministerul Mediului, Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice, Institutul Național de Statistică, Consiliul Concurenței.

Totodată, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit a semnat protocoale de colaborare cu instituțiile responsabile de acordarea de avize pentru beneficiarii Programului.

Pentru asigurarea implementării proiectului privind crearea sistemului IT pentru măsurile de dezvoltare rurală, APDRP a stabilit un calendar de lucru strict și a solicitat informări săptămânale în vederea monitorizării stadiului de realizare a sarcinilor prevăzute în proiect.

Pe de altă parte, complementar măsurilor de dezvoltare a capacității administrative, pentru a veni în sprijinul potențialilor beneficiari ai fondurilor europene alocate pentru perioada 2007-2013 prin PNDR, AM PNDR a adoptat o serie de măsuri legislative și de informare în scopul facilitării accesului la sprijinul acordat prin PNDR.

În acest scop AM PNDR și APDRP au organizat numeroase întâlniri de promovare și informare asupra măsurilor PNDR, asupra condițiilor ce trebuie îndeplinite pentru a putea aplica în cadrul PNDR, posibilitățile de facilitare a accesului la sursele de creditare, etc.

Concomitent, pe parcursul anului 2008 AM PNDR a cooptat principalele bănci comerciale în acțiunile de promovare a PNDR, solicitându-le, totodată, sprijinul pentru pregătirea unui pachet de măsuri cu caracter financiar în vederea facilitării asigurării co-finanțării private de către potențialii beneficiari.

Tot în acest sens, în cursul anului 2008, în urma consultărilor cu serviciile Comisiei Europene, AM PNDR a elaborat o propunere de modificare a PNDR care a vizat introducerea a două scheme de garantare cofinanțate din FEADR al căror obiectiv îl constituie creșterea accesibilității fermierilor, a IMM-urilor din mediul rural și a altor categorii de beneficiari ai PNDR la sursele de creditare de pe piața financiar-bancară, creșterea interesului și încrederii instituțiilor financiar-bancare în economia rurală și intensificarea procesului de dezvoltare rurală prin efectul de aditivitate (atragera de finanțare privată adițională) generat de astfel de scheme.

Un alt mijloc de a veni în sprijinul potențialilor beneficiari ai PNDR și de a asigura folosirea corespunzătoare a fondurilor alocate prin PNDR în funcție de prioritățile stabilite la nivelul Programului a fost reprezentat de modificările punctajelor de selecție pentru anumite măsuri ale Programului.

Astfel, având în vedere solicitările venite din partea unor membri ai CM PNDR, precum și discuțiile din cadrul celei de-a doua reuniuni a Comitetului de Monitorizare din data de 24 iunie 2008, Autoritatea de Management a supus aprobării membrilor CM propunerile de modificare a punctajelor de selecție pentru măsurile 121,123 și cele două scheme de ajutor de stat aferente măsurii 123.

Modificările propuse au avut în vedere criteriile de selecție referitoare la adaptarea la standardele comunitare nou introduse, la exploatațiile din sectoarele prioritare, la prioritizarea exploatațiilor agricole deținute de fermieri cu vârsta sub 40 de ani, la formele asociative, asigurarea materiei prime pentru procesare, etc. De asemenea, a fost modificat punctajul pentru produsele tradiționale și completat și pentru produsele DOC.

Justificarea propunerilor de modificare mai sus menționate a fost reprezentată de faptul că, în urma analizei efectuate ca urmare a primelor sesiuni de selecție a proiectelor depuse pentru finanțare prin PNDR a rezultat că punctajele pentru adaptarea la standardele comunitare nou introduse, precum și cele referitoare la apartenența la o formă asociativă sunt mari comparativ cu cele referitoare la asigurarea materiei prime pentru procesare.

Referitor la sectoarele prioritare au fost modificate punctajele pentru a realiza o departajare cât mai echitabilă între acestea având în vedere nevoile identificate în fiecare sector.

În ceea ce privește măsura 322, modificarea punctajelor aferente criteriilor de selecție pentru această măsură a avut la bază rezultatele selecției aplicate pentru primele sesiuni de depunere, iar justificarea acestor modificări a constat în necesitatea ajustării punctajelor în vederea atingerii obiectivelor stabilite în măsura 322.

În acest sens, pentru sesiunea noiembrie – decembrie 2008, modificarea punctajelor pentru măsura 322 a fost determinată de importanța acordării de șanse egale proiectelor depuse și de alte categorii de beneficiari (ONG-uri, unități de cult, persoane fizice) ai măsurii, altele decât cele aplicate de către comunele și asociațiile legale ale acestora. Dată fiind natura majorității investițiilor la nivelul acestei măsuri, beneficiarii publici, precum comunele și ADI-urile, aveau posibilitatea de a obține mult mai multe puncte decât celelalte categorii de beneficiari ai măsurii, diminuând în acest fel șansele celor din urmă de a trece de selecție. Acest lucru a fost observat în urma primelor rapoarte de selecție pentru Măsura 322, când niciun astfel de proiect nu a fost selectat pentru finanțare.

În plus față de cele mai sus menționate, în vederea eficientizării activității de evaluare a proiectelor și ținând cont de numărul considerabil de proiecte depuse, în anul 2008, care atrag un volum de muncă foarte mare raportat la personalul insuficient din cadrul APDRP responsabil de evaluarea proiectelor a fost redus numărul sesiunilor de depunere a proiectelor (de exemplu, pentru măsurile 121 și 322).

5.4 Utilizarea asistenței tehnice

Măsura de asistență tehnică contribuie la implementarea efectivă, eficientă, corectă și transparentă a Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) prin sprijinirea activităților de pregătire, management, monitorizare, evaluare, informare și control ale acestuia.

Sprijinul oferit prin măsura de asistență tehnică va fi acordat în vederea îndeplinirii activităților specifice derulării PNDR de către beneficiarii acestuia și va avea rol complementar resurselor deja existente la nivelul beneficiarilor.

În acest sens, măsura de asistență tehnică va acționa ca un instrument ce asigură o abordare comună în coordonarea politicii de dezvoltare rurală.

Astfel, pentru derularea efectivă, eficientă, corectă și transparentă a PNDR, beneficiarii operațiunilor de asistență tehnică vor necesita sprijin în vederea desfășurării activităților cu impact asupra implementării PNDR. Măsura de asistență tehnică este implementată, conform atribuțiilor specifice atât de către AM PNDR, cât și de către APDRP.

- **Autoritatea de Management pentru PNDR, inclusiv structura cu atribuții specifice în implementarea PNDR din cadrul DADR**

Pentru anul 2008, AM PNDR a inclus în Programul anual al achizițiilor publice pentru proiectele/acțiunile finanțate din măsura 511 "Asistență tehnică" inclusiv cheltuieli pentru Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală (RNDR) 9 proiecte, respectiv:

- 1) *Prestarea serviciilor de auditare a manualelor de proceduri pentru implementarea tehnică a măsurilor 111 "Formare profesională - training, informare și difuzare de cunoștințe", 141 "Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistentă", 142 "Înființarea grupurilor de producători", 143 "Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori", 431 sub-măsura 431.1 „Construcție parteneriate public-private”, fazele 1 și 2 și 511 "Asistență Tehnică", elaborate de AM – PNDR. Valoare estimată a proiectului – 75.000 Euro (fără TVA);*
- 2) *Verificarea respectării prevederilor protocolului AM PNDR – APDRP în implementarea tehnică a proiectelor finanțate din FEADR. Valoare estimată a proiectului – 250.000 Euro (fără TVA);*
- 3) *Înființarea și sprijinirea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală. Valoare estimată a proiectului – 30.089.584 Euro (fără TVA);*
- 4) *Campania mass-media a PNDR. Valoare estimată a proiectului – 700.000 Euro (fără TVA);*
- 5) *Elaborarea și tipărirea materialelor promoționale PNDR. Valoare estimată a proiectului – 100.000 Euro (fără TVA);*
- 6) *Organizarea și pregătirea întâlnirilor Comitetului de Monitorizare. Valoare estimată a proiectului – 73.000 Euro (fără TVA);*
- 7) *Completarea indicatorilor de bază aferenți Axei 1 "Îmbunătățirea competitivității sectorului agricol și forestier" și Axei 3 „Îmbunătățirea calității*

vieții în zonele rurale și încurajarea diversificării activității economice” din PNDR. Valoare estimată a proiectului –200.000 Euro (fără TVA);

- 8) *Redefinirea zonelor defavorizate agricol – altele decât zona montană. Valoare estimată a proiectului – 43.000 Euro (fără TVA);***
- 9) *Stabilirea nivelului de bază pentru indexul populațiilor de păsări specifice terenurilor agricole din România. Valoare estimată a proiectului – 87.200 Euro (fără TVA).***

În data de 26 noiembrie 2008 au fost postate anunțurile de participare pentru proiectele „Prestarea serviciilor de auditare a manualelor de proceduri pentru implementarea tehnică a măsurilor 111 "Formare profesională - training, informare și difuzare de cunoștințe", 141 "Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistentă", 142 "Înființarea grupurilor de producători", 143 "Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori", 431 sub-măsura 431.1 „Construcție parteneriate public-private”, fazele 1 și 2 și 511 "Asistență Tehnică", elaborate de AM – PNDR” și „Verificarea respectării prevederilor protocolului AM PNDR – APDRP în implementarea tehnică a proiectelor finanțate din FEADR”. Termenele limită de depunere a ofertelor au fost 16 ianuarie 2009, orele 16.00, respectiv 19 ianuarie 2009 orele 16.00.

În data de 17 decembrie 2008 a fost publicat anunțul de participare pentru proiectul „Elaborarea și tipărirea materialelor promoționale PNDR”. Termenul limită de depunere a ofertelor a fost 29 ianuarie 2009, orele 16.00.

În data de 18 decembrie 2008 a fost publicat anunțul de participare pentru proiectul „Organizarea și pregătirea întâlnirilor Comitetului de Monitorizare”. Termenul limită de depunere a ofertelor a fost data de 23 ianuarie 2009, orele 16.00.

În data de 30 decembrie 2008 a fost publicat anunțul de participare pentru proiectul „Înființarea și sprijinirea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală”, termenul limita de depunere a ofertelor fiind data de 3 martie 2009, orele 16.00.

Restul proiectelor vor fi lansate în 2009.

Deși AM PNDR a avut pregătite toate documentele necesare lansării proiectelor cuprinse în Planul de acțiune, ca urmare a modificărilor legislative și procedurale produse în cursul anului 2008 nu toate proiectele au putut fi lansate, acestea urmând a fi lansate în cursul anului 2009.

- **APDRP pentru funcțiile legate direct de implementarea PNDR**

În conformitate cu prevederile Cap. 16 „Operațiuni de asistență tehnică” din cadrul PNDR, Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit este beneficiar al asistenței tehnice și îndeplinește rolul de Autoritate Contractantă atât pentru proiectele inițiate în nume propriu, cât și pentru proiectele propuse de către DCAP, APIA, ITRSV și alte organisme cărora le vor fi delegate funcții ale APDRP.

Operațiunile de asistență tehnică vor fi implementate în conformitate cu prevederile legislației naționale în vigoare în domeniul achizițiilor publice, asigurând respectarea principiilor concurenței, nediscriminării și transparenței.

În acest sens, Direcția Asistență Tehnică din cadrul APDRP a elaborat Manualul de procedură pentru implementarea proiectelor finanțate prin măsura de asistență tehnică din PNDR, Cod M01-13, care a fost aprobat prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 569/02.09.2008.

Identificarea necesarului de asistență tehnică a fost realizată prin o serie de consultări cu beneficiarii asistenței tehnice. În urma centralizării și verificării eligibilității propunerilor primite, au rezultat un număr de 14 proiecte/acțiuni în valoare de **6.713.140 EURO** (fără TVA), care au fost aprobate de către MADR în data de 09.12.2008 și vor fi finanțate din măsura de asistența tehnică în anul 2009.

Pentru acestea, au fost stabilite obiectivele generale, obiectivele specifice, valorile estimate, perioadele estimate de implementare, precum și responsabilii tehnici:

1. *Achiziționarea instrumentelor și echipamentelor de lucru pentru verificările tehnice și misiunile de control pe teren din cadrul APDRP*, în valoare de **429.574 Euro**, care are ca obiectiv asigurarea instrumentelor de lucru pentru realizarea verificărilor pe teren și a misiunilor de control, conform procedurilor FEADR;
2. *Achiziționarea echipamentelor de lucru specifice APDRP*, în valoare de **1.442.900 Euro**, care are ca obiectiv asigurarea echipamentelor necesare pentru buna desfășurare a activității agenției;
3. *Achiziționarea de echipamente informatice de securitate*, în valoare de **180.000 Euro**, care are ca obiectiv asigurarea echipamentelor necesare pentru implementarea recomandărilor CE;
4. *Achiziționare software de lucru pentru APDRP*, în valoare de **60.000 Euro**, care are ca obiectiv achiziționarea de licențe software pentru audit, traduceri, etc.;
5. *Analiza eficacității și eficienței sistemului de gestiune a performanței în APDRP*, în valoare de **250.000 Euro**, care are ca obiectiv elaborarea sistemului de gestiune a performanței în cadrul APDRP, în vederea implementării eficiente a PNDR;
6. *Dezvoltarea cunoștințelor și competențelor personalului din cadrul APDRP de la nivel național*, în valoare de **1.410.000 Euro**, care are ca obiectiv îmbunătățirea și consolidarea competențelor profesionale ale angajaților pentru îndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor specifice;
7. *Organizarea de seminarii tematice și vizite de studiu pentru personalul APDRP*, în valoare de **620.000 Euro** care are ca obiectiv dezvoltarea competențelor personalului APDRP în domenii specifice de activitate;
8. *Instruirea în domenii tehnice de specialitate a angajaților APDRP. Instruirea personalului din cadrul ITRSV-SMPFPP în vederea implementării măsurii 221 din PNDR* în valoare de **1.116.000 Euro** care are ca obiectiv dezvoltarea competențelor angajaților APDRP și ITRSV în domenii tehnice specifice activității proprii;

9. *Dezvoltarea și implementarea acțiunilor de informare a publicului țintă* în valoare de **824.270 Euro** care are ca obiectiv susținerea informării directe și scrise a publicului țintă;
10. *Integrarea măsurilor specifice dezvoltării vizibilității instituționale* în valoare de **98.396 Euro**, care are ca obiectiv dezvoltarea identității instituționale în mod unitar la nivel central, regional și județean pentru persuadare a publicului țintă;
11. *Eficientizare a procesului de comunicare și informare* în valoare de **92.400 Euro**, care are ca obiectiv determinarea cu acuratețe a caracteristicilor socio-economice ale publicului țintă;
12. *Asistență tehnică privind auditarea sistemului informatic* în valoare de **55.000 Euro** care are ca obiectiv sprijinirea auditorilor interni în vederea derulării misiunilor specifice auditării sistemului informatic;
13. *Asistență tehnică privind misiunile de audit* în valoare de **125.000 Euro** care are ca obiectiv angajarea unor auditori pentru o perioadă determinată cu ocazia efectuării unor misiuni cu caracter specific sau în situația în care personalul direcției nu este suficient pentru executarea misiunilor de audit stabilite în Planul de audit;
14. *Achiziționare servicii de creație – dezvoltare și implementare concepte pentru dezvoltarea identității instituționale* în valoare de **9.600 Euro**, care are ca obiectiv stabilirea și realizarea conceptului de macheta de presa pentru Anunțuri de Cerere de proiecte.

Toate aceste operațiuni de asistență tehnică vor fi finanțate prin intermediul PNDR și vor fi implementate de către APDRP în cursul anului 2009, în conformitate cu prevederile naționale în vigoare în domeniul achizițiilor publice.

5.5 Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală

În ceea ce privește Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, după cum este prevăzut în PNDR, prin obiectivul său general (de a contribui la implementarea celor patru axe prioritare de dezvoltare rurală în România), aceasta reprezintă o componentă foarte importantă (motorul PNDR) și ea va reuni (în mod voluntar) toți actorii din spațiul rural implicați în dezvoltarea rurală din țara noastră în vederea diseminării informației cu privire la fondurile comunitare, precum și pentru a stimula cooperarea și schimbul de experiență între entitățile active în domeniul dezvoltării rurale.

În acest context, până în prezent, dar și în continuare, AM PNDR a desfășurat și desfășoară în mod susținut acțiuni care au ca scop înțelegerea cât mai rapidă și mai completă a rolului și importanței RNDR în implementarea PNDR. Mai mult decât atât, prin activitatea depusă în cadrul Serviciului Leader și rețea de dezvoltare rurală, au fost și sunt în continuare depuse eforturi în realizarea unor documentații premergătoare în vederea selectării entității care va administra RNDR. Aceste eforturi sunt reflectate prin acțiunile care sunt detaliate în continuare.

1. Organizarea celui de-al doilea Simpozion, legat de realizarea și implementarea RNDR, ce a avut loc în perioada 9 – 11.01.2008

Organizarea acestui simpozion a avut ca obiectiv general consultarea celor mai reprezentativi actori implicați în dezvoltarea rurală din România, în legătură cu modul de realizare a Rețelei Naționale de Dezvoltare din România (RNDR), activitățile ce vor fi desfășurate în cadrul acesteia, aspecte legate de rolul și funcțiile pe care le poate avea aceasta.

Au participat peste 70 de persoane, reprezentanți ai diferitelor organizații implicate în dezvoltarea spațiului rural din România (ministere relevante, autorități publice și asociații ale acestora, agenții naționale, institute de cercetare, instituții culturale, sectoare civile și nonprofit, grupuri de acțiune locală, alte parteneriate, grupuri etnice și minoritare, sectoare economice, ferme mici, ferme comerciale, proprietari de păduri, organizații de promovare ale egalității de șanse între genuri – asociații ale femeilor etc., unități de cult – biserici etc., alte organizații care-și desfășoară activitatea în mediul rural). A participat de asemenea, un expert european.

Au fost prezentate informații cu privire la:

- a) Stadiul evoluției PNDR 2007 – 2013;
- b) Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală și rezultatele sondajelor (436) cu privire la RNDR, realizate în rândul actorilor implicați în dezvoltarea rurală din România;
- c) Modelul propus pentru RNDR;
- d) Calendarul pentru crearea RNDR, Unității de Sprijin a acesteia (USR), Comitetului Național de Coordonare (CNC), precum și momentul de start în funcționarea RNDR.

În urma acțiunilor desfășurate în cadrul seminarului au rezultat o serie de concluzii cu caracter general și specific cu privire la înființarea și implementarea RNDR și anume:

- a) Fiecare organizație (indiferent de gruparea din care va face parte și indiferent dacă are sau nu reprezentant în CNC) este un membru cu drepturi depline și egale al RNDR.
- b) Fiecare membru al RNDR va face parte dintr-o grupare specifică.
- c) Fiecare membru al RNDR poate fi implicat în Grupurile Tematice de Lucru.
- d) Au fost stabilite aspectele legate de:
 - ✓ modul cum va funcționa RNDR până la finanțare;
 - ✓ procesul de alegere a reprezentanților în CNC al RNDR;
 - ✓ procesul de informare;
 - ✓ procesul de comunicare pus la dispoziție de MADR după aprobarea PNDR.

2. Lansarea celei de-a doua etape de consultare (chestionar) a principalelor organizații implicate în dezvoltarea spațiului rural din România, privind realizarea și implementarea Rețelei Naționale de Dezvoltare în România

Lansarea celei de-a doua etape de consultare a principalelor organizații implicate în dezvoltarea spațiului rural din România, prin transmiterea în rândul acestora a unui chestionar ce cuprinde o serie de întrebări privind unele aspecte legate de

realizarea și implementarea RNDR în România, a fost realizat cu colaborarea Direcțiilor Agricole pentru Dezvoltare Rurală din teritoriu.

Au fost colectate (direct de la organizațiile chestionate - cu care s-a putut comunica prin e-mail, precum și prin intermediul reprezentanților MADR din teritoriu în cazul organizațiilor cu care nu s-a putut comunica prin e-mail) și analizate datele a peste 500 de chestionare transmise din teritoriu de la actorii rurali cărora le-au fost adresate.

Informațiile colectate cu această ocazie se refereau la:

- ✓ grupurile de oameni, comunități, organizații și instituții pentru care lucrează;
- ✓ acoperirea geografică în care-și desfășoară activitatea;
- ✓ structura organizațională (rețea, asociație, uniune);
- ✓ implicarea prezentă și dorința de implicare în principalele activități din domeniul dezvoltării rurale legate de promovarea fluxului de informații, schimbul de idei și bune practici, cooperarea între actorii din mediul rural – la nivel național și internațional, capacitatea de organizare de conferințe, seminarii, cursuri de instruire etc.;
- ✓ propuneri privind structura și rolul RNDR;
- ✓ așteptările actorilor rurali de implicare a organizațiilor pe care aceștia le reprezintă în acțiunile practice din cadrul RNDR;
- ✓ metodele de comunicare cele mai eficiente și mai cuprinzătoare și care vor acoperi cel mai mult spațiul rural/potențialii beneficiari ai RNDR;
- ✓ credibilitatea acordată de fermierii de semi-subzistență și subzistență mai puțin instruiți din satele izolate;
- ✓ tipul de ajutor de care au nevoie mai mult organizațiile implicate în dezvoltarea rurală din cadrul comunităților restrânse;
- ✓ așteptările privind prioritatea pe care o va acorda RNDR diferitelor activități.

De asemenea, chestionarele prevedeau și specificarea opțiunii de a deveni sau nu membru al RNDR. Aceste date au fost utile în activitatea AM pentru PNDR, în ceea ce privește actualizarea bazei de date privind membrii RNDR, precum și la stabilirea unor aspecte din caietul de sarcini, componentă de bază a documentației de atribuire a contractului privind administrarea RNDR.

3. Completarea bazei de date existente cu cei mai reprezentativi actori implicați în dezvoltarea rurală în România

Așa cum am menționat mai sus, cu ocazia celei de-a doua etape de consultare a actorilor rurali, a fost completată și baza de date cu membrii RNDR. La ora actuală aceasta cuprinde 566 de organizații membre, repartizate pe cele 20 de grupe/sub-grupe de actori (prezentate mai jos), funcție de specificul domeniului de activitate ale acestora.

1. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (ministerul va prezida Comitetul de Coordonare și va fi sprijinit în îndeplinirea acestui rol de observatori de la agențiile sale – APIA, APDRP, DADR, ANCA);
2. Alte ministere relevante și agenții guvernamentale naționale;
3. Autorități locale și regionale și asociațiile acestora;

4. Universități, institute de cercetare, muzee:
 - A. Universități;
 - B. Institute de Cercetare;
 - C. Muzee;
5. Organizații civile și non-profit:
 - A. Organizații care se ocupă cu probleme sociale și locale;
 - B. Organizații de mediu și pentru conservarea patrimoniului;
 - C. Organizații religioase;
 - D. Organizații pentru femei și tineret;
 - E. Alte organizații civile și non-profit;
6. Grupuri de Acțiune Locală și alte parteneriate inter-sectoriale;
7. Grupuri etnice și minoritare;
8. Sectoare economice secundare și terțiare:
 - A. Organizații cu interes general în aceste sectoare;
 - B. Întreprinderi de procesare, manufacturare și meșteșuguri;
 - C. Turism și alte activități legate de turism;
 - D. Alte servicii, inclusiv vânzarea cu amănuntul, consultanță, bănci, etc.;
9. Organizații care reprezintă fermele mici;
10. Organizații care reprezintă:
 - A. Proprietari de pământ;
 - B. Ferme comerciale;
 - C. Proprietari și manageri de păduri.

4. Stabilirea componenței Comitetului Național de Coordonare (CNC) a RNDR

După prima etapă (de consultare și desemnare de la sfârșitul anului 2007), a fost lansată a doua etapă de votare (în mod democratic) a componenței (CNC) a RNDR. Astfel, în urma acestui proces (de desemnare și votare de către membrii RNDR a celor ce-i vor reprezenta în CNC a RNDR) a rezultat un CNC a RNDR alcătuit din 25 de membri, fiecare grupă/sub-grupă de actori fiind reprezentată de cel puțin o organizație. Împreună cu AM pentru PNDR și Unitatea de Sprijin a Rețelei (USR), CNC se va asigura de eficacitatea și calitatea implementării RNDR 2007-2013. Atașăm anexa privind ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale privind aprobarea componenței CNC a RNDR.

5. Organizarea primei întâlniri a Comitetului Național de Coordonare (CNC) a Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală (realizarea documentației - agendă de lucru, Regulament de Organizare și Funcționare a CNC, Planul de acțiune al RNDR etc.)

Au participat membrii CNC (reprezentanți ai grupelor/subgrupelor de membri ai RNDR), reprezentanți de la APDRP (invitați în calitate de observatori).

Subiectele agendei primei întâlniri a CNC a RNDR au fost următoarele:

- prezentarea și aprobarea proiectului de Regulament de Organizare și Funcționare a Comitetului Național de Coordonare a RNDR;
- prezentarea și aprobarea Planului de Acțiune a RNDR;
- prezentarea și validarea listei cu membrii RNDR;
- informare asupra derulării procedurii de achiziție publică în vederea atribuirii contractului de stabilire a Unității de Sprijin a Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală (USR).

Au fost aprobate: lista membrilor RNDR, Statutul și Regulamentul de Organizare și Funcționare a CNC a RNDR, Planul de acțiune a RNDR.

6. Realizarea documentației de atribuire a acordului cadru privind stabilirea și implementarea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală

Scopul realizării acestei documentații este de a sprijini potențialii candidați în realizarea ofertelor pentru licitația deschisă care s-a desfășurat conform legislației naționale în vigoare, armonizată cu cea a Uniunii Europene.

Pe lângă caietul de sarcini, documentația de atribuire conține și:

- fișa de date a achiziției publice;
- acordul cadru de prestări de servicii;
- contractul subsecvent de prestări de servicii;
- anunțul de participare la licitație;
- indicatorii cantitativi și calitativi ai serviciilor prestate;

7. Lansarea anunțului de participare la licitația deschisă privind selecția entităților care va administra RNDR

La sfârșitul anului 2008 (30 decembrie) a fost lansat pe Sistemul Electronic de Achiziții Publice (SEAP) pe adresa www.e-licitatie.ro, anunțul pentru depunerea de oferte privind selectarea organizației care va administra RNDR. Anunțul cuprinde inclusiv documentația de atribuire a acordului cadru pentru perioada de 79 de luni.

8. Realizarea și transmiterea a 4 Buletine Informativă a RNDR către toți membrii RNDR

Fiind vorba de un concept nou pentru România (ca și în cazul abordării Leader), nevoia și interesul actorilor implicați în dezvoltarea spațiului rural (cu precădere a membrilor RNDR), de a cunoaște cât mai în detaliu importanța și rolul pe care-l va avea RNDR în rezolvarea problemelor legate de accesarea măsurilor din PNDR sunt tot mai accentuate.

De aceea, AM PNDR (prin reprezentanții Serviciului Leader și rețea de dezvoltare rurală) desfășoară în mod continuu activități de informare și promovare a RNDR. Aceste activități sunt desfășurate și prin structurile teritoriale ale MADR, dar și direct în cadrul ministerului la solicitările diferitelor organizații care se identifică în activitatea de dezvoltare rurală din România și care doresc frecvent informații cu privire la această componentă a PNDR (inclusiv prin participare, la diferite seminarii și întâlniri pe teme referitoare la dezvoltarea spațiului rural românesc, organizate în diferite județe din țară).

Una din aceste activități este și aceea prin care Serviciul Leader și rețea de dezvoltare rurală a realizat și transmis membrilor RNDR 4 Buletine Informativă care cuprind informații începând cu aspecte legate de RNDR și continuând cu cele legate de PNDR (calendarul de lansare a măsurilor din PNDR și a reuniunilor Comitetului de Monitorizare, stadiul implementării măsurilor din cadrul PNDR lansate până în prezent, forme noi de sprijin financiar, realizare materiale informative, informații privind unele acțiuni viitoare).

9. *Informarea membrilor RNDR privind unele activități referitoare la dezvoltarea spațiului rural* - la solicitarea unor organizații din afara țării care au manifestat interes în cooperare în diferite acțiuni și proiecte de dezvoltare rurală, au fost realizate note de informare și transmise către membrii RNDR.

5.6 Activități de informare și promovare a PNDR

- **Autoritatea de Management pentru PNDR**

Absorbția fondurilor europene reprezintă prioritatea numărul unu a României în perioada 2007-2013, motiv pentru care Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, respectiv Autoritatea de Management pentru PNDR, a început o campanie de promovare încă din anul 2007, în baza strategiei de comunicare elaborate în acest sens.

Programul a fost lansat oficial în data de 03 martie 2008, după obținerea avizului favorabil din partea reprezentanților Comisiei Europene, în data de 20 februarie 2008. Lansarea oficială a programului a avut loc în comuna Stănești, județul Giurgiu, întâlnire în cadrul căreia s-a realizat o prezentare generală a Programului, a posibilităților de sprijin de care se poate beneficia prin intermediul acestuia, a principalelor condiții ce trebuie îndeplinite pentru a putea aplica, precum și o prezentare mai detaliată a măsurilor lansate în prima etapă.

Obiectivul principal al acțiunilor de informare și promovare a Programului Național pentru Dezvoltare Rurală în mediul rural îl reprezintă conștientizarea opiniei publice și în mod special a potențialilor beneficiari, în vederea accesării fondurilor europene destinate dezvoltării rurale, a beneficiarilor Programului, privind conținutul măsurilor, a administrației publice naționale și locale, organizațiilor profesionale, partenerilor economici și sociali, organizații neguvernamentale atât pentru accesarea Fondului European Agricol de Dezvoltare Rurală cât și pentru diseminarea informațiilor specifice.

Strategia de comunicare elaborată de AM PNDR, ce a inclus și acțiuni în perioada premergătoare aprobării programului, a avut ca punct de pornire crearea unei identități vizuale a Programului, dublată de oferta de informație concretă și utilă legată de procedura de absorbție a fondurilor europene, informație accesibilă tuturor categoriilor de public identificate.

Până în prezent AM PNDR a realizat o campanie de promovare prin intermediul conferințelor de informare și de presă, pe site-ul ministerului și a celorlalte instituții publice implicate, prin distribuirea materialelor informative, prin participare la mese rotunde și seminarii.

În anul 2008, ca prim pas în prezentarea și familiarizarea publicului cu PNDR, AM PNDR a creat LOGO-ul pentru PNDR (sigla + slogan):

„Viața la țară europeană”, Ideea ta / Fonduri europene / Sprijinul nostru.

Crearea identității vizuale a contribuit la coerența în comunicare, gradul de vizibilitate al PNDR crescând astfel la toate nivelurile, fapt ce a determinat identificarea facilă a informațiilor privind PNDR de către publicul țintă.

Totodată, având în vedere faptul că cel mai accesibil instrument de informare îl constituie postarea on-line a informațiilor, pe site-ul MAPDR s-a creat secțiunea Dezvoltare Rurală, dedicată PNDR, prin care se asigură informarea corectă și promptă a beneficiarilor.

Informațiile sunt în permanență actualizate, aici fiind postate toate documentele aferente implementării PNDR (documente legislative precum și materialele informative elaborate). Tot aici este inclus și un dicționar explicativ de termeni tehnici cuprinși în PNDR, în vederea facilitării parcurgerii Programului de către potențialii beneficiari și publicul larg interesat.

De asemenea, pentru a facilita accesul la informație și pentru a răspunde la solicitările specifice ale beneficiarilor a fost creată și adresa de e-mail feader@madr.ro și a fost achiziționat domeniul www.pndr.ro, unde potențialii beneficiari, și nu numai, vor putea găsi informațiile referitoare la domeniul dezvoltare rurală și la oportunitățile financiare oferite prin PNDR.

Noul website își propune să cuprindă în mod centralizat toate informațiile necesare potențialilor beneficiari și beneficiarilor Programului pentru a accesa cu succes și în timp util fondurile europene.

Mai mult, în scopul facilitării accesului beneficiarilor la sursele de cofinanțare privată, reprezentanții băncilor participante și-au prezentat ofertele de finanțare puse la dispoziția beneficiarilor măsurilor PNDR.

În luna ianuarie 2008, în vederea promovării măsurilor axei 2, pentru plățile de agromediu a fost organizat „Seminarul privind Comunitățile de Mici Fermieri din România”. În cadrul acestuia au participat reprezentanți ai APIA, nivel local, DADR și ai Organizațiilor Non-guvernamentale interesate de implementarea axei 2. Pe parcursul seminarului au fost prezentate măsurile axei 2 și au fost organizate grupuri de lucru în vederea tratării detaliate a aspectelor privind implementarea acestor măsuri.

În vederea accentuarii activităților de informare și promovare a PNDR mai sus prezentate, Autoritatea de Management pentru PNDR a participat în cadrul târgurilor, INDAGRA FOOD (4-8 iunie 2008) și INDAGRA FARM (5-9 noiembrie 2008), punând la dispoziția participanților interesați materiale informative (inclusiv Ghidurile solicitantului) privind Programul Național de Dezvoltare Rurală.

Totodată, AM a organizat în mod regulat conferințe de presă, a participat prin reprezentanți sau cu materiale informative în cadrul emisiunilor mass-media cu profil agricol și a acordat interviuri și informații periodice de presă. Scopul acestor acțiuni a fost difuzarea și diseminarea în timp util a informațiilor de ultimă oră legate de accesarea fondurilor europene nerambursabile pentru agricultură.

Pentru măsurile lansate au fost distribuite Ghidurile Solicitantului, tipărite în linia noului concept vizual. Ghidurile cuprind informațiile esențiale pentru accesare fondurilor nerambursabile, inclusiv prezentarea modalității de întocmire a dosarelor și proiectelor.

Tot în sprijinul celor interesați au fost elaborate două tipuri de pliante pentru investiții private și respectiv, pentru investiții publice.

În sprijinul promovării măsurilor axei 2, pentru plățile de agromediu, au fost distribuite la nivelul structurilor teritoriale spoturi audio și video în vederea difuzării acestora.

Aceste materiale sunt de asemenea disponibile pe site-ul www.madr.ro, în secțiunea dezvoltare rurala, dedicată PNDR.

Totodată, în cadrul acțiunilor de informare a fermierilor cu privire la sprijinul acordat pe suprafață prin măsurile din cadrul Axei 2 au fost organizate seminarii la Saschiz și Bran, care au avut în vedere prezentarea măsurii de agro-mediu și solicitarea sprijinului participanților pentru promovarea acesteia în rândul tuturor celor interesați. Totodată, pentru atingerea scopului acestor întâlniri de lucru cu potențialii beneficiari ai măsurilor Axei 2, respectiv informarea completă și promovarea măsurilor de protecție a mediului înconjurător, AM PNDR a organizat întâlniri și cu administrațiile ariilor naturale protejate din România. În cadrul acestei întâlniri reprezentanții AM PNDR au solicitat sprijinul participanților pentru promovarea măsurii de agro-mediu, în condițiile în care cerințele de bază ale măsurii de agro-mediu (întârzierea cositului, neutilizarea de chimicale, limită maximă de UVM, practici manuale, etc.) sunt deja disponibile, în anticiparea plăților Natura 2000

În scopul asigurării unei comunicări coerente la nivel național, AM PNDR a participat la ședințele organizate de structurile de comunicare din Guvern pentru a sprijini campaniile organizate de acestea și a organizat ședințe de coordonare la nivel regional și județean.

- **Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit**

În decursul anului 2008, activitățile de promovare realizate de APDRP au vizat:

Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDRP) a desfășurat în anul 2008, atât prin intermediul Direcției Promovare, Comunicare și Relații Mass-Media (DPCRMM), cât și a Centrelor Regionale și a Oficiilor Județene ale APDRP, acțiuni de informare a publicului țintă.

Acțiunile de informare s-au realizat conform Manualului de procedură pentru Relații Publice, Cod Manual M02-03 și cu respectarea prevederilor Programului Național de Dezvoltare Rurală (Cap. 16, litera D) și a Acordului Cadru de Delegare a funcțiilor legate de implementarea tehnică a măsurilor din Programul Național de Dezvoltare Rurală, susținute prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, încheiat între APDRP și Autoritatea de Management pentru PNDR.

Astfel, activitățile derulate de către APDRP în vederea asigurării procesului de informare privind accesarea fondurilor europene acordate prin FEADR, punerea în valoare a rolului Comunității și asigurarea transparenței intervenției FEADR, s-au concretizat în:

A. Activități privind comunicarea și informarea publicului larg și a publicului țintă, care au presupus:

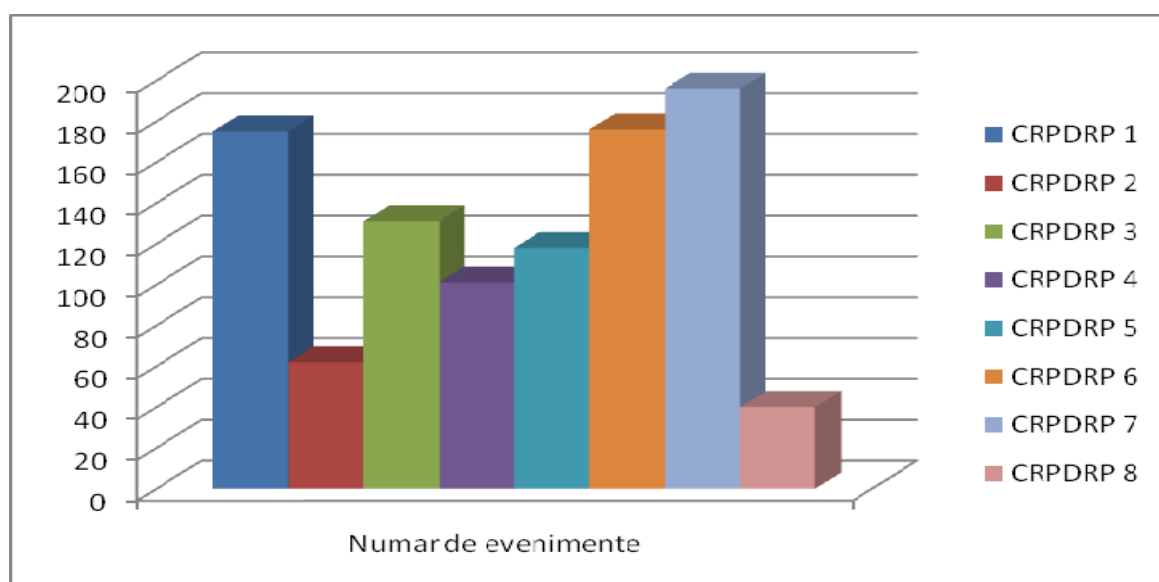
1. Seminar de lucru și instruire a responsabililor de promovare ai APDRP de la nivel regional și județean – februarie 2008;

- a. Obiectiv: îmbunătățirea comunicării interne între responsabilii de comunicare din cadrul APDRP și eficientizarea activității de informare a publicului țintă;
- b. prezentări privind tehnici de comunicare și bune practici în activitățile de informare a publicului către **59 de participanți**;
- c. comunicări privind aplicarea acțiunilor de informare și comunicare;

2. Susținerea și coordonarea întâlnirilor de lucru cu potențiali beneficiari ai PNDR – organizate la nivel județean și regional în perioada iulie – noiembrie, imediat după aprobarea Fișelor tehnice ale Măsurilor din cadrul FEADR, s-au realizat la nivel național **999 de acțiuni** la care au participat **25.202 persoane**;

- a. Materialele de prezentare (prezentări PowerPoint, pliante, afișe, Ghiduri) au fost realizate sau distribuite de către DPCRMM și departamentele de specialitate și transmise responsabililor de promovare de la nivel central și județean;
- b. Au fost aplicate acțiuni de informare care vizează atât convingerea cât și consilierea în ceea ce privește accesarea PNDR. Reprezentanții CRPDRP și ai OJPDRP din regiunile aferente, au participat la diverse evenimente de informare coordonate de Direcțiile de Dezvoltare Rurală în colaborare cu Instituția Prefectului, Oficiile Județene de Consultanță Agricolă, Direcțiile Județene Sanitar-Veterinare, Primăriile sau de Consiliile Județene, la care au participat în calitate de invitați;

La nivel național (acțiunile Centrelor Regionale ale APDRP le includ și pe cele ale Oficiilor Județene) acțiunile au fost realizate diferențiat astfel:

3. Participarea APDRP la târguri sau evenimente publice de profil organizate de către instituții publice, parteneri publici sau privați pentru diseminarea informațiilor privind accesarea PNDR, prezentarea oportunităților oferite prin Programele SAPARD și FEADR, distribuirea materialelor informative și oferirea informațiilor detaliate despre modul de obținere a fondurilor nerambursabile.

DPCRMM a asigurat participarea APDRP și reprezentarea Programelor SAPARD și FEADR la cele mai importante evenimente specializate de promovare și popularizare organizate de către Președinția României, MAPDR, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Construcțiilor și Turismului, CCIRB, Romexpo;

Evenimentele majore la care a participat DPCRMM au fost:

1. Seminarii tematice privind finanțările europene organizate în cadrul Camerei de Comerț și Industrie a României (CCIRB);
2. Consfătuiri naționale cu privire la posibilitățile de finanțare FEADR – organizate de Prefecturi și Consilii Județene;
3. Târgul internațional pentru agricultură INDAGRA Farm și INDAGRA Food – Romexpo;
4. Târgul pentru agricultură FINAGRA 2008;
5. Târgul internațional pentru agricultură Săptămâna Verde 2008–Berlin;
6. Târgul „Rustica Românie” și Târgul „Europlant Protection”;
7. Seminarii de informare și perfecționare profesională a reprezentanților autorităților locale – organizate de Eurocom;
8. Târgul național de finanțare în turism – organizat de MTCT;
9. Târgul de finanțare pentru IMM – TIMM 2008;
10. Târgul de finanțare PROFINN;
11. Manifestări organizate de Ambasadele străine – Olanda, Turcia, Austria;

4. Informarea publicului larg și a publicului țintă al APDRP prin intermediul discuțiilor directe, telefonice, prin e-mail și scrisori – în mod deosebit către **9.400 de potențiali beneficiari**.

Ponderea lunară a celor care au solicitat informații despre fondurile nerambursabile este de peste 40 persoane – zilnic. În decursul anului 2008 au fost oferite informații către potențialii beneficiari, astfel: ponderea cea mai mare având-o informările de tipul comunicării directe telefonice 6.000, urmând apoi cele pe suport de hârtie 2.000 și cele directe la sediu peste 1.400.

5. Elaborarea și tehnoredactarea Ghidului Solicitantului, în colaborare cu experții DGDR, pentru măsurile 112, 121, 123, Schema de Ajutor de Stat XS 13, Schema de Ajutor de Stat XS 28, 312, 313 și 322;

B. Activități privind asigurarea transparenței instituționale:

1. Elaborare și transmitere Newsletter APDRP către mass-media și către publicul țintă al APDRP – potențiali beneficiari FEADR și FEP; beneficiari ai Programului SAPARD; lideri de opinie locali; instituții publice cu care APDRP colaborează; instituții de învățământ (ASE, ASAS, INCDIF etc.); asociații, patronate, organizații de profil agroindustrial; persoane fizice și juridice care își desfășoară activitatea în domeniul agriculturii sau dezvoltării rurale; instituții publice județene și comunale (primării, consilii județene, prefecturi). Au mai fost elaborate și transmise 3 Buletine Informativ în lunile martie, mai și iunie 2008;

2. Elaborarea și transmiterea Buletinului Informativ Intern către toți angajații APDRP de la nivel central, regional și județean – activitate demarată în decembrie 2008;

- a. Buletinul conține informații privind activitatea curentă a departamentelor din cadrul APDRP și este conceput astfel încât să poată fi asigurată o comunicare internă eficientă;
- b. Au fost elaborate două numere de buletin, acesta având o periodicitate bilunară.

- **Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură**

Materialele de promovare-informare, tipărite și difuzate de APIA, s-au realizat prin colaborare cu Direcția Măsuri de sprijin și IACS și Direcția Investiții - Administrativ.

Materialele mai sus menționate cuprind:

- Ghidul fermierului 2008 (format A5) – tiraj: 500.000 exemplare;
- Ghidul “Informații generale pentru fermieri privind Plățile directe pe suprafața în anul 2008” (format A4) - tiraj: 80.000 exemplare;
- Material informativ “Măsurile delegate din PNDR” (format A4), utilizat în cadrul standului expozițional APIA la Târgul Indagra Food/ iunie 2008 - tiraj: 1.000 exemplare;
- Broșura “Măsurile delegate din PNDR” utilizat în cadrul standului expozițional APIA la Târgul Indagra Farm/ noiembrie 2008 - tiraj: 1.300 exemplare;
- Materiale informative privind noi scheme de plată pentru fermieri, implementate în 2008 (Zona montană defavorizată, Zone defavorizate de condiții naturale – altele decât zona montană) - tiraj: 1.000 exemplare;
- Materiale informative privind Plățile de agro-mediu - tiraj: 300 exemplare;
- Pliante informative referitoare la depunerea cererilor de sprijin/2008 (format A4 deschis) - tiraj: 1.500.000 exemplare;
- Prezentări PowerPoint expuse pe durata seminariilor și conferințelor la care au participat activ reprezentanții APIA – 2 prezentări.

Totodată, materialele de presa emise de APIA au avut în vedere informări de presa privind sprijinul acordat pentru zonele defavorizate, precum și privind autorizarea plăților pentru LFA.

Materialele enumerate au fost postate pe site-ul oficial al APIA (www.apia.org.ro), la adresa Materiale de promovare – Informare (Pagina de început), tab-ul Indagra 2008 și respectiv în fereastra Direcției Promovare – Comunicare (cadran stânga), tab-ul Comunicate de presă.

În fereastra Direcției Masuri de sprijin și IACS (cadranul stâng), tab-ul Măsuri delegate din PNDR, se află postate informații utile cu privire la măsurile menționate, Ghidul informativ pentru fermierii care au aplicat pentru măsura 214 „Plăți de agro-mediu”, alături de listele UAT-urilor eligibile.

Capitolul 6

Declarație privind respectarea politicilor comunitare în cadrul ajutorului, inclusiv evidențierea problemelor întâlnite și măsurile adoptate pentru soluționarea acestora

Potrivit articolului 82, alin. 2, litera f din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1698/2005, Autoritatea de Management are obligația de a se asigura că operațiunile finanțate din contribuția europeană respectă legislația comunitară și națională, respectiv normele în materie de concurență, achiziții publice, protecție și ameliorare a mediului, de promovare a egalității între bărbați și femei și de nediscriminare.

Autoritatea de Management pentru PNDR a subliniat necesitatea respectării regulamentelor și principiilor europene în mai multe documente de referință. Astfel, Ghidurile Solicitanților aferente măsurilor din cadrul PNDR includ informații detaliate și cerințe ce trebuie respectate privind achizițiile publice, dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, ajutorul de stat. De asemenea, criteriile de eligibilitate pentru toate activitățile PNDR includ obligația de conformare cu legislația și principiile europene, evidențiată prin angajamente ale solicitantului, depuse odată cu aplicația pentru finanțare comunitară.

Regimul **achizițiilor publice** din contractele finanțate prin fonduri comunitare, precum și din co-finanțarea națională corespunzătoare, trebuie să fie în conformitate cu legislația UE, națională primară și secundară privind implementarea prevederilor UE referitoare la achizițiile publice.

Pentru asigurarea coerenței cu reglementările UE privind achizițiile publice, autoritățile române au transpus directiva CE/17/2004 și CE/18/2004 prin aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, aprobată prin Legea nr. 337/2006 cu modificările și completările ulterioare. Astfel, OUG nr. 34/2006 vine să răspundă recomandărilor Comisiei Europene de abrogare totală și expresă a Legii nr. 219/1998 privind regimul concesiunilor, cu modificările și completările ulterioare, precum și celor cu privire la regimul contractelor achizițiilor publice.

Toate contractele de achiziții publice vor fi atribuite în conformitate cu legislația națională armonizată. Principiile care vor fi aplicate în toate contractele sunt nediscriminarea, tratamentul egal, recunoașterea reciprocă, transparența, proporționalitatea, utilizarea eficientă a fondurilor și asumarea răspunderii.

O alta preocupare a României este aceea de a asigura menținerea în bune condiții agricole și de mediu a tuturor terenurilor agricole și mai ales a celor care nu mai sunt exploatate pentru producție, conformându-se obligației fiecărui stat membru de a defini, la nivel național sau regional, cerințele minime pentru bunele condiții agricole și de mediu, pe baza cadrului stabilit în anexa IV a Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1782/2003.

În acest sens, România și-a desemnat la nivel național Bunele Condiții Agricole și de Mediu prin Ordinul comun al Ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale Nr. 791/2006 și al Ministrului Mediului și Dezvoltării Durabile Nr. 1381/2006, ceea ce semnifică faptul că România aplică aceleași cerințe de eco-condiționalitate cerute

de Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1782/2003 pentru ajutorul acordat prin Pilonul I și prin Pilonul II.

Potrivit prevederilor art. 16, litera g din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), este necesară respectarea normelor de concurență și după caz, a regimurilor de ajutoare în conformitate cu articolele 87, 88 și 89 din Tratatul de Instituire a Comunității Europene în vederea implementării Programului Național pentru Dezvoltare Rurală 2007 – 2013 (PNDR).

În cadrul PNDR, România, în vederea reușitei măsurilor și cu respectarea prevederilor art. 88 din Regulamentul (CE) 1698/2005, prin Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale (MAPDR), în calitatea sa de Autoritate de Management a PNDR, a instituit o serie de măsuri de ajutor de stat, cu respectarea legislației comunitare în materia acordării de ajutoare pentru întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) și respectiv a regulii de minimis.

Astfel, acordarea de sprijin IMM – urilor pentru investiții s-a realizat prin intermediul a două scheme de ajutor de stat transparente, aferente măsurii 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere” din PNDR, întocmite potrivit prevederilor Regulamentului Comisiei (CE) nr. 70/2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat.

Schemele de ajutor au fost instituite prin Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 211/2008 privind aprobarea schemelor de ajutor de stat "Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în anexa 1 la Tratatul CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor" și "Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase"

De asemenea, aplicarea măsurilor Axei 3 „Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale” respectă regula de minimis în vederea asigurării cofinanțării din FEADR. Astfel, valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate aceluiași beneficiar nu va depăși 200.000 Euro, respectiv 100.000 Euro pentru cel care își desfășoară activitatea în domeniul transportului rutier, pe durata a trei ani fiscali, perioadă care va fi evaluată pe o bază continuă. Astfel, pentru fiecare nouă acordare a unui ajutor de minimis se va determina suma totală a ajutorului de minimis acordat în anul fiscal în cauză, precum și pe perioada ultimilor doi ani fiscali.

MAPDR a adoptat, prin ordin, proceduri specifice de implementare a acestor măsuri de ajutor de stat, respectiv ajutor de minimis și a elaborat Ghidurile solicitantului pentru fiecare din acestea, asigurându-se că potențialii beneficiari cunosc și respectă temeiul legal în baza căruia pot solicita ajutorul.

La verificarea proiectelor depuse în cadrul acestor măsuri de ajutor de stat, în afara elementelor specifice măsurilor aferente, pentru fiecare schemă s-au solicitat documente care să reflecte respectarea regulii cumulului ajutoarelor, a evitării dublei finanțări, documente care să demonstreze situația financiară, fiind excluși de la finanțare operatorii economici aflați în dificultate.

Capitolul 7

Reutilizarea ajutoarelor recuperate

Având în vedere faptul că în anul 2008 implementarea Programului Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 era într-un stadiu incipient, contractarea începând în luna septembrie 2008 iar primele plăți fiind efectuate spre sfârșitul anului 2008, nu au existat ajutoare recuperate. Astfel, pentru anul 2008, nu există date de raportat privind reutilizarea ajutoarelor recuperate.